

NCE

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana
i el seu entorn
Informe anual del 2014

Número 85
Juliol de 2015

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Economia
i Coneixement**

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 85. Informe anual del 2014. Juliol de 2015

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament
d'Economia i Coneixement**

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General de Política i Promoció Econòmica

Rambla de Catalunya, 19-21

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Redacció

Direcció General de Política i Promoció Econòmica amb la col·laboració de la Direcció General d'Anàlisi i Seguiment de les Finances Públiques

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Introducció	4
1. L'entorn de l'economia catalana	7
2. El producte interior brut	17
Requadre 1. Marc <i>input-output</i> de Catalunya 2011	28
Requadre 2. La productivitat total dels factors	34
Requadre 3. El PIB potencial de l'economia catalana	36
3. El comerç exterior	39
4. La dinàmica empresarial	50
Requadre 4. L'empresa exportadora	56
5. El mercat de treball	59
6. L'evolució dels preus i dels salaris	69
6.1. L'evolució dels preus	69
6.2. L'evolució dels costos laborals i dels salaris	77
7. El sector públic	84
7.1. El sector públic administratiu de la Generalitat l'any 2014	84
7.2. El pressupost del sector públic administratiu de la Generalitat per a l'any 2015	90
7.3. El sector públic local	95
7.4. L'Administració central a Catalunya	97
8. Recull d'indicadors	101
Annex 1. Els canvis en la demografia territorial	104
Annex 2. Evolució de l'economia de les comunitats autònomes	118

Introducció

Enguany la publicació *Nota de Conjuntura Econòmica* inclou, per primera vegada, un informe anual. D'aquesta manera, els informes trimestrals es reforcen amb una visió més àmplia i estructural de la dinàmica econòmica de Catalunya.

Després de sis anys de crisi (tot i el lleu parèntesi del 2010), el 2014 és el primer any que l'economia catalana recupera el creixement positiu, creixement que s'està afermant el 2015, tal com mostren els indicadors de la primera meitat de l'any. Així i tot, no es pot perdre de vista que estem immersos en una fase de canvi, en què no és viable el model de creixement anterior a la crisi i encara no està prou definit el model futur. L'economia catalana també s'enfronta, com moltes altres economies del seu entorn, a una moderació del creixement del PIB potencial. Precisament, un dels requadres que incorpora aquest informe presenta l'estudi, realitzat des del Departament d'Economia i Coneixement, de l'estimació del producte potencial de l'economia catalana i l'*output-gap* o bretxa de la producció. El coneixement estadístic és una eina bàsica per conèixer l'economia. En aquest sentit, una altra de les novetats recents és la publicació, per part de l'Idescat, del marc *input-output* 2011 de l'economia catalana, del qual aquest informe també inclou una ressenya específica en un requadre. Aquest treball estadístic és el marc de referència de les noves estimacions dels comptes econòmics de Catalunya en la base comptable 2010.

La crisi ha provocat un retrocés de les magnituds bàsiques de l'economia catalana, però la capacitat d'obrir mercats a l'exterior ha permès atenuar els efectes de la forta disminució de la demanda interna i, al mateix temps, generar un superàvit comercial elevat. Els guanys en la productivitat total dels factors, que s'analitzen en el requadre 2, també han estat un factor clau per pal·liar l'aportació negativa dels factors treball i capital durant aquests anys.

El 2014 la recuperació de la demanda interna va donar a l'economia catalana la força suficient per al creixement del PIB. L'augment de la despesa en consum de les llars, que feia anys que mostrava una tendència a la baixa, és el punt de partida d'aquesta recuperació, que es veu estimulada per la confluència de diversos factors. La millora de les condicions financeres n'és un des principals. En efecte, la debilitat de la recuperació europea i el risc de deflació a la zona euro van portar el Banc Central Europeu a emprendre actuacions expansives que finalment s'han deixat sentir en els canals de crèdit de casa nostra, que

s'han mobilitzat i han frenat la segmentació de tipus d'interès, que castigava especialment l'accés de les pimes al crèdit. No menys importants han estat la moderació del preu del petroli i la depreciació de l'euro enfront del dòlar, que han comportat, en el primer cas, nivells mínims d'inflació i, en el segon, unes condicions competitives més favorables a les exportacions. Així mateix, l'ajust dels costos laborals unitaris acumulat els darrers anys ha creat unes condicions competitives més favorables, que el 2014 van generar el clima i la confiança necessaris per a la inversió i la creació de llocs de treball.

La millora de la confiança empresarial que té lloc el 2014 es manifesta especialment a través del fort creixement de la inversió en béns d'equipament, un dels agregats de la demanda que més havia disminuït els anys anteriors. La inversió en construcció encara va retrocedir el 2014, però a finals d'any els indicadors ja mostraven indicis que arribava el final de l'ajust. La cultura empresarial de l'economia catalana és un actiu que queda palès en la seva elevada densitat empresarial, que supera la mitjana del seu entorn. Amb tot, el teixit empresarial s'ha vist molt afectat per la crisi, amb una elevada destrucció d'empreses. Però el balanç mostra que les empreses exportadores han suportat millor aquesta situació, la qual cosa també ha impulsat l'adopció d'estratègies d'internacionalització, tal com es reflecteix en el quadre sobre l'empresa exportadora d'aquest informe.

La creació neta de llocs de treball és el millor senyal del canvi de dinàmica i d'expectatives de l'economia. Després de cinc anys consecutius de destrucció d'ocupació, el 2014 s'inverteix aquesta trajectòria, però encara es mantenen unes taxes d'atur altes, amb un nombre elevat d'aturats de llarga durada, un dels problemes socials més greus i una de les fonts de creixement de la pobresa i de l'exclusió social.

L'actuació del sector públic com a factor amortidor de la crisi ha estat força important, però insuficient per atendre les necessitats socials creixents. Tot això, en un entorn marcat, d'una banda, per la persistent manca de recursos que pateix la Generalitat, a causa del sistema vigent de finançament de les comunitats autònomes, i de l'altra, per la magnitud de l'ajust del dèficit públic exigít. L'obligatorietat de la consolidació fiscal de les finances públiques es determina a escala europea, però la distribució entre nivells d'administració que fa el Govern central perjudica especialment l'Administració de la Generalitat de Catalunya. Això ha comportat la necessitat d'afrontar una forta disminució del dèficit públic, que ha limitat encara més la capacitat de despesa de la Generalitat, la part més important de la qual és de caràcter social.

Aquest informe anual també inclou dos annexos, en els quals es presenten dos estudis: el primer, sobre els canvis en la demografia territorial que s'han derivat del fort creixement de població dels darrers anys, i el segon, sobre l'evolució de l'economia de les comunitats autònomes dins del marc de l'economia espanyola.

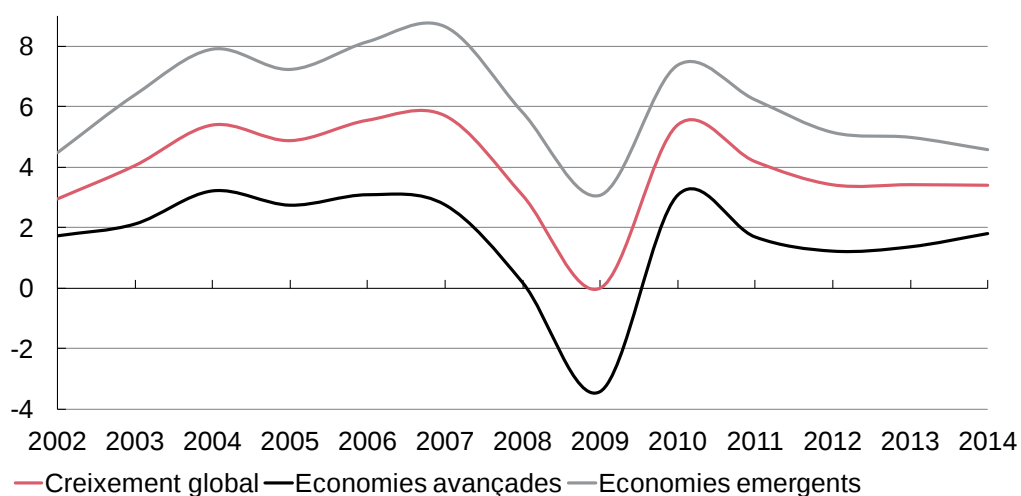
1.

L'entorn de l'economia catalana

L'economia mundial va créixer un 3,4 % el 2014, amb una petita millora de les economies avançades i una desacceleració de les emergents

Durant l'any 2014, l'economia internacional va créixer a un ritme moderat, d'un 3,4 %, idèntic al que va registrar els anys 2012 i 2013. Els efectes negatius de la crisi financera i de la crisi de la zona euro encara van persistir. No obstant això, les economies avançades van registrar una millora, ja que el seu creixement es va accelerar fins a un 1,8 % (el ritme més alt des del 2010). A banda de la fortalesa dels EUA (amb un creixement que supera el 2 % des de l'any 2012), destaca l'evolució més favorable de la zona euro: la UEM va recuperar el creixement positiu (tot i que amb un ritme feble, d'un 0,9 %), després que el PIB registrés un descens els dos anys anteriors. Cal recordar que els anys 2012 i 2013 la zona euro va travessar un episodi de màxima inestabilitat amb la crisi del deute públic i el rescat de diversos països perifèrics. Posteriorment, les intervencions del BCE, els passos cap a la construcció d'una unió bancària i el to més suau de la consolidació fiscal van ser claus per aconseguir millorar la confiança i retornar a un creixement positiu l'any 2014. Amb tot, la recuperació de la zona euro va presentar senyals de fragilitat en alguns moments de l'any, alhora que la inflació, persistentment baixa, va augmentar el risc de tensions deflacionistes.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: FMI.

En contrast amb la millora lleu a les economies avançades, les economies emergents van tornar a perdre una mica de ritme el 2014, amb un creixement d'un 4,6 %. Tot i que encara representen tres quartes parts del creixement mundial, l'augment registrat el 2014 va ser el més baix dels últims quatre anys. La desacceleració va ser més intensa en el cas dels països exportadors de petroli i de matèries primeres, que es van veure perjudicats per la tendència a la baixa en el preu d'aquests productes.

Previsions de creixement econòmic

(% de variació interanual del PIB)

	2010	2011	2012	2013	2014	Projeccions	
						2015	2016
Economia mundial	5,4	4,2	3,4	3,4	3,4	3,5	3,8
Economies avançades	3,1	1,7	1,2	1,4	1,8	2,4	2,4
Estats Units	2,5	1,6	2,3	2,2	2,4	3,1	3,1
Japó	4,7	-0,5	1,8	1,6	-0,1	1,0	1,2
Regne Unit	1,9	1,6	0,7	1,7	2,6	2,7	2,3
Zona euro	2,0	1,6	-0,8	-0,5	0,9	1,5	1,6
Alemanya	3,9	3,7	0,6	0,2	1,6	1,6	1,7
França	2,0	2,1	0,3	0,3	0,4	1,2	1,5
Itàlia	1,7	0,6	-2,8	-1,7	-0,4	0,5	1,1
Espanya	0,0	-0,6	-2,1	-1,2	1,4	2,5	2,0
Economies emergents i en desenvolupament	7,4	6,2	5,2	5,0	4,6	4,3	4,7
Xina	10,4	9,3	7,8	7,8	7,4	6,8	6,3
Índia	10,3	6,6	5,1	6,9	7,2	7,5	7,5
Rússia	4,5	4,3	3,4	1,3	0,6	-3,8	-1,1
Amèrica llatina	6,1	4,9	3,1	2,9	1,3	0,9	2,0
Àfrica subsahariana	6,7	5,0	4,2	5,2	5,0	4,5	5,1
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	4,8	4,4	4,8	2,4	2,6	2,9	3,8

Font: *World Economic Outlook*, FMI (abril del 2015).

De cara a 2015, es preveu un creixement moderat de l'economia mundial, amb una acceleració de les economies avançades

L'FMI, en el *World Economic Outlook* de l'abril del 2015, considera que el creixement internacional serà d'un 3,5 % per al 2015 (molt similar al dels tres últims anys) mentre que per al 2016 la previsió és d'un 3,8 %. S'espera una millora de les economies avançades: l'any 2015 creixeran un 2,4 % (1,8 % el 2014). En canvi, les economies

emergents creixeran un 4,3 % el 2015, menys que el 2014, i la desacceleració serà més intensa en el cas dels països exportadors de petroli i de matèries primeres.

Davant la manca de vigor de l'economia mundial, institucions com l'FMI i diversos cercles acadèmics han alertat d'un possible estancament "secular", amb un menor creixement potencial tant de les economies desenvolupades com de les emergents. Algunes de les raons d'aquest estancament són l'escàs dinamisme de la productivitat total dels factors i l'envelliment de la població.

El 2014 es van accentuar les diferències en la política monetària: la Reserva Federal va finalitzar la compra d'actius financers i, en canvi, el BCE va endegar un programa d'expansió quantitativa

Amb la millora gradual de l'activitat econòmica, la Reserva Federal va retirar, a finals d'octubre del 2014, el programa de compra d'actius financers. Això va posar fi a la política d'estímuls monetaris extraordinaris que es va començar a implementar fa sis anys als Estats Units. No obstant això, la Reserva Federal va anunciar la intenció de mantenir durant un temps els baixos tipus d'interès per assegurar el creixement, i introduir progressivament la normalització de la política monetària. En contrast amb el to més restringit de la política monetària als EUA, a la zona euro el BCE va posar en marxa diverses mesures alternatives de política monetària i va endegar un programa de compra d'actius financers (que també inclou títols de deute públics).

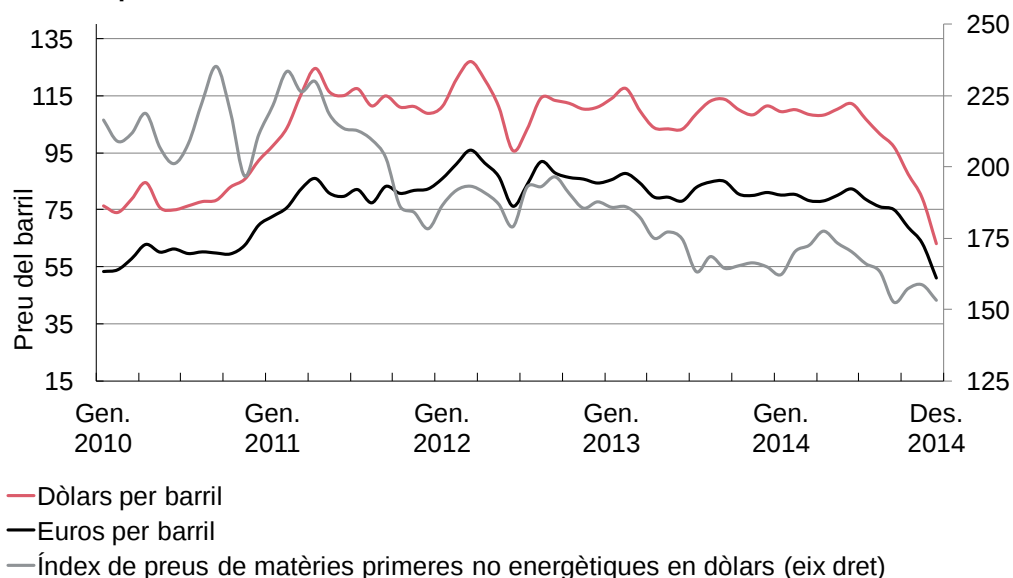
Altres factors que van caracteritzar l'evolució econòmica el 2014 van ser l'abaratiment del petroli i l'apreciació del dòlar

Durant 2014 la cotització internacional del petroli va experimentar una forta caiguda, amb un descens especialment pronunciat en la segona meitat de l'any. Així, el gener del 2015 el preu del barril Brent es va situar per sota dels 50 dòlars, el preu més baix des de març del 2009. L'abaratiment del petroli s'explica per l'alentiment de la demanda, i també per factors d'oferta (l'OPEP va decidir mantenir la seva producció tot i l'augment d'oferta procedent sobretot de països de fora de l'organització, com els EUA).

Pel que fa als tipus de canvi, les diferents tendències de política monetària entre els EUA i la zona euro van afavorir, durant els darrers mesos de 2014, una forta apreciació del dòlar i d'altres monedes associades amb la nord-americana. Com a contrapartida, l'euro i el ien japonès es van depreciar, alhora que també es van produir fortes

caigudes de monedes, com les de Brasil i Rússia. Això va provocar algun episodi de volatilitat financera al llarg de l'any, tot i que molt menys que els dos anys previs, quan la crisi de la zona euro va registrar la fase més greu.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les matèries primeres

Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Bon ritme de creixement als EUA (2,4 % en el conjunt de 2014), però l'apreciació del dòlar va afectar les exportacions a la part final de l'any

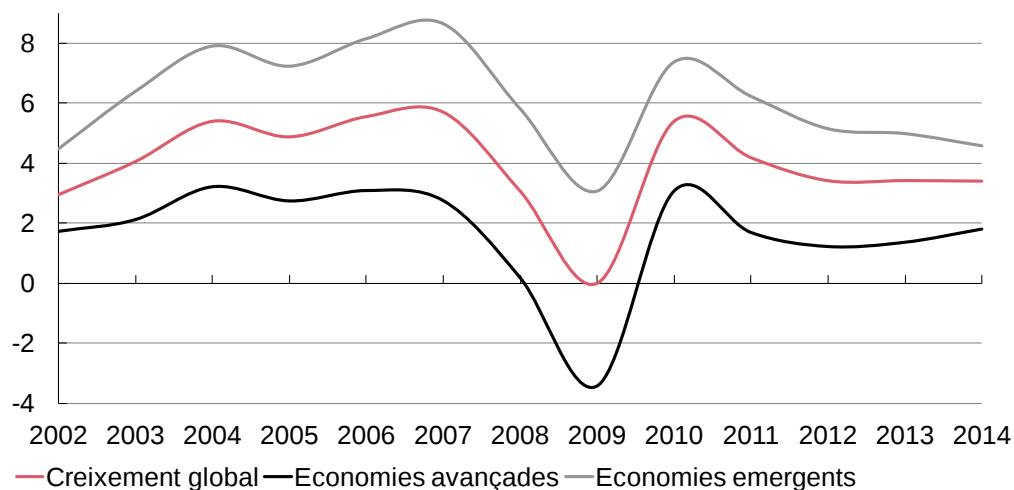
L'any 2014 l'activitat econòmica va seguir avançant amb bon ritme als Estats Units. El creixement va ser d'un 2,4 %, una mica més alt que els dos anys anteriors. La demanda interna es va reforçar gràcies a la moderació de l'ajust fiscal, a la continuïtat d'unes condicions financeres favorables i al bon to del consum privat. El sector immobiliari va continuar amb la seva recuperació, alhora que la taxa d'atur es va reduir fins marcar el mínim dels darrers 6 anys, tot i que part del descens s'ha d'atribuir a uns resultats febles en la participació de la força de treball. D'altra banda, la demanda externa neta va experimentar una evolució menys favorable, ja que l'apreciació del dòlar en la part final de l'any va afectar les exportacions.

Evolució negativa de l'economia japonesa

L'economia japonesa va tornar a un creixement negatiu (d'un 0,1 %) l'any 2014, com a conseqüència de l'augment de l'impost sobre el consum, que va afectar la demanda interna. A finals d'any l'evolució va

millorar una mica, ja que la demanda externa va créixer gràcies a la depreciació del ien i a l'abaratiment del petroli. Al mateix temps, es van posar en marxa algunes accions per reactivar l'activitat econòmica, com ara mesures addicionals d'expansió monetària i la demora del segon augment de l'impost sobre el consum. En l'àmbit laboral, la taxa d'atur (d'un 3,4 %) va baixar fins al valor més baix des del 1997.

Creixement interanual del PIB (%)

L'economia xinesa va avançar el 2014 un 7,4 %, i va entrar en una fase de creixement una mica inferior a la dels últims anys

L'any 2014 l'economia xinesa va continuar amb una expansió molt notable, amb un creixement d'un 7,4 %. Tot i això, el ritme va ser clarament inferior al dels últims 25 anys (per exemple, al període 2006-2011 el creixement mitjà va superar el 10 %). Aquesta nova etapa, que mostra el canvi cap un patró de creixement més sostenible, ha estat qualificada per les autoritats econòmiques xineses com la nova normalitat de l'economia xinesa. La principal prioritat de política econòmica va ser la moderació dels creixements excessius del crèdit i de la inversió, per tal de garantir una estabilitat financera. El superàvit per compte corrent va continuar sent molt ampli, mentre que la inflació es va moderar notablement, fins a una taxa d'un 2 %, la taxa més baixa des de 2009.

Els preus de les matèries primeres afecten a la baixa l'economia d'Amèrica llatina i Rússia

El retrocés dels preus de les matèries primeres va afectar negativament l'economia de l'Amèrica llatina (molts països en són exportadors): el 2014 la regió va créixer tan sols un 1,3 %, el ritme més baix des de 2009. Aquesta àrea també es va enfrontar a condicions de finançament

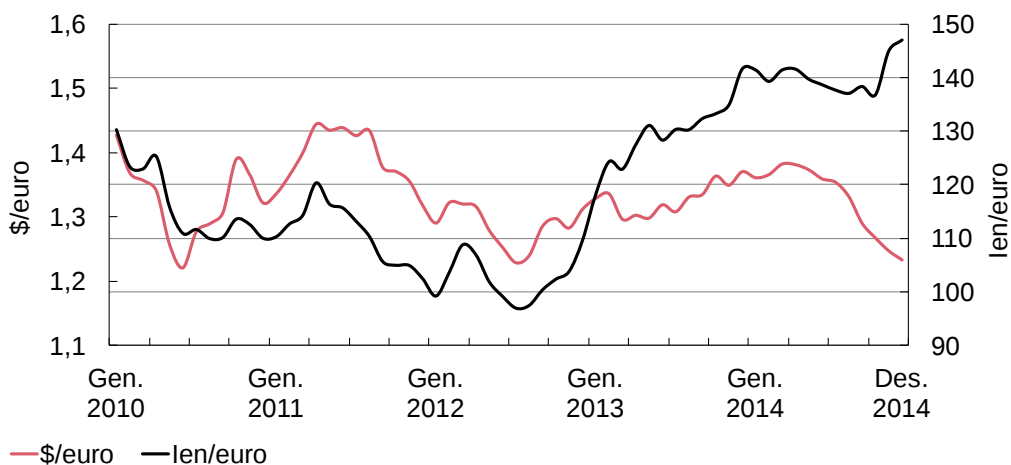
més restrictives, deteriorament de la confiança i l'increment de la inestabilitat financera en alguns països. Els resultats menys favorables van correspondre a les economies més grans de la regió, Brasil i Argentina, que van créixer molt poc (un 0,1 % i un 0,5 %, respectivament). Altres països com Colòmbia o Mèxic van presentar uns resultats més positius.

D'altra banda, el creixement de l'economia russa va frenar-se el 2014 (tan sols va avançar un 0,6 %), a causa de la reducció del preu del petroli, les sancions internacionals derivades del conflicte a Ucraïna i l'enfonsament de la confiança (el ruble va depreciar-se de manera significativa).

Feble recuperació econòmica a la zona euro, que va créixer un 0,9 %

El PIB de la zona euro va créixer un 0,9 % l'any 2014, després d'haver registrat caigudes d'un 0,8 % i d'un 0,5 % els anys 2012 i 2013, respectivament. La reducció de les tensions financeres –gràcies a les intervencions del BCE i l'avanç cap a la unió bancària– va ser crucial per millorar la confiança. Les primes de risc del deute públic dels països perifèrics van registrar un fort descens, excepte en el cas de Grècia –on va començar a augmentar a partir de setembre, arran de la pujada al poder del nou govern d'Alexis Tsipras. Paral·lelament, la consolidació fiscal, una mica menys intensa a una bona part del països, també va ajudar a la millora. Amb tot, el creixement de la UEM va donar mostres de feblesa en els trimestres centrals de 2014, amb un alentiment considerable. A finals de l'any l'activitat econòmica es va tornar a reforçar gràcies a la caiguda del preu del petroli, les actuacions del BCE i l'impuls de les exportacions (que es van veure beneficiades per la depreciació de l'euro).

Evolució del tipus de canvi de l'euro

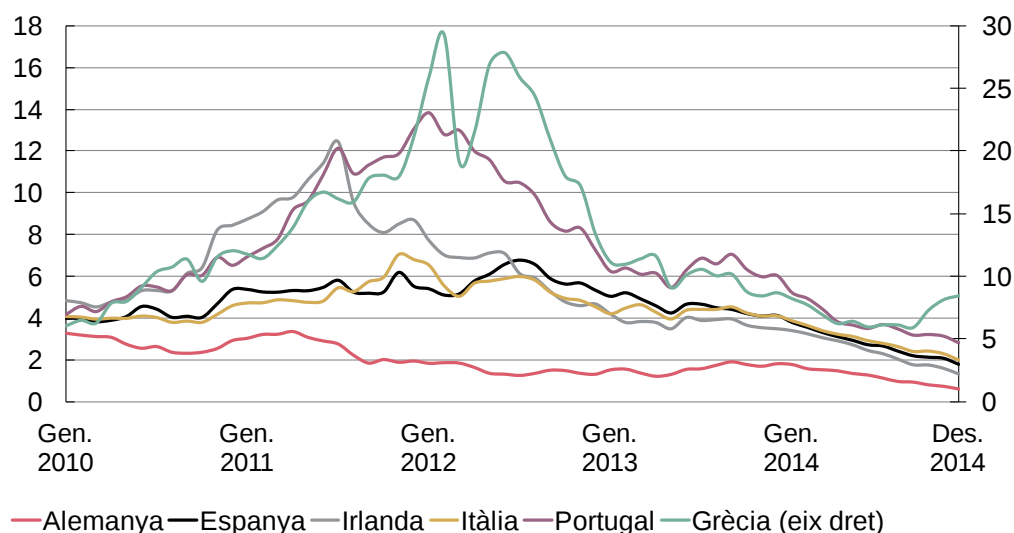
Font: BCE.

El BCE va posar en marxa mesures d'expansió monetària per tal de reforçar la recuperació i per evitar que la inflació s'estanqués en taxes molt baixes

Un dels trets que va caracteritzar l'any 2014 va ser que la inflació de la zona euro es va mantenir, de manera persistent, en taxes històricament molt baixes. En el conjunt de l'any va ser d'un 0,4 %, i va finalitzar el desembre amb una taxa interanual negativa (-0,2 %). La inflació baixa a la zona euro s'explica per factors com la moderació en els preus de les matèries primeres, l'elevat excés de capacitat de l'economia i el procés de devaluació salarial en alguns països perifèrics. El risc de registrar tendències deflacionistes (especialment greu en un context d'alt endeutament a molts països de la zona euro) va ser una de les raons que van precipitar les actuacions del Banc Central Europeu.

El BCE va posar en marxa, el juny de 2014, un ampli paquet de mesures, amb una rebaixa del tipus d'interès oficial fins a un 0,15 %, l'establiment d'un tipus d'interès negatiu per a la facilitat de dipòsit dels bancs en el BCE (per tal d'afavorir la circulació de diner) i la celebració de subhastes de finançament amb l'obligació de destinar-los a crèdit al sector privat no financer (excloent-ne els préstecs per a habitatge).

Evolució del rendiment del deute públic a 10 anys (%)

Font: Banc d'Espanya, Reuters i Bloomberg.

El setembre va rebaixar fins a un -0,20% el tipus d'interès de la facilitat de dipòsit, i va anunciar un programa de compra de titulitzacions de crèdits i cèdules hipotecàries. Així mateix, el mes d'octubre el BCE va fer públics els resultats de l'avaluació global del sistema bancari de la zona euro, que va examinar 130 entitats. Aquest pas va ser previ a la posada en marxa, el novembre de 2014, del mecanisme únic de

supervisió bancària. Posteriorment, a principis de 2015, el BCE va engegar noves mesures extraordinàries d'expansió monetària, davant el risc de deflació. Així, va anunciar un programa ampliat de compra d'actius (que afegeix la compra de bons sobirans als programes de compra d'actius ja existents), amb la previsió d'unes adquisicions de 60.000 milions d'euros mensuals fins al setembre del 2016.

La consolidació fiscal a la zona euro va ser més gradual durant el 2014

Pel que fa a la política fiscal, en el conjunt de la zona euro, es va seguir amb una estratègia de consolidació, tot i que més suau que en anys anteriors: globalment el dèficit fiscal del conjunt de la UEM va ser del 2,4 % del PIB (enfront d'un dèficit del 2,9 % el 2013). Alemanya, tot i comptar amb un creixement econòmic positiu i uns comptes públics sanejats, va continuar amb una política fiscal restrictiva (l'any 2014, va registrar un superàvit en els comptes públics, d'un 0,7 % del PIB). D'altra banda, la Comissió Europea va presentar un programa de grans inversions (conegut per Pla Juncker), que comptarà amb finançament dels estats membres i d'inversors privats. El Pla, que es posarà en marxa l'any 2015, vol mobilitzar almenys 315.000 milions d'euros en inversions al llarg dels tres propers anys, i comptarà amb projectes que seran avaluats per un comitè independent a escala comunitària.

Variació del PIB i dèficit o superàvit de les administracions públiques

	% de variació del PIB		Dèficit (-) o superàvit (+) (% sobre el PIB)	
	2013	2014	2013	2014
Bèlgica	0,3	1,1	-2,9	-3,2
Alemanya	0,1	1,6	0,1	0,7
Irlanda	0,2	4,8	-5,8	-4,1
Grècia	-3,9	0,8	-12,3	-3,5
Espanya	-1,2	1,4	-6,8	-5,8
França	0,7	0,2	-4,1	-4,0
Itàlia	-1,7	-0,4	-2,9	-3,0
Xipre	-5,4	-2,3	-4,9	-8,8
Països Baixos	-0,7	0,9	-2,3	-2,3
Àustria	0,2	0,3	-1,3	-2,4
Portugal	-1,6	0,9	-4,8	-4,5
Finlàndia	-1,3	-0,1	-2,5	-3,2
UEM-19	-0,4	0,8	-2,9	-2,4

Font: Eurostat.

Gairebé totes les economies de la UEM van registrar un creixement positiu el 2014

Gairebé totes les economies de la zona euro van abandonar la recessió l'any 2014. Destaca el fort creixement a Irlanda (4,8 %), seguida de Malta (3,5 %) i els països Bàltics. Pel que fa a les grans economies de la UEM, Alemanya va créixer un 1,6 %; a França el creixement va ser modest, d'un 0,4 %, mentre que a Itàlia el PIB va continuar registrant una caiguda, d'un 0,4 %, tot i que més suau que les davallades dels dos anys anteriors. L'economia espanyola va millorar notablement la seva evolució, amb un avanç d'un 1,4 %, mentre que Grècia també va retornar a un creixement positiu, d'un 0,8 %, després de sis anys consecutius de descens del PIB. Fora de la zona euro, cal destacar el bon ritme de creixement econòmic del Regne Unit, que va ser d'un 2,6 % el 2014, per l'impuls del consum i de la inversió empresarial.

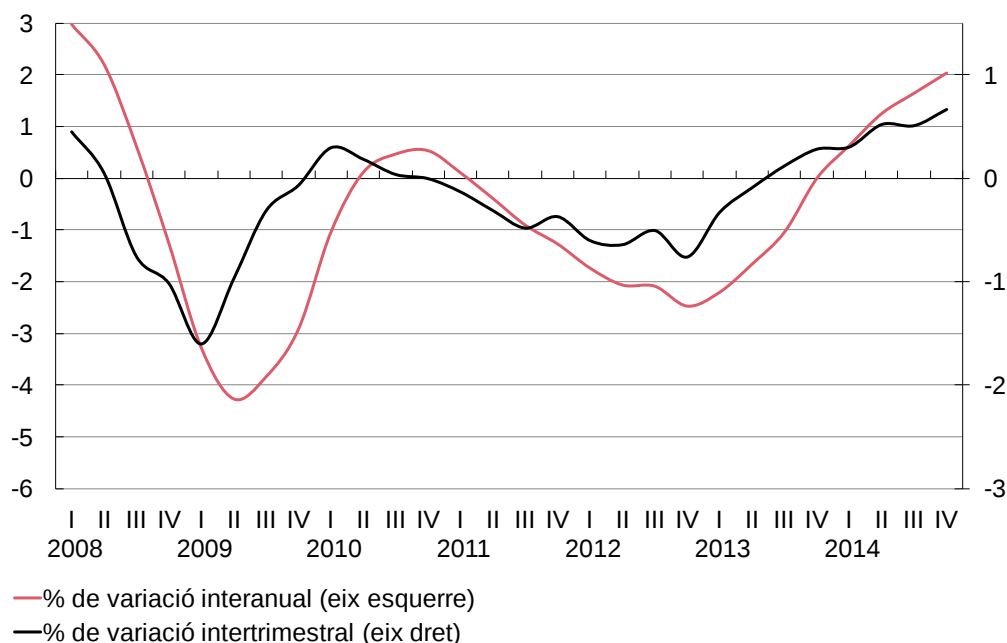
El 2014 l'economia espanyola registra un creixement mitjà d'un 1,4 %

L'economia espanyola es va accelerar progressivament durant l'any 2014 i, en el conjunt de l'any, va assolir un creixement d'un 1,4 %, el més alt des de l'any 2008. Els resultats van excedir lleugerament les previsions oficials. L'evolució de l'ocupació també va ser positiva, ja que va créixer un 1,2 % segons l'EPA. La taxa d'atur (d'un 24,4 %) es va començar a reduir, si bé va continuar sent la més alta de la zona euro després de Grècia.

La recuperació de l'economia espanyola va ser impulsada per la demanda interna (després de sis anys de caiguda), en particular, pels components de consum de les llars i d'inversió en béns d'equipament. L'aportació del sector exterior va ser negativa, ja que les importacions van mantenir un creixement intens (d'un 7,6 %), en gran part per l'increment de la inversió, mentre que les exportacions van avançar (un 4,2 %), però menys que les importacions. No obstant això, en termes de balança de pagaments l'economia espanyola va continuar registrant una capacitat de finançament positiva, d'un 1 % del PIB, tot i que més petita que la del 2013. Cal recordar que l'economia espanyola necessita registrar capacitat de finançament enfront l'exterior per tal de reduir l'alt nivell d'endeutament i, per tant, seria desitjable que aconseguís un comportament millor de les exportacions netes. Des del vessant de l'oferta, destaca la recuperació en la indústria i en els serveis, que van créixer un 1,5 % i un 1,6 %, respectivament. La construcció encara va registrar una taxa negativa d'un 2,8 % en el conjunt de 2014, però a

finals d'any l'evolució del seu VAB ja va ser positiva, atès que els resultats d'aquest sector van millorar notablement durant els darrers mesos.

Evolució del PIB de l'economia espanyola

Finalment, el dèficit públic espanyol es va reduir en un punt percentual el 2014, fins a un 5,8 % del PIB –sense comptar l'ajut públic a la banca, seria d'un 5,7 %. No obstant això, representa el segon més gran de la UEM; només el supera Xipre –que té un dèficit públic d'un 8,8 % del PIB. La lleugera millora dels ingressos públics va ajudar la reducció del dèficit públic espanyol, i caldrà veure si la reforma fiscal que entrarà en vigor l'any 2015 permetrà continuar augmentant els ingressos tributaris els propers exercicis.

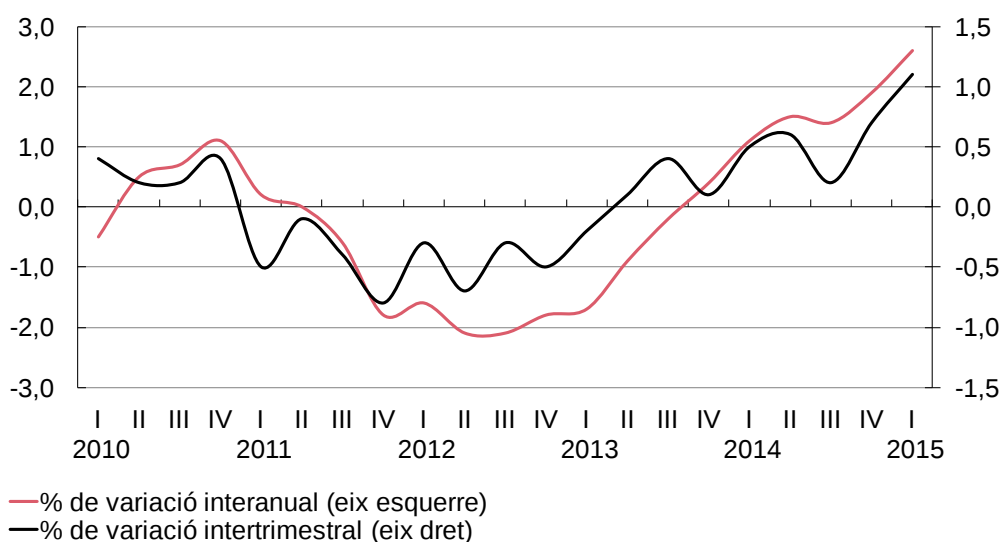
2.

El producte interior brut

El PIB de l'economia catalana va recuperar el 2014 un creixement positiu després de tres anys consecutius de retrocés

La recuperació de l'economia catalana es va començar a manifestar durant la segona meitat del 2013 i s'ha anat refermant, amb un creixement d'un 1,5 % el 2014 i una acceleració important els primers mesos del 2015. El 2014 és el primer any en què l'economia catalana obté creixements positius d'ençà del 2011.

Evolució del PIB a Catalunya

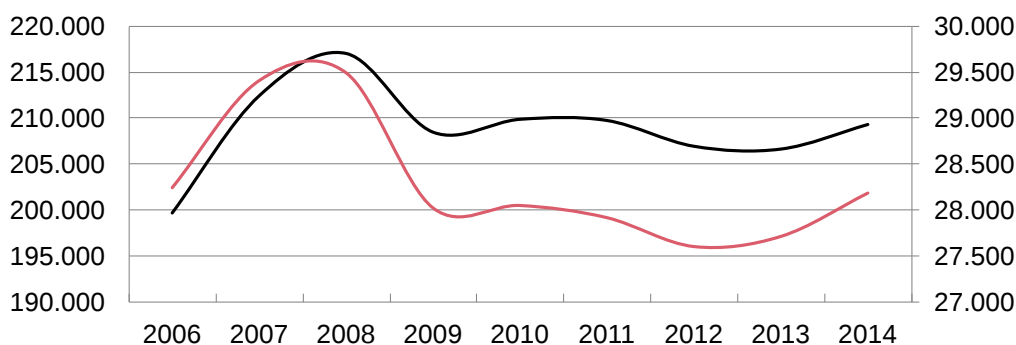
Font: Idescat i Departament d'Economia i Coneixement.

La crisi va provocar la primera caiguda del PIB el 2008, però l'impacte més fort va ser el 2009. Posteriorment l'economia va tenir un parèntesi de creixement el 2010, però tot seguit es va entrar en una segona recessió i el PIB va continuar a la baixa fins al 2014, en què inicia una recuperació.

L'evolució del PIB per habitant ha seguit una evolució similar però més pronunciada, i el 2014 és també el primer any en què es comença a recuperar part del terreny perdut, tot i que el PIB per habitant en euros corrents és el 2014 encara un 4,4 % inferior al del 2007.

L'impuls de l'economia durant el 2014 es va veure afavorit tant per factors interns com externs. Entre els factors interns destaquen els guanys de competitivitat acumulats els darrers anys per la reducció dels costos laborals unitaris, i entre els factors externs, la confluència de factors com ara els baixos preus del petroli i la depreciació de l'euro.

Evolució del PIB i del PIB per habitant a Catalunya

— PIB en valors corrents, en MEUR (eix esquerre)

— PIB per habitant en milers d'euros (eix dret)

Font: Idescat.

D'altra banda, la millora de les condicions financeres facilitada per les passes endavant de la unió bancària va afavorir un acostament dels tipus d'interès dins de la zona euro, i això va reduir la fragmentació dels mercats de crèdit i els diferencials de les primes de risc. Fruit d'aquests canvis i de les millors expectatives de demanda, l'oferta i la demanda de nou crèdit es van començar a mobilitzar el 2014, cosa que va impulsar el consum i la inversió.

Evolució del PIB i aportació al creixement de la demanda

	Catalunya			Zona euro		
	PIB	Demanda interna	Demanda externa	PIB	Demanda interna	Demanda externa
2010	0,5	-1,6	2,1	2,0	1,4	0,6
2011	-0,5	-3,0	2,5	1,6	0,7	0,9
2012	-1,9	-3,8	1,9	-0,9	-2,3	1,4
2013	-0,6	-2,9	2,3	-0,4	-0,8	0,4
2014	1,5	2,3	-0,8	0,8	0,8	0,0

Font: Idescat i Eurostat.

La zona euro va deixar també enrere els creixements negatius de la segona recessió del 2012 i 2013, provocada per la crisi del deute, però la recuperació del 2014 va ser més lenta de l'esperada, dins d'un context de risc de deflació, que va portar el Banc Central Europeu a

noves rebaixes dels tipus d'interès i a diverses mesures no convencionals de política monetària per afavorir el creixement, que al principi del 2015 han culminat amb un programa especial de compra de bons públics.

L'economia catalana ha patit els darrers anys els efectes de la crisi amb més intensitat que la mitjana de la zona euro, però el 2014 la recuperació del PIB va ser més vigorosa gràcies al fort creixement de la demanda interna. Precisament, els anys anteriors, la debilitat de la demanda interna havia estat el factor diferencial del creixement més reduït de l'economia catalana, al contrari que la demanda externa, més positiva a Catalunya, excepte el 2014.

La recuperació de la demanda interna impulsa el creixement del PIB

Després d'anys de davallada, la recuperació de la demanda interna, amb un creixement d'un 2,6 %, va ser el 2014 el factor decisiu en el creixement econòmic. El canvi de tendència va afectar tots els components d'aquest agregat. En primer lloc, la despesa en consum de les llars va augmentar un 2,5 %, un creixement especialment remarcable atès que feia sis anys consecutius que el consum de les llars queia (descens d'un 12,9 % en volum entre el 2007 el 2013). La recuperació del consum respon a factors diversos, entre els quals destaca l'augment de l'ocupació i la seva incidència en la renda disponible. També hi influeixen la reducció del preu del petroli i dels preus de consum en general, els baixos tipus d'interès i l'augment de la riquesa financera; en síntesi, un conjunt de factors que van confluïr en la millora de la confiança dels consumidors i van desencadenar l'increment del consum privat. L'accés al crèdit es va anar normalitzant durant l'any i això també va incentivar el consum.

D'altra banda, l'augment del consum va provocar una taxa d'estalvi més baixa. No obstant això, aquesta dinàmica de la despesa s'enfronta a les limitacions de futur que representen els elevats nivells d'endeutament que encara mantenen les llars, un fet que també afecta, en la fase actual de recuperació, les empreses i les administracions públiques.

La despesa en consum de les administracions públiques va créixer el 2014 un 1,2 %, després de tres anys consecutius de retrocés. Tot i aquest creixement, el nivell de despesa en consum de les administracions públiques va ser el 2014 un 6,2 % inferior (en volum) al del 2010. L'ajust de la despesa pública s'emmarca dins del procés de consolidació fiscal en què està implicat el conjunt del sector públic.

PIB de Catalunya (base 2010). Demanda
(% de variació interanual)

	2010	2011	2012	2013	2014
Demanda interna	-1,7	-3,2	-4,1	-3,3	2,6
Despesa en consum de les llars	-0,5	-1,5	-3,2	-3,0	2,5
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	1,4	-1,3	-1,8	-4,3	1,2
Formació bruta de capital ²	-6,8	-9,0	-8,8	-3,4	4,3
FBCF (béns d'equipament i altres actius)	2,0	-4,7	-6,4	-0,4	10,0
FBCF (construcció)	-12,2	-12,9	-14,6	-7,4	-3,6
Saldo amb l'exterior ^{3 i 4}	2,1	2,5	1,9	2,3	-0,8
Saldo amb l'estranger ⁴	0,9	2,7	3,3	1,1	-0,9
Exportacions totals de béns i serveis amb l'estranger	11,5	6,2	3,0	2,6	4,2
Importacions totals de béns i serveis amb l'estranger	8,2	-2,8	-7,5	-0,6	8,1
Saldo de la resta de l'Estat ⁴	1,2	-0,2	-1,4	1,2	0,1
PIB	0,5	-0,5	-1,9	-0,6	1,5

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴ Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

La recuperació que el 2014 va experimentar la formació bruta de capital mostra un canvi substancial en la dinàmica dels darrers anys, especialment pel que fa a la inversió en béns d'equipament i altres actius, que el 2014 va augmentar un 10 %, un senyal clar de la millora d'expectatives dels agents econòmics. La inversió en construcció va caure un 3,6 % el 2014, però a partir del primer trimestre del 2015 ja ha registrat valors positius, després de retrocedir més d'un 56 % els darrers set anys, tant per l'ajust del sector immobiliari com per la contracció de l'obra pública.

Tal com s'analitza més àmpliament en el capítol tercer, el saldo exterior va tenir el 2014 una aportació negativa de 0,8 punts a la variació del PIB, cosa que va trencar la dinàmica dels anys anteriors: des del 2008 l'aportació de la demanda externa havia estat positiva, i això pal·liava el retrocés de la demanda interna. Durant el 2014 l'evolució de les exportacions de béns i serveis a l'estranger (4,2 %) va ser més positiva que els dos anys anteriors, però les importacions van créixer a un ritme molt alt (8,1 %) i van reduir el superàvit comercial que té Catalunya en els seus intercanvis amb l'estranger. Així, el

resultat d'aquest comerç va restar 0,9 punts al creixement econòmic. En canvi, l'aportació del comerç amb la resta de l'Estat, tot i que va ser inferior a la del 2013, es va mantenir positiva (0,1 punts).

La millora de la demanda interna i del turisme fan de motor de la recuperació dels serveis i de l'economia

Des del vessant de l'oferta, el canvi de trajectòria més significatiu va ser la del sector serveis, que va créixer un 1,8 %, després del retrocés de l'1% que havia experimentat l'any anterior, i dels dèbils resultats dels dos anys precedents. La recuperació de la demanda interna, el turisme i l'efecte arrossegador de les activitats industrials van afavorir el creixement de les activitats terciàries, amb un creixement del seu VAB que va aportar 1,2 punts al creixement del PIB el 2014. La recuperació de l'ocupació en el sector de serveis va ser força important: el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va augmentar un 2,4 %, i explica, en bona part, la creació neta de llocs de treball que experimenta l'economia el 2014 i el seu augment per primer cop d'ençà del 2008.

PIB de Catalunya (base 2010). Oferta (% de variació interanual)

	2010	2011	2012	2013	2014
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	-3,1	7,7	-21,5	11,1	1,0
Indústria	6,8	-0,5	-3,3	3,3	1,5
Indústria manufacturera	7,0	-1,3	-3,3	5,1	2,2
Construcció	-19,7	-10,1	-15,5	-8,1	-1,6
Serveis	1,9	0,9	0,3	-1,0	1,8
VAB	0,4	-0,3	-1,7	-0,5	1,5
Impostos nets sobre productes	1,7	-3,9	-4,2	-2,8	0,7
PIB	0,5	-0,5	-1,9	-0,6	1,5

Font: Idescat i Eurostat.

Les principals branques del sector serveis van experimentar creixements positius, excepte la de les activitats financeres i d'assegurances, on el VAB va retrocedir un 5,3 %. Destaca especialment el creixement del grup d'activitats de comerç, transport i hotelaria, d'un 2,9 %, que amb aquest resultat va contribuir amb 0,7 punts al creixement del PIB. Van ser també força positius els creixements de la resta de rúbriques relacionades amb les activitats de mercat, que van tenir totes creixements superiors al 2 %, i en el cas de les activitats artístiques i recreatives van superar el 3 %.

El creixement del VAB de les activitats de no-mercat va ser positiu, però inferior al de la resta del sector: el conjunt de serveis agrupats sota el nom d'Administració pública, educació, sanitat i serveis socials va créixer un 0,3 %.

Evolució del PIB per sectors econòmics (2014)

	% de variació	Contribució al PIB (punts percentuals)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	1,0	0,0
Indústria	1,5	0,3
Indústria manufacturera	2,2	0,4
Construcció	-1,6	-0,1
Serveis	1,8	1,2
Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles; transport i emmagatzematge, i	2,9	0,7
Informació i comunicacions	2,3	0,1
Activitats financeres i d'assegurances	-5,3	-0,2
Activitats immobiliàries	2,0	0,2
Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives, i serveis	2,3	0,2
Administració pública, educació, sanitat i serveis socials	0,3	0,0
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, i altres serveis	3,4	0,1
VAB	1,5	1,4
Impostos nets sobre productes	0,7	0,1
PIB	1,5	1,5

Font: Idescat.

El turisme continua a l'alça

L'any 2014 es van comptabilitzar 31,3 milions de viatges de turistes a Catalunya, un 3,3 % més que l'any anterior, xifra que va marcar un nou rècord. La despesa també va assolir un valor màxim de 17.260 milions d'euros i un increment d'un 5,4 %, segons les dades del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme obtingudes a partir de les enquestes de Frontur, Familtur i Egatur.

El turisme estranger concentra el pes més important i va ser també el turisme que va experimentar el creixement més gran, tant en volum de viatges (7,5 %) com en despesa (6,7 %). L'augment del turisme estranger des del 2009 és d'un 32,3 %, i el de la seva despesa, d'un 57,9%, la qual cosa mostra l'increment que s'ha produït en la despesa unitària per turista.

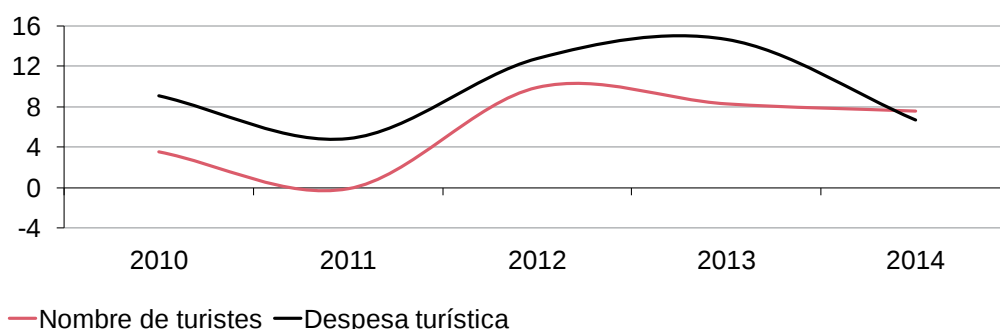
Demanda turística a Catalunya (2014)

	Turistes		Despesa turística	
	Milions de viatges	% de variació	Milions d'euros	% de variació
Total	31,3	3,3	17.258	5,4
Turisme estranger*	16,8	7,5	15.129	6,7

* Turistes que visiten Catalunya com a primera destinació dins de l'Estat espanyol; no inclou les visites a Catalunya com a destinació secundària.

Font: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Evolució del turisme estranger (% de variació interanual)

Font: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

La indústria presenta un nou avenç el 2014

El sector industrial ha presentat els dos darrers anys un resultat molt positiu, en especial la indústria manufacturera, amb un creixement del 5,1 % el 2013 i del 2,2 % el 2014. En el conjunt del sector industrial els creixements van ser d'un 3,3 % i d'un 1,5 %, respectivament, uns resultats força superiors en tots dos casos als obtinguts a la zona euro (-0,5 % el 2013 i 0,4 % el 2014).

La dinàmica positiva de la indústria durant aquests dos anys (que també havia experimentat el 2010 abans de la nova recaiguda del 2011) ha permès que el volum de VAB industrial es recuperi parcialment del retrocés acumulat durant les dues recessions consecutives (la del 2008-2009 i la del 2011-2012): el VAB del 2014 va ser un 1,1 % superior al del 2009, però encara es manté distant del nivell previ a l'inici de la crisi (és un 9,4 % inferior al màxim del 2007).

No obstant això, l'evolució per branques d'activitat mostra dinàmiques molt diferenciades. De fet, hi ha branques productives que després de la forta davallada del 2009 han experimentat creixements força importants, però també n'hi ha d'altres que han continuat molt perjudicades en el conjunt dels cinc anys posteriors, en alguns casos per la seva vinculació al sector de la construcció.

Evolució de la producció industrial

(% de variació)

	2009-2014	2014
IPI general	1,1	1,6
Indústries extractives	-59,0	-2,5
Indústries manufactureres	0,4	2,7
alimentació, begudes i tabac	2,1	4,5
tèxtil, confecció, cuir i calçat	-6,2	-0,3
paper, arts gràfiques i suports enregistrats	-8,4	1,7
indústries químiques	3,1	4,6
productes farmacèutics	6,1	-5,6
cautxú i matèries plàstiques	5,5	4,5
altres productes minerals no metàl·lics	-24,3	8,0
metal·lúrgia i productes metàl·lics	-14,9	-0,1
materials i equips elèctrics, electrònics i òptics	-13,6	10,9
maquinària i equips mecànics	17,1	-3,0
material de transport	20,9	6,4
altres indústries manufactureres	1,6	3,7
Energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	12,7	-4,5
Subministrament d'aigua	-	-6,6

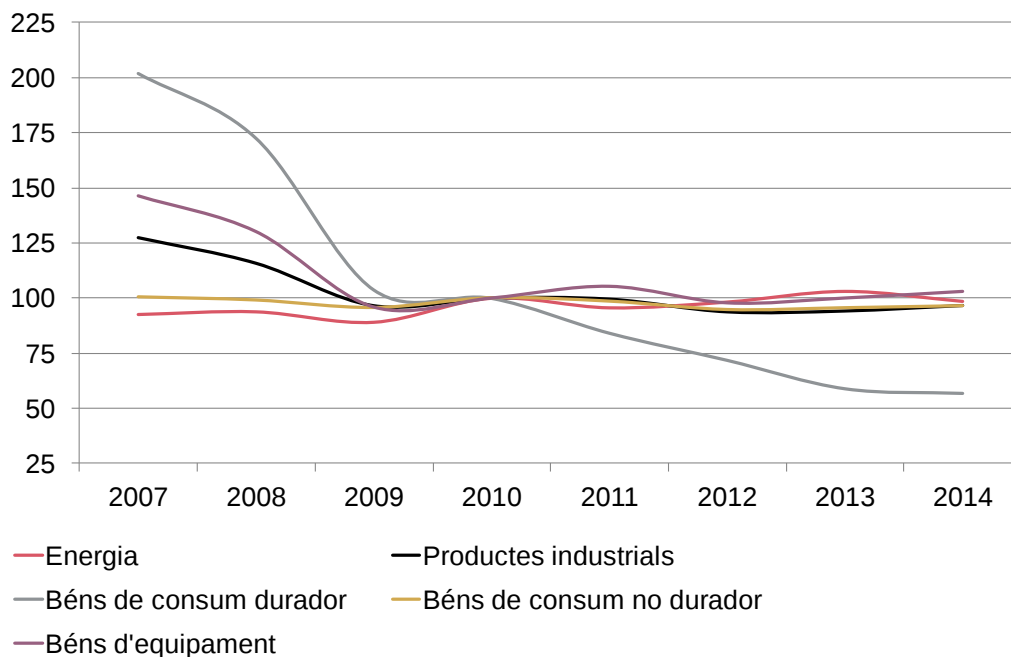
Font: Idescat.

Entre les primeres cal destacar la fabricació de material de transport, que ha experimentat un creixement de la producció industrial d'un 20,9 % entre el 2009 i el 2014; la fabricació de maquinària i equips mecànics, que ha augmentat un 17,1 % en el mateix període (tot i que el 2014 cau un 3 %), i el grup d'activitats d'energia elèctrica i gas, que ha augmentat un 12,7 % els darrers cinc anys (tot i que el 2014 cau un 4,5%). Al costat d'aquests importants creixements, hi ha branques industrials que d'ençà del 2009 han reduït la seva producció: la de les indústries extractives, un 59 %; la fabricació de productes minerals no metàl·lics, un 24,3 %; la metal·lúrgia i els productes metàl·lics, un 14,9%, i la producció de materials i equips elèctrics, electrònics i òptics, un 13,6 % (tot i ser aquesta darrera branca la que més creix el 2014, un 10,9 %).

Hi ha un tercer grup de branques, format per les indústries d'alimentació, begudes i tabac i per les indústries farmacèutiques, que presenten el 2014 un nivell de producció superior al que tenien el 2007, abans de l'inici de la crisi. En el cas de l'alimentació, el nivell de producció és un 3,8 % superior al del 2007 i un 2,1 % superior al del 2009. En el cas de les indústries farmacèutiques, és un 27,8 % superior al nivell del 2007 i un 6,1 % superior al del 2009. El sector farmacèutic

va experimentar forts creixements durant els primers anys de la crisi, i després, augments més moderats i variables (de fet, el 2014 la seva producció cau un 5,6 %).

Evolució de la producció industrial (Índex 2010 = 100)

Font: Idescat.

Si s'observa la dinàmica de la producció industrial segons la seva destinació econòmica, es comprova que la producció energètica no ha experimentat canvis notables durant els anys de la crisi (ara el nivell de producció és un 6,2 % superior al del 2007). També s'ha mantingut molt estable la producció de béns de consum no durador (el 2014 el seu nivell és un 3,2 % inferior al del 2007). Els canvis en la resta d'agrupacions són més remarcables i se centren sobretot en els primers anys de la crisi, si bé després del xoc del 2009 també el nivell de producció s'ha mantingut estabilitzat. L'excepció és la producció de béns de consum durador, que va continuar davallant amb força després del 2009 i just el 2014 ha frenat la seva caiguda.

L'ajust de la construcció arriba a la seva fi

A diferència de la indústria i els serveis, el retrocés de la construcció ha estat continuat des de l'inici de la crisi. A l'esclat de la bombolla immobiliària, s'hi han sumat durant aquests anys els efectes de la caiguda de la inversió pública i de l'obra civil, que han deixat rere seu set anys d'enfonsament de la construcció. L'any 2014 també ha estat negatiu per al sector, però el retrocés del VAB és de tan sols un 1,6 %, i

tot apunta (tal com les dades del principi del 2015 refermen) que l'ajust de la construcció ha arribat a la seva fi i que comença una nova fase de creixement, però partint d'uns nivells de producció molt baixos (el VAB del 2014 equival al 50 % del que hi havia abans de l'inici de la crisi).

El nombre d'habitatges iniciats, que el 2007 va ser de 84.842, va caure en picat fins a menys d'una tercera part el 2008, i va continuar baixant fins a un mínim de 2.401 habitatges el 2013. Durant el 2014 el nombre de projectes visats d'obra nova es va recuperar per primer cop des de l'inici de la crisi, fins a 3.635 habitatges. L'abast del canvi de tendència, però, és incert, atès que hi ha un elevat nombre d'habitatges nous per vendre i el mercat de compra-venda d'habitatge nou encara va caure el 2014, tot i que el preu d'aquests habitatges acumula un retrocés d'un 38,6 % entre el 2007 i el mínim del 2013, amb una lleugera recuperació el 2014. En canvi, la compravenda d'habitatges usats va créixer tant el 2013 com el 2014 un 15 %.

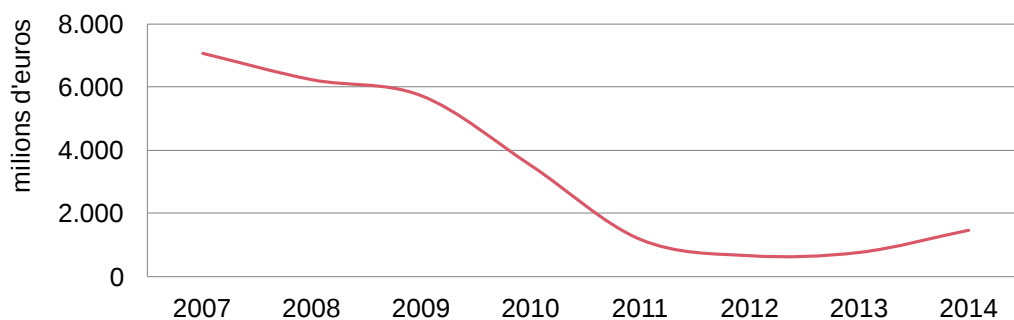
Evolució del sector de construcció

	Nombre d'habitatges iniciats*	Preu dels habitatges nous (2007 = 100)	Compravenda d'habitatges	
			Nous	Usats
2007	84.842	100,0	46.034	65.448
2008	26.452	100,9	28.844	33.292
2009	11.554	90,8	20.333	25.353
2010	9.537	87,4	23.836	32.021
2011	6.437	81,2	19.842	27.234
2012	3.938	68,3	16.609	26.406
2013	2.401	61,4	15.124	30.284
2014	3.635	64,2	12.145	35.011

* Visats d'obra nova dels col·legis d'arquitectes tècnics.

Font: Ministeri de Foment i INE

Evolució de la licitació oficial d'obres

Font: Ministeri de Foment.

Al seu torn, la contracció de l'obra civil durant aquests anys ha estat d'una magnitud molt elevada. El valor (en euros corrents) de la licitació d'obra pública va arribar el 2013 a poc més d'un 10 % de la del 2007, atès que la inversió pública ha estat una de les despeses més perjudicades per l'ajust fiscal d'aquests anys. Com la resta d'indicadors del sector, les dades del 2014 anuncien una millora relativa, per bé que el procés de consolidació fiscal encara no ha acabat.

El sector agrari va augmentar un 1 % el VAB el 2014 gràcies a la producció ramadera

En el sector agrari, el VAB va experimentar el 2014 un creixement d'un 1 %. La producció agrícola, que representa un 40 % del sector, va disminuir un 3,2 % a causa del retrocés de les collites de cereals i d'hortalisses, malgrat que la producció de fruita va augmentar un 6,5%. Al seu torn, la producció ramadera, que representa un 60 % del sector, va augmentar un 6,9 %, gràcies sobretot a l'increment del sector porquí.

Evolució de la producció agrària (2014)

	Pes sobre el total (%)	% de variació interanual en volum
Producció agrícola	40,0	-3,2
Fruites	14,7	6,5
Cereals	8,5	-16,6
Hortalisses, plantes i flors	7,5	-6,4
Altres	9,4	-
Producció ramadera	60,0	6,9
Porquí	34,3	7,5
Aviram	10,9	8,8
Llet	5,0	4,1
Altres	9,8	-
Total de la producció agrària	100,0	2,8

Font: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació (dades provisionals, març de 2015).

Requadre 1. Marc *input-output* de Catalunya 2011

L'Idescat ha presentat durant els primers mesos del 2015 el marc *input-output* de Catalunya 2011 (MIOC-2011). Aquesta és la tercera edició que fa l'Idescat d'aquest projecte estadístic: els precedents van ser les taules *input-output* 2001 (TIOC-2001) i les taules *input-output* 2005 (TIOC-2005). El marc *input-output* és una operació estadística que té per objecte investigar les relacions funcionals i les relacions intersectorials de l'economia. És també una eina de referència per conèixer els fluxos comercials; en el cas de Catalunya, és l'única estadística oficial que ofereix dades globals dels intercanvis comercials amb la resta d'Espanya i amb la resta del món. D'altra banda, les dades del MIOC-2011 són la base dels comptes econòmics de l'any 2011, i l'àncora dels comptes de la resta d'anys que en la nova base 2010 ha publicat també l'Idescat.

El MIOC-2011 és el resultat d'un treball estadístic exhaustiu que ha tingut un ampli treball de base (en què destaca una enquesta sobre consums intermedis a 5.000 empreses, que inclou la totalitat de les empreses de 100 o més ocupats), a més de l'aportació de tot l'aparell estadístic disponible. El marc metodològic del MIOC-2011 prové del Sistema europeu de comptes nacionals i regionals de la Unió Europea 2010 (SEC 2010), aprovat mitjançant el Reglament (UE) núm. 549/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de maig de 2013.

El SEC 2010 ha incorporat canvis metodològics en el càlcul de les magnituds econòmiques, que s'han traslladat també al MIOC-2011. El més rellevant és el tractament de l'activitat de recerca i desenvolupament, que en el SEC 95 es considerava consum intermedi i en el SEC 2010 ha passat a considerar-se inversió. A més d'aquests canvis normatius, en el SEC 2010 s'ha fet efectiva, per a tots els països de la Unió Europea, l'obligació d'incloure-hi (dins de la seva frontera de producció) les activitats il·legals (abans no tots els països incorporaven aquestes activitats en el seu marc comptable). Finalment, la nova base comptable ha incorporat diversos canvis estadístics derivats especialment dels nous censos d'habitatges i població.

La publicació dels resultats de la taula d'origen i de la taula de destinació del MIOC-2011 es va fer el passat mes de febrer, i la taula simètrica que completarà aquest marc *input-output* es publicarà

properament. El nivell de desagregació sectorial que presenten aquestes taules és en 10 branques en la forma més sintètica, i en 82 branques en la forma més ampliada.

Les dades que es presenten en aquest requadre de la taula d'origen i de la taula de destinació no recullen, per motius d'espai, la desagregació per branques del total de la producció en el cas de la taula d'origen, ni la desagregació de la demanda intermèdia en el cas de la taula de destinació. Es poden consultar, però, com la resta d'informació del MIOC-2011, al web de l'Idescat (<http://www.idescat.cat/cat/economia/mioc/2011>).

Taula d'origen a preus bàsics (marc *input-output* de Catalunya 2011)
(milers de milions d'euros)

Productes (CPA)	Total de producció*	Total d'importacions	Total d'oferta a preus bàsics	Valoració		Total d'oferta a preus d'adquisició
				Marges comercials i de transport	Impostos nets sobre productes	
Productes agraris i pesquers	5,0	6,2	11,2	3,4	-0,3	14,3
Productes industrials i sanejament	137,2	77,1	214,3	45,4	9,2	268,9
Treballs de construcció	33,1	2,1	35,3	0,0	0,9	36,1
Serveis de comerç, transport i hostaleria	99,1	8,1	107,3	-50,4	1,1	58,0
Serveis d'informació i comunicacions	12,9	4,0	16,9	1,6	0,6	19,1
Serveis financers i d'assegurances	13,0	1,5	14,5	0,0	0,5	15,0
Serveis immobiliaris	29,2	0,0	29,2	0,0	0,5	29,7
Serveis professionals, científics, administratius i auxiliars	39,4	10,0	49,5	0,0	2,2	51,6
Serveis d'Administració pública, educació i sanitaris	37,4	0,0	37,4	0,0	0,0	37,4
Serveis artístics i d'entreteniment, i altres serveis	12,1	0,5	12,6	0,0	0,5	13,1
Total	418,4	109,6	528,0	0,0	15,2	543,3
Consum en l'exterior de residents	0,0	3,7	3,7	0,0	0,0	3,7
Total	418,4	113,3	531,8	0,0	15,2	547,0

* Vegeu la desagregació per branques al web de l'Idescat.

Font: marc *input-output* de Catalunya 2011 (Idescat).

D'altra banda, en un quadre independent s'inclou la informació relativa a l'ocupació laboral i la desagregació dels intercanvis comercials amb la resta d'Espanya i amb la resta del món; finalment, es presenta el detall dels Comptes econòmics simplificats de l'economia catalana de l'any 2011.

Taula de destinació a preus bàsics (marc *input-output* de Catalunya 2011)

(milers de milions d'euros)

Productes (CPA)	Demanda intermèdia*	Consum final			Formació bruta de capital d'exportacions	Total de demanda final	Total d'usos a preus bàsics
		Despesa en consum final de les administracions públiques i les IPSAL	Despesa en consum final de les empreses	Despesa en consum final de les famílies			
Productes agraris i pesquers	8,1	1,9	0,0	0,1	1,1	3,1	11,2
Productes industrials i sanejament	95,9	25,1	2,1	11,3	79,9	118,4	214,3
Treballs de construcció	16,0	1,3	0,0	17,9	0,0	19,2	35,3
Comerç, transport i hostaleria	37,9	38,9	1,4	2,9	26,2	69,4	107,3
Informació i comunicacions	6,8	4,1	0,0	2,4	3,6	10,1	16,9
Serveis financers i d'assegurances	9,5	3,6	0,0	0,0	1,4	5,1	14,5
Serveis immobiliaris	10,1	19,1	0,0	0,1	0,0	19,2	29,2
Serveis professionals, científics, administratius i auxiliars	32,7	2,0	1,5	5,1	8,1	16,8	49,5
Serveis d'Administració pública, educació i sanitaris	2,0	7,3	28,1	0,0	0,0	35,4	37,4
Serveis artístics i d'entreteniment, i altres serveis	2,0	7,5	1,8	0,0	1,4	10,6	12,6
Total	221,0	110,8	34,8	39,8	121,7	307,1	528,0
Impostos nets sobre productes	2,9	11,0	0,1	1,2	0,0	12,3	15,2
Consum net de residents de/a l'exterior	0,0	-6,6	0,0	0,0	10,3	3,7	3,7
Total	223,9	115,2	34,9	41,0	131,9	323,0	547,0
Remuneració dels assalariats	102,5						
Altres impostos sobre la producció	1,2						
Excedent brut d'explotació	90,8						
VAB a preus bàsics	194,5						
Producció a preus bàsics	418,4						

* Vegeu la desagregació per branques al web de l'Idescat.

Font: marc *input-output* de Catalunya 2011 (Idescat).

Llocs de treball (marc *input-output* de Catalunya 2011)

(nombre en milers)

Total de llocs de treball	3.626
Llocs de treball assalariats	3.146
Total de llocs de treball equivalents a temps complet	3.244
Llocs de treball assalariats equivalents a temps complet	2.818

Font: marc *input-output* de Catalunya 2011 (Idescat).

Segons les dades del MIOC-2011, Catalunya va produir el 2011 béns i serveis per un valor de 418.423 milions d'euros i va importar béns i serveis per un valor de 113.331 milions d'euros. Els recursos del compte de béns i serveis, que inclouen també els impostos nets sobre productes, tenen la seva contrapartida en els usos següents: consums intermedis (40,9 %), despesa en consum de les llars (21,1 %), despesa en consum de les administracions públiques i de les institucions sense finalitat de lucre (6,4 %), formació bruta de capital (7,5 %) i exportacions de béns i serveis (24,1 %). El PIB generat el 2011 va ser de 209.716 milions d'euros, que es van distribuir en remuneracions d'assalariats (48,9 %), excedent brut d'explotació (43,3 %) i impostos nets sobre la producció i la importació (7,8 %). El nombre de llocs de treball de l'economia el 2011 és de 3,6 milions.

El 2011 Catalunya va exportar a la resta d'Espanya béns i serveis per un valor de 62.373 milions d'euros, mentre que les exportacions a la resta del món van sumar un total de 69.556 milions d'euros. Al seu torn, les importacions de béns i serveis procedents de la resta d'Espanya van ser de 48.821 milions d'euros, i les procedents de la resta del món, de 64.510 milions d'euros. En relació amb el PIB, aquestes dades mostren un grau d'obertura a l'exterior de l'economia catalana equivalent a un 116,9 % del seu PIB. El saldo entre el volum d'exportacions i el d'importacions va representar, el 2011, un superàvit comercial de l'economia catalana d'un 8,9 % del PIB (6,5 % amb la resta d'Espanya i 2,4 % amb la resta del món). Per productes, aquest saldo comercial es basa en un superàvit en productes industrials i, sobretot, en serveis de comerç, transports i hoteleria, d'una banda, i en el consum de no residents en el territori, de l'altra.

Comerç de béns i serveis amb l'exterior (marc *input-output* de Catalunya 2011)

(milers de milions d'euros)

Productes (CPA)	Exportacions de béns i serveis			Importacions de béns i serveis			Saldo comercial		
	a la resta		Total	de la resta		Total	amb la resta		Total
	d'Espanya	del món		d'Espanya	del món		d'Espanya	del món	
Productes agraris i pesquers	0,5	0,6	1,1	3,9	2,4	6,2	-3,4	-1,7	-5,2
Productes industrials i sanejament	37,7	42,2	79,9	26,0	51,0	77,1	11,7	-8,8	2,9
Treballs de construcció	0,0	0,0	0,0	2,0	0,2	2,1	-2,0	-0,2	-2,1
Serveis de comerç, transport i hostaleria	13,7	12,5	26,2	5,4	2,7	8,1	8,2	9,8	18,0
Serveis d'informació i comunicacions	2,7	0,9	3,6	3,4	0,6	4,0	-0,7	0,3	-0,4
Serveis financers i d'assegurances	0,6	0,8	1,4	0,8	0,7	1,5	-0,2	0,1	-0,1
Serveis immobiliaris	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Serveis professionals, científics, administratius i auxiliars	4,9	3,2	8,1	5,3	4,7	10,0	-0,4	-1,5	-1,9
Serveis d'Administració pública, educació i sanitaris	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Serveis artístics i d'entreteniment, i altres serveis	1,1	0,3	1,4	0,3	0,2	0,5	0,8	0,1	0,9
Total	61,1	60,5	121,7	47,2	62,5	109,6	14,0	-1,9	12,0
Consum de residents de/a l'exterior	1,2	9,0	10,3	1,7	2,0	3,7	-0,4	7,0	6,6
Total de fluxos de béns i serveis	62,4	69,6	131,9	48,8	64,5	113,3	13,6	5,0	18,6
Percentatges sobre el PIB	Resta d'Espanya	Resta del món	Total						
Exportacions de béns i serveis	29,7	33,2	62,9						
Importacions de béns i serveis	23,3	30,8	54,0						
Grau d'obertura	53,0	63,9	116,9						
Saldo comercial	6,5	2,4	8,9						

Font: Idescat.

Comptes econòmics de l'economia catalana simplificats (2011)

(milions d'euros)

Compte de béns i serveis

Codi SEC	Concepte	Usos	Codi SEC	Concepte	Recursos
P.2	Consums intermedis	223.940	P.1	Producció	418.423
P.3	Despesa en consum final	150.082	D.21-D.31	Impostos nets s/ productes	15.234
	de les llars	115.228	P.7	Importacions de béns i serveis	113.331
	de les administracions públiques i l'IPSAL	34.854		de la resta d'Espanya	48.821
P.51	Formació bruta de capital fix	40.807		de l'estranger	64.510
	Variació d'existències	229			
P.6	Exportacions de béns i serveis	131.929			
	a la resta d'Espanya	62.373			
	a l'estranger	69.556			
	Total d'usos	546.987		Total de recursos	546.987

Compte de producció

Codi SEC	Concepte	Usos	Codi SEC	Concepte	Recursos
P2	Consums intermedis	223.940	P.1	Producció	418.423
B.1*g	PIB	209.716	D.21-D.31	Impostos nets sobre productes	15.234

Compte d'explotació

Codi SEC	Concepte	Usos	Codi SEC	Concepte	Recursos
D.1	Remuneració d'assalariats	102.488	B.1*g	Producte interior brut	209.716
D.2-D.3	Impostos nets sobre la producció i la importació	16.448			
B.2*g	Excedent brut d'explotació	90.781			

Font: Idescat.

Requadre 2. La productivitat total dels factors

La comptabilitat del creixement econòmic, sota determinats supòsits, permet descompondre el creixement del PIB real (Y) en l'aportació del factor treball (L), la del factor capital (K) i la de la productivitat total dels factors (d'ara endavant, PTF). Aquest darrer component recull les variacions en la producció que no es deuen ni al factor treball ni al factor capital, com per exemple les millores tecnològiques, els canvis en l'organització del treball, les millores en el capital humà o en el marc institucional. Des d'un punt de vista estadístic, la PTF aproxima la ràtio del creixement dels *outputs* en relació amb el creixement dels *inputs*.

$$PTF = Y / (L^{\alpha} K^{1-\alpha})$$

El creixement del PIB de l'economia catalana es va situar el 2014 en un 1,5 %. La PTF va aportar a aquest creixement 0,3 punts percentuals, un creixement positiu però per sota dels anys anteriors. L'aportació del factor capital al creixement de l'economia va ser lleugerament negativa (va restar 0,1 punts) i, en canvi, l'aportació del factor treball va recuperar valors positius després de cinc anys de caiguda, amb una aportació de 1,2 punts percentuals al creixement del PIB.

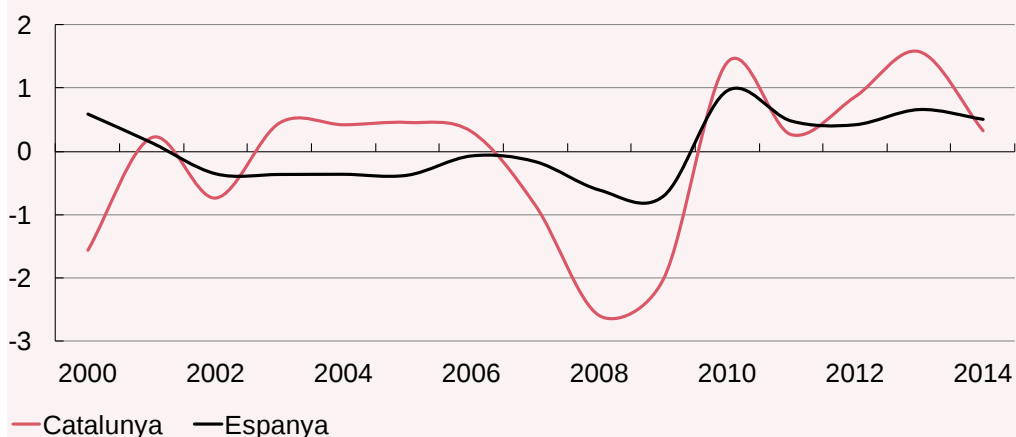
Productivitat total dels factors per components

(% de variació interanual, llevat de les contribucions al creixement del PIB real, que s'expressen en punts percentuals)

	2010	2011	2012	2013	2014
PIB real	0,5	-0,5	-1,9	-0,6	1,5
Contribució de la PTF al creixement del PIB real	1,4	0,3	0,9	1,6	0,3
Contribució del treball al creixement del PIB real	-1,4	-0,9	-2,6	-2,0	1,2
Contribució del capital al creixement del PIB real	0,5	0,1	-0,2	-0,2	-0,1
Factors de producció					
El factor treball	-2,5	-1,6	-4,7	-3,5	2,2
El factor capital	1,1	0,2	-0,3	-0,5	-0,2
Relació entre el capital i el treball	3,6	1,9	4,4	3,0	-2,4
Productivitat mitjana del treball	3,0	1,1	2,8	2,9	-0,7
Productivitat mitjana del capital	-0,6	-0,8	-1,6	-0,1	1,6

Font: Idescat i Departament d'Economia i Coneixement.

Productivitat total dels factors de Catalunya i d'Espanya*

* Contribució al creixement del PIB real (punts percentuals).

Font: Idescat, Departament d'Economia i Coneixement, i Comissió Europea.

La formalització de la PTF es pot expressar també a partir de l'evolució de la productivitat aparent del treball (ΔPAL) i la de l'estoc de capital per treballador ponderada per la participació del capital sobre els costos totals ($\alpha * \Delta(K/L)$).

$$\Delta PTF = \Delta PAL - \alpha * \Delta(K/L)$$

A partir d'aquesta expressió, el creixement de la PTF en el 2014, de 0,3 punts percentuals, és el resultat de la diferència entre la variació interanual de la productivitat aparent del treball, d'un -0,7%, i la variació interanual de l'estoc de capital per treballador (-2,4 %) ponderada per la participació del factor capital en els costos totals (0,44).

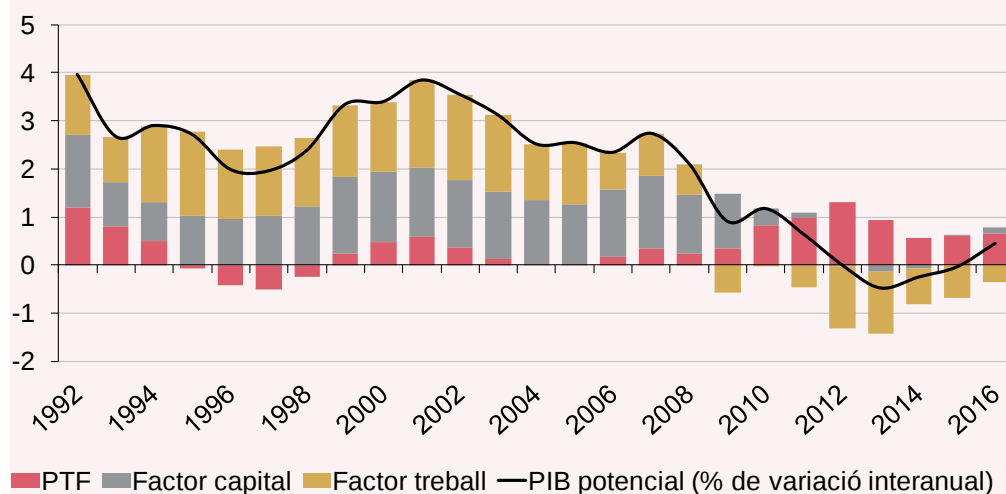
Des del 2010 la PTF ha tingut una aportació positiva al creixement de l'economia catalana. En el conjunt d'aquest anys aquesta aportació ha estat superior a Catalunya que al conjunt de l'Estat (tot i que el 2014 l'aportació de la PTF a Espanya (0,5 punts) és superior. Així, en el període 2010-2014 la PTF de l'economia espanyola va aportar 0,6 punts al creixement del PIB, tres dècimes menys que la PTF de l'economia catalana. Aquesta diferència contrasta amb el període 2007-2009, en què el retrocés de la PTF va ser més accentuat a Catalunya.

Requadre 3. El PIB potencial de l'economia catalana

Recentment, el Departament d'Economia i Coneixement ha realitzat una estimació del PIB potencial de l'economia catalana a partir del mètode de la funció de producció que utilitza la Comissió Europea (número 1/2015 de la col·lecció "Papers de Treball", http://economia.gencat.cat/web/.content/70_economia_catalana/arxius/colleccions/papers_de_treball/PT_2015_01.pdf). L'estimació del PIB potencial respon a l'objectiu de conèixer la capacitat de creixement que té una economia sense generar pressions inflacionistes. El mètode de la funció de producció permet analitzar les fonts del creixement potencial d'una economia, tot distingint entre el factor treball, el factor capital i la productivitat total dels factors (d'ara endavant, PTF). D'altra banda, l'obtenció del PIB potencial és el pas previ per al càlcul de la bretxa de producció o *output gap*, que mesura la distància entre la trajectòria del PIB observat i el PIB potencial. La bretxa de producció mostra la posició cíclica de l'economia i és un senyal per avaluar la conveniència d'aplicar determinades polítiques econòmiques en cada fase del cicle.

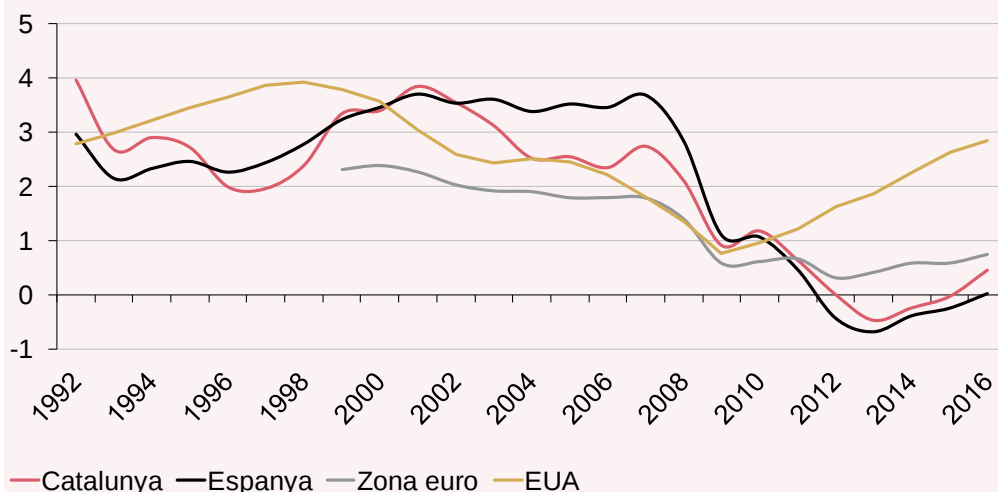
Els resultats d'aquest treball mostren, a grans trets, que des de mitjan anys noranta del segle passat l'economia catalana ha passat d'una etapa expansiva, en la qual el PIB potencial creixia gairebé a un ritme anual del 3 %, a una etapa en què la capacitat de creixement ha minvat significativament. Aquesta reducció de la capacitat de creixement no és

Creixement del PIB potencial i contribució dels seus factors determinants
(punts percentuals, llevat del cas del PIB potencial)

Font: elaboració a partir de dades de l'INE, de la Fundació BBVA-Ivie i de l'Idescat.

Creixement del PIB potencial de l'economia catalana i del seu entorn (% de variació interanual)

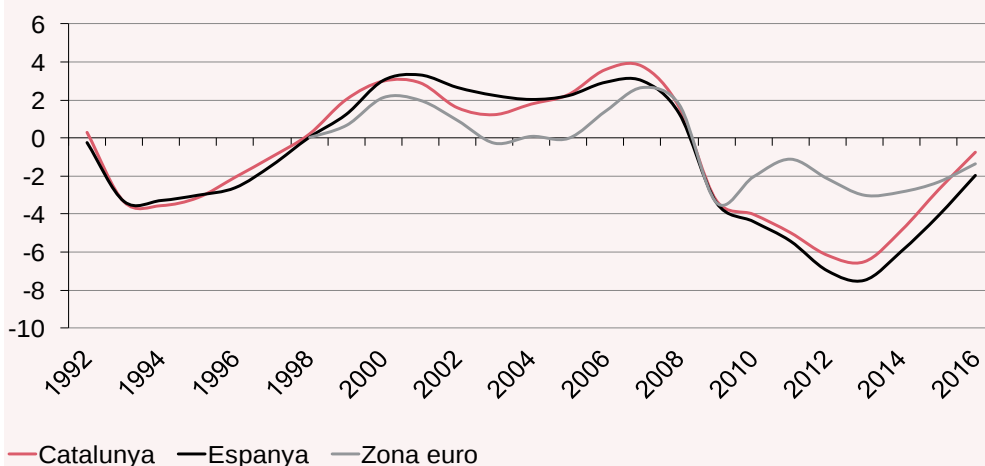

Font: elaboració a partir de dades de la Comissió Europea (previsions de tardor del 2014), de l'INE, de la Fundació BBVA-Ivie i de l'Idescat.

un fenomen exclusiu de l'economia catalana, sinó que també es dona en les economies del nostre entorn. Els desequilibris acumulats en la darrera etapa expansiva i algunes tendències a llarg termini són factors que empenyen a la baixa aquesta capacitat de creixement en les economies avançades.

L'esclat de la crisi assenyalava un punt d'inflexió en el patró de creixement de l'economia catalana: la contribució de l'estoc de capital al creixement del PIB potencial s'estanca, la del factor treball passa al terreny negatiu, mentre que la de la PTF és l'única que impulsa a l'alça el creixement potencial. L'elevada taxa d'atur estructural, la caiguda de

Output gap de Catalunya i del seu entorn (% del PIB potencial)

Font: elaboració a partir de dades de la Comissió Europea (previsions de tardor del 2014), de l'INE, de la Fundació BBVA-Ivie i de l'Idescat.

la població en edat de treballar i la insuficient inversió estan en la base d'aquesta dinàmica. En aquest context, el disseny de la política econòmica ha de respondre a grans reptes per reforçar la capacitat de creixement de l'economia catalana.

L'estimació de l'*output gap* ha permès extreure un senyal de la desviació del PIB real respecte del PIB potencial. Així, per al període previ a la crisi, s'identifica una desviació cíclica positiva, que assoleix el punt àlgid el 2007. Amb l'esclat de la crisi, l'economia catalana presenta una bretxa negativa creixent fins al 2013, any a partir del qual s'inicia una correcció gradual d'aquesta bretxa que, d'acord amb l'escenari macroeconòmic i demogràfic previst, permetrà que l'any 2016 l'economia operi a prop del seu nivell potencial. Aquest nou equilibri s'assolirà però amb un creixement del PIB potencial inferior al dels anys anteriors a l'esclat de la crisi.

3.

El comerç exterior

Catalunya va obtenir el 2014 un superàvit comercial de béns i serveis de l'11,5 % del PIB

Durant el 2014 l'economia catalana va obtenir un superàvit comercial de béns i serveis de 24.000 milions d'euros, equivalent a l'11,5 % del PIB. D'aquest percentatge, 5,4 punts corresponen al comerç amb l'estranger i 6,1 al comerç amb la resta de l'Estat.

El comerç de béns i serveis de Catalunya (% sobre el PIB)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Exportacions de béns i serveis	-	-	62,9	-	-	-
a l'estranger	26,4	29,8	33,2	35,6	36,5	37,3
a la resta de l'Estat	-	-	29,7	-	-	-
Importacions de béns i serveis	-	-	54,0	-	-	-
a l'estranger	25,9	29,2	30,8	30,6	29,8	31,9
a la resta de l'Estat	-	-	23,2	-	-	-
Saldo comercial	6,0	7,2	8,9	10,5	12,5	11,5
amb l'estranger	0,5	0,6	2,4	4,9	6,7	5,4
amb la resta de l'Estat	5,5	6,6	6,5	5,5	5,7	6,1

Font: marc *input-output* de Catalunya 2011 i comptes econòmics anuals (Idescat).

En relació amb el 2013, el superàvit comercial de Catalunya va disminuir un punt del PIB; aquesta disminució es concentra en els intercanvis amb l'estranger, on el superàvit passa del 6,7 % el 2013 al 5,4 % el 2014, com a conseqüència d'un augment superior de les importacions –que el 2014 representen el 31,9 % del PIB– que de les exportacions –que representen el 37,3 %. En el cas dels intercanvis amb la resta de l'Estat, el superàvit ha augmentat des d'un 5,7 % del PIB a un 6,1 %. En els darrers anys el superàvit amb la resta de l'Estat es manté força estable al voltant d'un 6 % del PIB català i, en canvi, el que es té amb l'estranger ha experimentat un augment de 4,9 punts del PIB –des del 0,5 % del PIB el 2009 al 5,4 % del PIB el 2014. D'aquesta manera el saldo positiu del conjunt d'intercanvis de Catalunya amb l'exterior presenta un avanç molt significatiu des del 6,0 % del PIB el 2009 a l'11,5 % el 2014.

L'evolució de les exportacions de béns i serveis a l'estranger explica aquesta millora comercial, atès que les exportacions passen d'un valor equivalent al 26,4 % del PIB el 2009, al 37,3 % el 2014, i augmenten, per tant, 10,9 punts del PIB, molt per sobre de l'augment que experimenten importacions (6 punts del PIB). L'any 2014, però, l'increment de les importacions (8,1 %) va superar el de les exportacions (4,2 %) a causa de la forta demanda d'importacions provocada per la recuperació de la demanda interna i també de la producció interna (amb un component important de béns intermedis importats). Com a conseqüència d'aquestes dinàmiques, el 2014 l'aportació del saldo amb l'estranger al creixement del PIB va ser de 0,9 punts percentuals negativa. D'ençà del 2008, l'aportació del comerç amb l'estranger havia estat positiva, pal·liant el retrocés de la demanda interna, però el 2014 aquesta evolució s'inverteix: l'aportació de la demanda interna és positiva i la de la demanda externa negativa. Tot i això, l'evolució de la part del saldo del comerç amb la resta de l'Estat es va mantenir favorable i la seva contribució a la variació del PIB va ser de 0,1 punts percentuals positius. D'aquesta manera, considerant el conjunt d'intercanvis comercials amb l'exterior, l'aportació de la demanda externa va acabar restant 0,8 punts percentuals al PIB.

Evolució del comerç de béns i serveis

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo amb l'exterior ¹	1,5	2,1	2,5	1,9	2,3	-0,8
Saldo amb estranger ¹	2,8	0,9	2,7	3,3	1,1	-0,9
Exportacions totals béns i serveis amb l'estranger ²	-12,4	11,5	6,2	3,0	2,6	4,2
Importacions totals béns i serveis amb l'estranger ²	-19,8	8,2	-2,8	-7,5	-0,6	8,1
Saldo amb la resta de l'Estat ¹	-1,3	1,2	-0,2	-1,4	1,2	0,1

¹ Aportació al PIB.

² Percentatge de variació en volum.

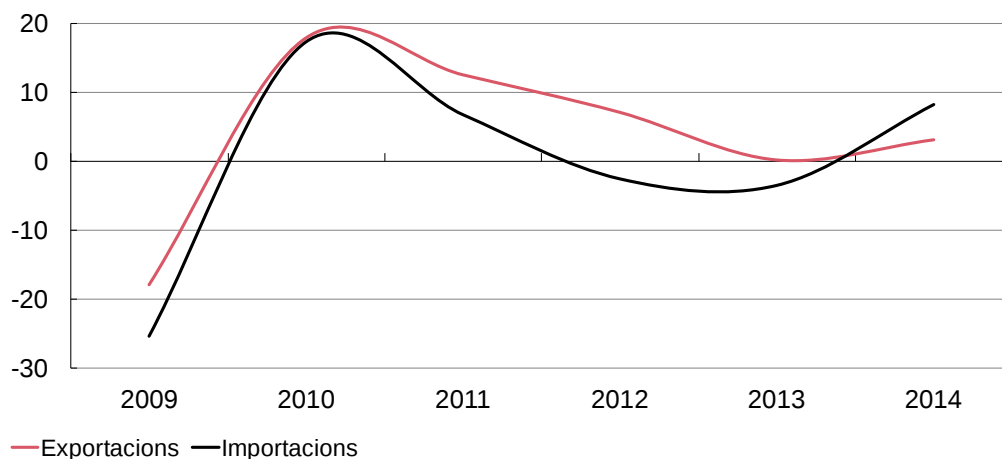
Font: Idescat.

El 2014 les exportacions de béns a l'estranger augmenten un 3,1% en termes corrents, i les importacions un 8,2 %

Les estadístiques que elabora l'Idescat a partir de les dades de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) permeten analitzar les característiques i dinàmica de la part dels fluxos de comerç de béns a l'estranger. A diferència de les dades comptables anteriors, les dades de duanes és refereixen únicament als intercanvis de béns i la seva valoració és en valors corrents.

Segons aquestes dades, les exportacions de béns de Catalunya van augmentar un 3,1 % el 2014, d'aquesta manera, gràcies als creixements acumulats aquests darrers anys, les exportacions de béns a l'estranger el 2014 van superar en un 45 % les del 2009. Al seu torn, les importacions van créixer fortament el 2014, a un ritme del 8,2 %, impulsades per la demanda interna. El creixement acumulat per les importacions des del 2009 és del 25 % en valors corrents.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger (% de variació interanual)

Dades en valors corrents.

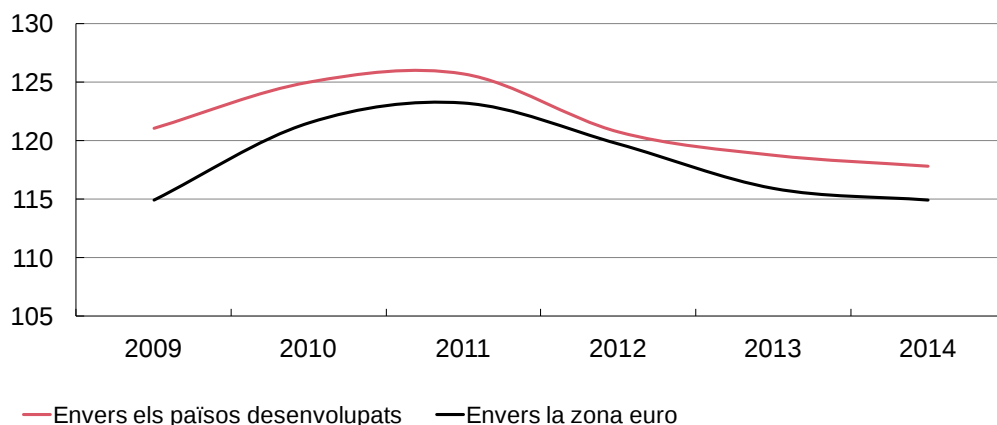
Font: Idescat i AEAT.

La competitivitat de costos va continuar millorant el 2014 i també ho van fer els indicadors de competitivitat revelada

La competitivitat —valorada en termes de costos laborals unitaris (amb dades a escala estatal) i tipus de canvi— ha millorat força entre 2011 i 2014, però, entre 2009 i 2011, va patir una reculada. Respecte a la zona euro, els costos laborals unitaris de les manufactures presenten els mateixos valors que el 2009. Respecte al conjunt dels països desenvolupats, l'evolució relativa dels costos laborals unitaris ha continuat millorant gràcies a la contribució de la depreciació de l'euro; el 2014 la posició competitiva és més favorable que el 2009.

D'altra banda, els indicadors de la posició competitiva revelada, que mesuren l'evolució de la quota de mercat de les exportacions catalanes de manufactures en els mercats mundials, mostren el 2014 una millora, tant al conjunt dels principals mercats, com a la zona euro i a la resta d'Europa. En la resta del món, la posició es va mantenir estable el 2014.

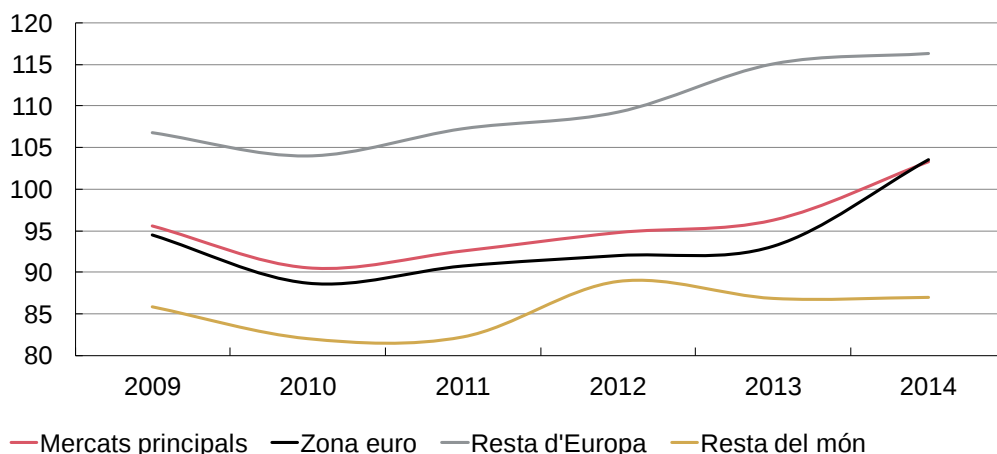
Índex de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura i tipus de canvi (dades de l'economia espanyola; índex 1999 = 100)*

*L'increment de l'índex indica pèrdua de competitivitat.

Font: Banc d'Espanya.

Posició competitiva revelada de la indústria (Índex 1999 = 100)

Font: Idescat.

Les exportacions a la Unió Europea lideren el creixement de 2014, però en relació amb el 2009 perden pes relatiu

El 2014 les exportacions catalanes cap als països de la Unió Europea van ser les més expansives (amb un creixement del 6,3 %), la qual cosa va permetre un creixement de les exportacions totals del 3,1 %. No obstant això, en el període 2009-2014 les exportacions a la UE han crescut menys que les exportacions a la resta del món i el seu pes sobre el total ha baixat des del 69,3 % al 64,7 %.

La dinàmica geogràfica de les exportacions mostra diferències importants dins la mateixa UE. Així, les exportacions a França, el principal client de Catalunya a la UE, es van estancar el 2014 (0,3% de

variació), i també van créixer per sota de la mitjana de la UE-28 entre el 2009 i el 2014. A Alemanya les exportacions van créixer un 6% el 2014, però el creixement va ser força superior a la mitjana comunitària, en el conjunt del període 2009-2014, si bé el creixement al Regne Unit va ser el més destacable (82,4% entre el 2009 i el 2014) i 14,5% el 2014).

Exportacions i importacions de béns per àrees i països
(valors corrents, % de variació)

	Exportacions		Importacions	
	2009-2014	2013-2014	2009-2014	2013-2014
Unió Europea	35,5	6,3	22,8	8,5
Alemanya	65,2	6,0	23,0	13,1
França	15,9	0,3	30,6	5,6
Itàlia	22,1	6,1	-1,1	7,1
Portugal	19,2	13,1	33,9	-5,7
Regne Unit	82,4	14,5	26,3	12,6
Resta d'Europa	40,5	-15,9	42,2	7,2
Suïssa	46,0	-15,2	30,0	16,0
Amèrica del Nord	59,3	5,9	27,1	26,5
EUA	58,5	7,0	28,4	24,5
Amèrica llatina	77,0	-1,9	14,4	0,1
Àfrica del nord	93,9	7,2	52,3	1,6
Àfrica occidental	122,1	7,4	45,8	15,6
Resta d'Àfrica	75,2	-8,0	210,1	45,9
Pròxim Orient i Orient Mitjà	77,8	11,1	-19,4	-14,6
Resta d'Àsia	89,5	0,8	27,6	7,5
Japó	163,4	19,6	-1,1	9,8
Xina	91,0	-6,5	28,6	9,2
Total	45,2	3,1	25,9	8,2

Font: Idescat i AEAT.

Els mercats que més han contribuït al creixement de les exportacions els darrers cinc anys han estat els d'Alemanya (6,6 punts, un 14,6 % del total), Regne Unit (un 9,9 %), França i Itàlia. El creixement de les exportacions de la Unió Europea han aportat el 24,6 punts del 45,2 % de creixement de les exportacions entre el 2009 i el 2014 (és a dir més de la meitat del creixement de les exportacions es va concentrar a la UE), tanmateix, el creixement relatiu de les vendes a la resta del món va ser superior i això ha fet perdre pes al comerç intracomunitari, en especial l'adreçat a França.

Principals destinacions de les exportacions

	2009-2014		Pes sobre el total (%)	
	Aportació al creixement	% de variació	2009	2014
Alemanya	6,6	65,2	10,1	11,5
Regne Unit	4,0	82,4	4,9	6,1
França	3,3	15,9	20,5	16,4
Itàlia	2,1	22,1	9,7	8,1
Països Baixos	1,6	54,1	3,0	3,2
Portugal	1,6	19,2	8,3	6,8
Algèria	1,6	137,0	1,2	1,9
EUA	1,6	58,5	2,7	3,0
Suïssa	1,5	46,0	3,3	3,3
Xina	1,2	91,0	1,3	1,7
UE-28	24,6	35,5	69,3	64,7
Resta del món	20,6	67,1	30,7	35,3
Total	45,2	45,2	100,0	100,0

Font: Idescat i AEAT.

Principals orígens de les importacions

	2009-2014		Pes sobre el total (%)	
	Aportació al creixement	% de variació	2009	2014
Alemanya	4,0	23,0	17,5	17,1
França	3,1	30,6	10,1	10,4
Xina	2,3	28,6	8,1	8,3
Algèria	2,2	117,8	1,8	3,2
Marroc	1,3	155,4	0,8	1,7
República Txeca	1,0	143,2	0,7	1,3
EUA	1,0	28,4	3,4	3,4
Regne Unit	0,9	26,3	3,4	3,4
Països Baixos	0,9	18,0	4,7	4,4
Polònia	0,8	94,3	0,9	1,4
UE-28	13,7	22,8	60,1	58,7
Resta del món	12,2	30,5	39,9	41,3
Total	25,9	25,9	100,0	100,0

Font: Idescat i AEAT.

Pel que fa a les importacions, el creixement del 2014 és força superior al de les exportacions, tot i que durant el conjunt del període 2009-2014 l'avanç de les exportacions és superior. Les importacions

provinents de la UE-28 són les més importants (58,7 % del total el 2014), si bé els darrers anys han guanyat pes les importacions provinents d'altres territoris. El principal mercat d'importacions és Alemanya, que ha augmentat un 30,6 % respecte del 2009. Destaquen els forts increments de les importacions d'Àfrica i la caiguda de les importacions del Pròxim i Mitjà Orient, per la reducció dels preus del petroli.

Les importacions d'Alemanya són les que més han contribuït al creixement de les importacions totals, seguides per França i la Xina. Les importacions provinents de la UE han perdut pes (des del 60,1 % el 2009 al 58,7 % el 2014). Entre els principals mercats destaca el creixement relatiu de les importacions provinents del Marroc, la República Txeca i Algèria.

En el cas de les exportacions, els sectors que més augmenten el 2014 són l'energètic i el tèxtil; en el cas de les importacions, el tèxtil i l'automoció

El 2014 l'augment dels sectors exportadors va ser força generalitzat, amb increments destacables, com el dels productes energètics (21,1 %) i dels productes tèxtils (9,4 %). No obstant això, també hi va haver algun retrocés, com el de la indústria metal·lúrgica (-3,0 %).

Exportacions i importacions per sectors econòmics

(% de variació en valors corrents)

	Exportacions		Importacions		% sobre el total (2014)	
	2009- 2014	2013- 2014	2009- 2014	2013- 2014	Exportacions	Importacions
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	59,9	2,3	33,8	5,6	2,4	5,1
Productes energètics; extracció i refinació de petroli	84,3	21,1	29,3	3,8	2,7	12,2
Alimentació i begudes	51,7	3,7	15,7	6,9	11,6	7,4
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	54,4	9,4	35,9	14,1	9,1	10,0
Indústries químiques	57,9	2,1	41,9	6,5	24,4	20,6
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	46,9	-3,0	26,2	7,6	6,2	5,4
Maquinària i equips	23,1	4,7	-1,0	7,4	13,8	15,1
Vehicles de motor i altres materials de transport	48,8	4,0	49,9	11,5	17,0	13,2
Resta d'activitats	27,6	-13,1	14,9	7,8	12,8	11,0
Total	45,2	3,1	25,9	8,2	100,0	100,0

Font: Idescat i AEAT.

El principal sector exportador, la indústria química, ha tingut un creixement (2,1 %) més moderat que la resta de sectors. Durant els darrers 5 anys, l'evolució de tots els sectors ha estat molt positiva, i els increments relatius més alts s'han produït en les exportacions energètiques, les exportacions agràries i les indústries químiques.

En el cas de les importacions, els augments de la indústria tèxtil i de l'automoció han superat el 2014 el dos dígit de creixement, impulsades per l'augment de la demanda interna. En el conjunt del període 2009-14, els augments relatius més importants d'importacions els han protagonitzat l'automoció i les indústries químiques.

Els béns de consum són els que protagonitzen el major creixement relatiu de les exportacions i de les importacions

Les exportacions de béns de consum són les que van presentar el 2014 el creixement més elevat (8,9 %), ja que les exportacions de béns de capital van caure (-3,9 %) i les de béns intermedis van augmentar només un 0,4 %. En el cas de les importacions els béns de consum van ser també els de més creixement (14 %), si bé les importacions de béns de capital van créixer a un ritme similar (13,4 %) en sintonia amb el fort creixement que experimenta la inversió en béns d'equipament el 2014. Les importacions de béns intermedis van augmentar un 5,3 %.

Exportacions i importacions per destinació econòmica dels béns (% de variació)

	Exportacions		Importacions	
	2009-2014	2013-2014	2009-2014	2013-2014
Béns de consum	40,5	8,9	15,6	14,0
aliments, begudes i tabac	55,0	5,1	14,2	6,5
altres béns de consum	35,5	10,5	16,0	16,0
Béns de capital	24,5	-3,9	-3,7	13,4
maquinària i altres béns d'equipament	39,9	0,9	-10,5	10,9
material de transport i altres béns de capital	-0,8	-13,5	15,7	19,3
Béns intermedis	51,5	0,4	35,4	5,3
productes d'agricultura, silvicultura i pesca		-6,2	37,7	4,6
productes energètics i industrials	51,4	0,5	35,2	5,3
Total	45,2	3,1	25,9	8,2

Font: Idescat i AEAT.

Les exportacions de vehicles són les més importants en el creixement de les exportacions dels darrers cinc anys

Les principals exportacions catalanes presenten el 2014 un creixement especialment elevat en el cas de les peces i complements de vestir (18,2%) i en el de combustibles minerals i productes derivats (11,2 %). Però el creixement més significatiu és el dels vehicles automòbils que és, amb diferència, el principal capítol exportador amb un pes del 16,1 % el 2014 i el que concentra el major creixement de les exportacions en termes absoluts els darrers cinc anys.

Evolució de les principals exportacions

(% de variació i contribució)

Productes TARIC	% de variació		Aportació al creixement	Pes sobre el total	
	2013-2014	2009-2014	2009-2014	2009	2014
87 Vehicles	6,1	49,4	7,7	15,7	16,1
39 Matèries plàstiques i manufactures	1,1	49,7	3,7	7,4	7,6
30 Productes farmacèutics	6,6	55,4	3,3	5,9	6,3
84 Maquinària i components	-9,8	34,2	2,5	7,2	6,7
62 Peces i complements de vestir	18,2	120,8	2,4	1,9	3,0
27 Combustibles minerals i productes derivats	11,2	84,7	2,2	2,6	3,3
2 Carns i despulles comestibles	7,0	54,8	2,0	3,7	4,0
33 Essències i perfumeria	6,0	90,7	1,9	2,1	2,8
38 Productes diversos de les indústries químiques	7,4	85,4	1,8	2,1	2,7
29 Productes químics orgànics	1,4	44,5	1,7	3,7	3,7
Total	3,1	45,2	45,2	100,0	100,0

Font: Idescat i AEAT.

Els combustibles, l'automoció i la química orgànica són les importacions que més creixen en termes absoluts els darrers anys

Els productes que més han contribuït al creixement total de les importacions entre el 2009 i el 2014 són els combustibles, els vehicles i els productes químics orgànics.

Entre les principals importacions, les que presenten el 2014 el creixement relatiu més alt són les de productes farmacèutics i les de vehicles.

Pel seu pes sobre el total destaquen les importacions de combustibles minerals i productes derivats (12,4 %) i les importacions de vehicles (10,7 %).

Evolució de les principals importacions

(% de variació i contribució)

Productes TARIC	% de variació		Aportació al creixement	Pes sobre el total	
	2013-2014	2009-2014	2009-2014	2009	2014
27 Combustibles minerals i productes derivats	3,4	31,5	3,7	11,9	12,4
87 Vehicles	11,2	38,4	3,7	9,7	10,7
29 Productes químics orgànics	0,4	63,8	3,3	5,1	6,6
39 Matèries plàstiques i manufactures	7,1	34,0	1,6	4,8	5,1
62 Peces i complements de vestir, excepte els de punt	15	41,2	1,2	3,0	3,3
72 Fosa de ferro i acer	8,9	60,0	0,9	1,6	2,0
12 Llavors i fruits	3,6	65,0	0,9	1,4	1,8
61 Peces i complements de vestir, excepte els de punt	8,5	28,5	0,8	2,9	2,9
30 Productes farmacèutics	13,3	17,7	0,8	4,5	4,2
90 Instruments i aparells d'òptica, precisió i medicoquirúrgics	10,3	24,9	0,7	2,8	2,8
Total	8,2	25,9	25,9	100,0	100,0

Font: Idescat i AEAT.

El creixement de les exportacions industrials els darrers cinc anys s'ha produït principalment en productes de contingut tecnològic de nivell mitjà alt

Les exportacions industrials que incorporen més contingut tecnològic són les que experimenten el 2014 el major creixement (d'un 6,1 %), i succeeix el mateix en el cas de les importacions (10,7 %). La perspectiva dels darrers cinc anys permet obtenir una visió més àmplia dels comportament tecnològic que incorporen els fluxos comercials. Així, es pot observar que l'aportació més elevada al creixement de les exportacions els darrers cinc anys és la productes de contingut tecnològic mitjà alt, que el 2014 representa el 50 % de les exportacions industrials. En el cas de les importacions l'aportació més elevada també ha estat la d'aquesta mateixa categoria tecnològica de productes, destacant al mateix temps el retrocés de les importacions d'alt nivell tecnològic.

Exportacions i importacions per contingut tecnològic i grups de productes

(% de variació i contribució any 2009-2014)

	Exportacions			Importacions		
	% de variació		Aportació al creixement	% de variació		Aportació al creixement
	2013-2014	2009-2014	2009-2014	2013-2014	2009-2014	2009-2014
Nivell tecnològic alt	6,1	16,6	2,0	10,7	-2,1	-0,3
Productes farmacèutics	5,8	45,4	3,4	13,7	23,0	1,4
Productes informàtics, electrònics i òptics	7,1	-25,1	-1,2	6,9	-18,9	-1,8
Altres	8,0	-71,6	-0,2	401,5	39,8	0,0
Nivell tecnològic mitjà alt	2,8	53,4	25,2	8,2	37,2	15,6
Productes químics	0,7	64,3	10,5	4,3	50,2	7,5
Materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	4,7	49,9	14,3	11,0	34,5	8,3
Altres	-5,7	16,0	0,3	9,8	-5,4	-0,2
Nivell tecnològic mitjà baix	1,5	42,5	6,0	4,6	22,6	3,7
Cautxú i matèries plàstiques, minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	-1,6	33,0	3,0	8,2	26,8	2,2
Productes metàl·lics	6,0	49,1	1,4	7,5	7,1	0,2
Altres	7,2	74,6	1,6	-1,5	24,3	1,3
Nivell tecnològic baix	4,9	47,0	12,4	10,6	24,5	6,3
Alimentació, tèxtil, cuir, calçat, fusta i paper	5,1	50,3	12,1	10,4	25,4	5,8
Altres	3,2	14,6	0,4	12,0	17,0	0,5
Total de productes industrials	3,5	45,2	45,2	8,5	25,9	25,9

Font: Idescat i AEAT.

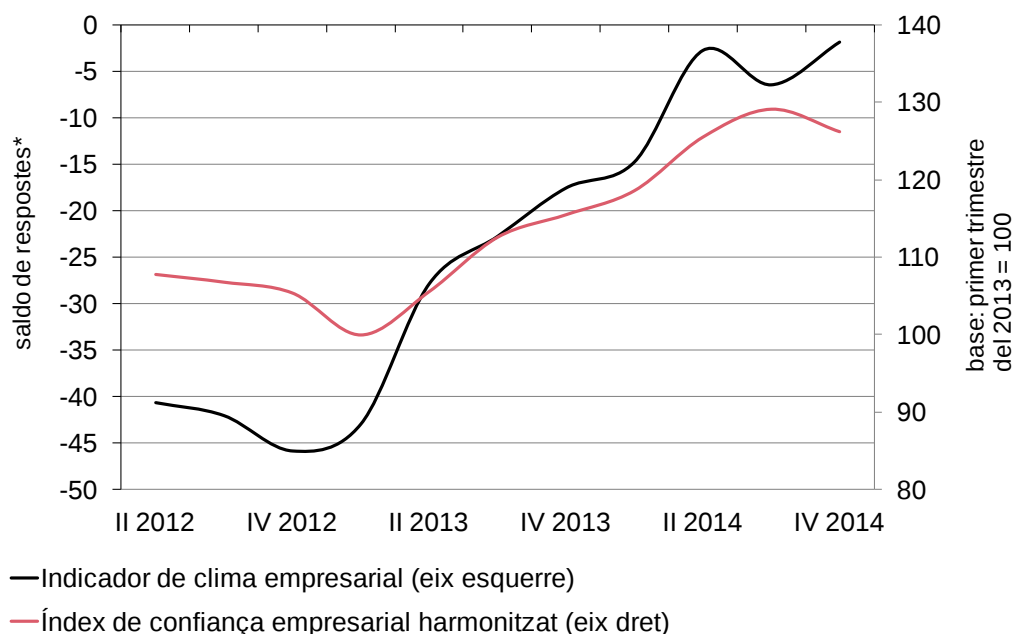
4.

La dinàmica empresarial

Durant el 2014 es recupera l'activitat, la confiança empresarial, els beneficis i la inversió de les empreses

La millora de l'economia té una plasmació directa en la dinàmica de la confiança empresarial, que es recupera de manera destacada durant el 2014, en especial entre les empreses de construcció i comerç. Els indicadors del clima empresarial presenten, així mateix, una millora en el decurs del 2014, malgrat que al final de l'any aquests indicadors encara estaven en valors negatius, excepte en la indústria.

Evolució de la confiança empresarial i de l'indicador de clima empresarial

*Diferència entre el percentatge de resposta "alta" i el de resposta "baixa".

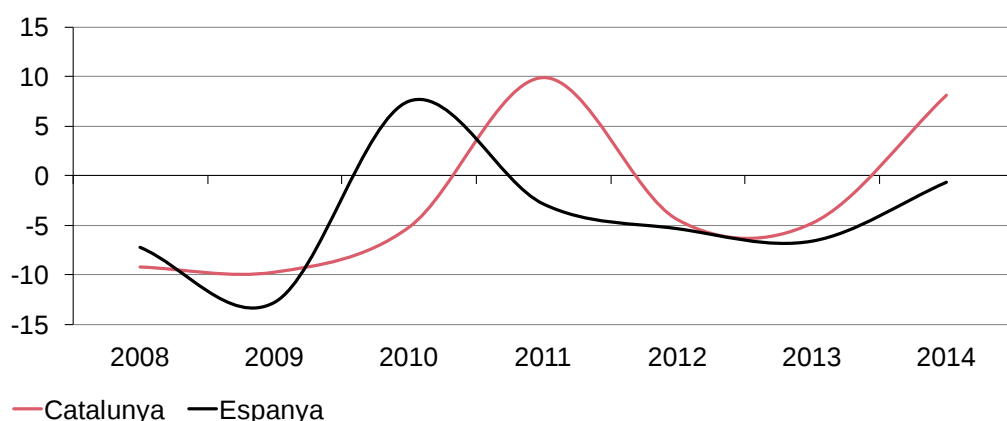
Font: Idescat, Cambra de Comerç de Barcelona i INE.

Les dades trimestrals de les empreses que formen part de la Central de Balanços van mostrar, el 2014, una recuperació del resultat econòmic brut d'explotació, en línia amb la millora de l'activitat, al mateix temps que el canvi d'expectatives va impulsar el creixement de la inversió empresarial. Així, segons les dades dels comptes econòmics de l'Idescat, la formació bruta de capital en béns d'equipament i altres actius va créixer, el 2014, un 10 %, després del fort retrocés acumulat

des del començament de la crisi. En el terreny financer, les empreses més grans van tenir més facilitats per la seva capacitat d'accedir als mercats de capitals, però les pimes encara van patir durant bona part del 2014 dificultats per tenir accés al crèdit, i també unes condicions de finançament menys favorables que la mitjana de la zona euro. Tot i així, el diferencial en els tipus d'interès bancaris va anar cedint en el decurs de l'any, en especial per a les operacions de menys d'un milió d'euros. Això va permetre un acostament entre l'oferta i la demanda de crèdit bancari, que es va materialitzar en un increment del flux de crèdit nou, després d'anys de davallada.

Evolució del resultat econòmic brut de l'explotació

(% de variació interanual)*

* Taxes de variació calculades a partir de la mitjana dels quatre trimestres de cada any.

Font: Central de balanços trimestral del Banc d'Espanya.

El 2014, els procediments concursals van mostrar, com l'economia, un canvi substancial. Així, les empreses afectades per aquests procediments, que havien augmentat de manera continuada des del 2007 (a excepció del 2010), van disminuir el 2014 un 28 %, amb 1.343 empreses afectades a Catalunya. Cal dir, però, que part del descens de les execucions processals té el seu origen en les diverses reformes legals que s'han introduït a escala estatal per intentar flexibilitzar el règim dels acords preconcursals, a fi d'afavorir la continuïtat de l'activitat empresarial afectada. En qualsevol cas, les empreses concursades no recullen tots els casos d'insolvències empresarials, atès que moltes dissolucions es produeixen sense recórrer a l'àmbit judicial. De fet, el nivell d'utilització d'aquests procediments a Catalunya (i a Espanya) és molt inferior al del conjunt de la UE.

La crisi ha comportat una destrucció de teixit empresarial

La crisi ha comportat una important destrucció de teixit empresarial. Les dades més recents sobre el nombre d'empreses del Directori central d'empreses (DIRCE) estan datades l'1 de gener de 2014 i, per tant, encara no capten el canvi de tendència que va experimentar l'economia durant el 2014; això explica el fet que les dades del DIRCE continuen mostrant, el darrer any, una disminució de l'estoc d'empreses (de 4.239 empreses en termes absoluts i d'un 0,7 % en termes relatius). Al principi del 2014 a Catalunya hi havia un total de 576.565 empreses que hi tenien seu social, un 44,6 % de les quals eren empreses amb assalariats, i el 55,4 % restant, sense assalariats. Des del 2009 fins al 2014 les estadístiques del DIRCE comptabilitzen una reducció de 43.059 empreses amb seu social a Catalunya, de les quals

Evolució del nombre d'empreses amb seu social a Catalunya segons el nombre d'assalariats

	0	1-9	10-49	50-249	≥ 250	Total	Total amb assalariats
Nombre d'empreses							
2009	336.714	246.514	30.519	5.006	871	619.624	282.910
2010	339.689	237.872	26.683	4.593	833	609.670	269.981
2011	342.569	228.286	25.615	4.504	827	601.801	259.232
2012	335.826	227.268	23.970	4.325	803	592.192	256.366
2013	319.465	233.826	22.564	4.131	818	580.804	261.339
2014	319.428	230.797	21.592	3.928	820	576.565	257.137
Variació absoluta							
2010	2.975	-8.642	-3.836	-413	-38	-9.954	-12.929
2011	2.880	-9.586	-1.068	-89	-6	-7.869	-10.749
2012	-6.743	-1.018	-1.645	-179	-24	-9.609	-2.866
2013	-16.361	6.558	-1.406	-194	15	-11.388	4.973
2014	-37	-3.029	-972	-203	2	-4.239	-4.202
2009-2014	-17.286	-15.717	-8.927	-1.078	-51	-43.059	-25.773
Variació relativa (%)							
2010	0,9	-3,5	-12,6	-8,3	-4,4	-1,6	-4,6
2011	0,8	-4,0	-4,0	-1,9	-0,7	-1,3	-4,0
2012	-2,0	-0,4	-6,4	-4,0	-2,9	-1,6	-1,1
2013	-4,9	2,9	-5,9	-4,5	1,9	-1,9	1,9
2014	0,0	-1,3	-4,3	-4,9	0,2	-0,7	-1,6
2009-2014	-5,1	-6,4	-29,3	-21,5	-5,9	-6,9	-9,1

Font: Idescat, a partir del directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE, que cobreix totes les activitats econòmiques, excepte la producció agrària i pesquera, els serveis administratius de l'Administració central, autonòmica i local (inclosa la Seguretat Social), les activitats de les comunitats de propietaris i el servei domèstic.

17.286 són empreses sense assalariats i 25.773 amb assalariats. Entre les empreses amb assalariats, la destrucció més important en termes absoluts s'ha produït entre les microempreses (15.717 empreses), això és, les empreses d'1 a 9 treballadors, i entre les empreses de 10 a 49 treballadors (8.927 empreses). En termes relatius, les empreses de 10 a 49 treballadors són les que més s'han reduït (un 29,3 %), seguides de les empreses de 50 a 249 treballadors (un 21,5 %).

En relació amb el conjunt estatal, les empreses amb seu social a Catalunya representen un 18,5 %, percentatge que no ha variat entre el 2009 i el 2014, cosa que denota una dinàmica empresarial similar en aquest període.

A més de les empreses que tenen seu social a Catalunya, operen també altres empreses que, malgrat no tenir-hi seu social, tenen establiments

Evolució del nombre d'empreses amb establiments a Catalunya segons el sector d'activitat econòmica

	Total	Indústria	Construcció	Serveis
Nombre d'empreses				
2009	629.362	48.510	106.410	474.442
2010	619.678	44.776	97.019	477.883
2011	611.751	42.584	91.087	478.080
2012	602.161	41.152	86.094	474.915
2013	590.629	38.962	78.180	473.487
2014	586.443	37.977	74.908	473.558
Variació absoluta				
2010	-9.684	-3.734	-9.391	3.441
2011	-7.927	-2.192	-5.932	197
2012	-9.590	-1.432	-4.993	-3.165
2013	-11.532	-2.190	-7.914	-1.428
2014	-4.186	-985	-3.272	71
2009-2014	-42.919	-10.533	-31.502	-884
Variació relativa (%)				
2010	-1,5	-7,7	-8,8	0,7
2011	-1,3	-4,9	-6,1	0,0
2012	-1,6	-3,4	-5,5	-0,7
2013	-1,9	-5,3	-9,2	-0,3
2014	-0,7	-2,5	-4,2	0,0
2009-2014	-6,8	-21,7	-29,6	-0,2

Font: Idescat, a partir del directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE, que cobreix totes les activitats econòmiques, excepte la producció agrària i pesquera, els serveis administratius de l'Administració central, autonòmica i local (inclosa la Seguretat Social), les activitats de les comunitats de propietaris i el servei domèstic.

productius i comercials al territori. Si es tenen en compte aquests establiments, el nombre total d'empreses a Catalunya suma, el 2014, 586.443 empreses, de les quals 37.977 són industrials, 74.908 de la construcció i 473.558 del sector serveis.

L'anàlisi per sectors d'activitat durant el període 2009-2014 posa de manifest una caiguda molt important del nombre d'empreses del sector de la construcció (d'un 29,6 %) i, en segon lloc, de la indústria (d'un 21,7 %), mentre que el nombre d'empreses del sector serveis cau de manera lleu (un 0,2 %). El 2014 el nombre d'empreses de la construcció i industrials continua disminuint, tot i que amb menys intensitat.

Catalunya té una elevada taxa d'activitat emprenedora i una important densitat empresarial, però la dimensió de les seves empreses és més petita que la mitjana europea

Una de les característiques que defineixen l'estructura empresarial a Catalunya és la seva elevada activitat emprenedora, que el 2014 va experimentar un nou avenç segons l'informe del *Global Entrepreneurship Monitor*. Aquest informe mesura la taxa d'activitat emprenedora (TEA) a partir del percentatge de la població adulta (entre 18 i 64 anys) involucrada en activitats emprenedores, en fase inicial, que està en possessió com a mínim d'una part del capital del negoci. El 2014 la TEA de Catalunya va ser d'un 7,5 %, amb un augment de 0,9 punts percentuals respecte del 2013. Un altre factor positiu és el canvi en la tendència de creixement de la ràtio TEA per necessitat / TEA per oportunitat, que es considera un indicador de la qualitat i sostenibilitat de l'activitat emprenedora. Després de quatre anys en què la proporció d'empreses creades per necessitat augmentava, el 2014 es va trencar aquesta tendència.

A més d'una elevada activitat emprenedora, Catalunya té una elevada densitat empresarial (amb gairebé 86 empreses per cada 1.000 persones), una xifra força superior a la de les economies del seu entorn. Tanmateix, aquesta elevada densitat està relacionada amb un volum relatiu més alt d'empreses de menys dimensió. La distribució de l'ocupació segons la dimensió de l'empresa indica que la diferència més destacable respecte de la mitjana europea fa referència al pes més gran de les microempreses (empreses d'1 a 9 treballadors) a Catalunya, al mateix temps que hi ha un pes inferior de la gran empresa. Segons un estudi recent (Dimensió de la pime catalana, PIMEC 2015), les pimes concentren a Catalunya un 70,1 % de l'ocupació (un 73,7 % a

Espanya i un 66,7 % a la UE-28) i, en paral·lel, el nombre mitjà d'ocupats de les pimes (3,5 treballadors) és inferior a la mitjana de la UE-28 (4,2 treballadors).

Densitat empresarial i taxa d'activitat emprenedora a Catalunya i el seu entorn

	Catalunya	Espanya	Alemanya	França	Itàlia	Països Baixos
Empreses per cada 1.000 persones (2012)	85,8	74,1	44,6	59,1	74,8	78,8
Taxa de naixements d'empreses (2012)	8,8	8,3	7,8	10,2	7,1	6,6

Font: *Global Entrepreneurship Monitor*, INE i Eurostat.

Distribució de l'ocupació i del nombre de treballadors per dimensió de l'empresa (2012)¹

	Micro	Petita	Mitjana	Gran	Total	Pime
% d'ocupació segons dimensió de l'empresa						
Catalunya	31,2	20,7	18,3	29,9	100,0	70,1
Espanya	40,2	20,0	13,5	26,3	100,0	73,7
UE-28	28,8	20,6	17,3	33,3	100,0	66,7
Nombre mitjà de treballadors per empresa						
Catalunya	1,7	19,6	97,2	856,5	5,0	3,5
Espanya	2,0	18,6	98,1	1.028,6	4,6	3,4
UE-28	1,9	19,8	101,9	1.009,9	6,2	4,2

¹ No s'inclouen dades de les empreses sense assalariats.

Font: PIMEC (2015).

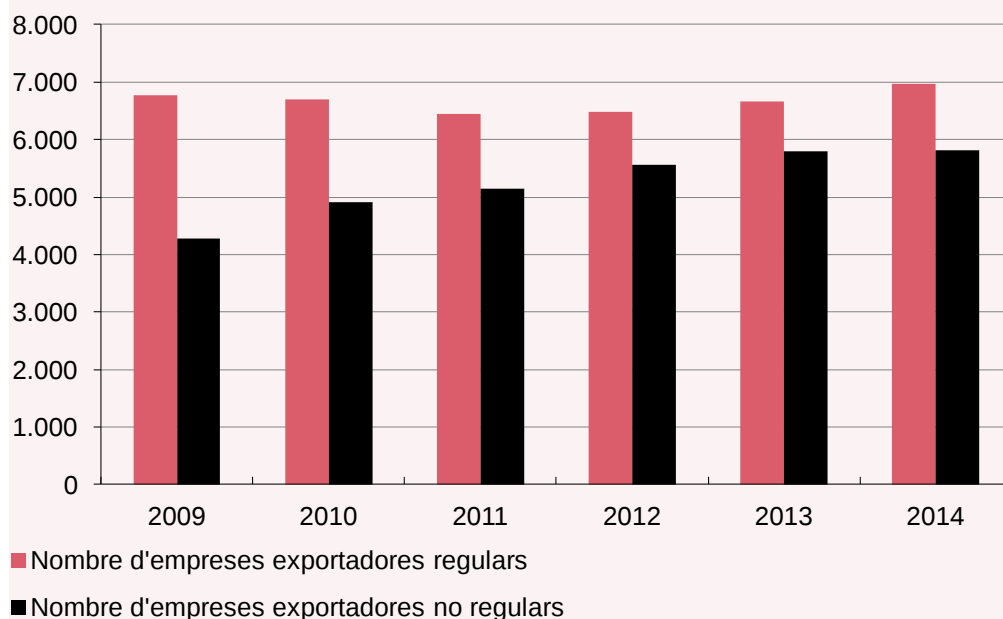
Aquesta densitat més elevada d'empreses, juntament amb una dimensió mitjana més petita de les pimes a Catalunya, té implicacions en els nivells de productivitat i en l'adopció d'estratègies d'internacionalització i innovació. També s'hi veuen afectats la capacitat d'accés al mercat de crèdit i el cost de l'endeutament. L'OCDE (*Entrepreneurship at a Glance*, 2013 i 2014) mostra que les empreses grans són més productives que les petites, és a dir, hi ha evidència de rendiments creixents d'escala en la majoria d'activitats econòmiques. No obstant això, la mateixa OCDE assenyala que els resultats entre dimensió empresarial i productivitat depenen també de l'estructura productiva i de l'especialització relativa en activitats d'alt valor afegit, on empreses mitjanes i petites poden obtenir també alts nivells de productivitat. Per al cas del conjunt de l'economia catalana, PIMEC (*Dimensió de la pime catalana*, PIMEC 2015) presenta evidència sobre una relació directa i creixent entre la productivitat de les empreses i la dimensió empresarial.

Requadre 4. L'empresa exportadora

Els darrers anys les exportacions catalanes han crescut molt: el valor de les exportacions de béns en euros corrents corresponent al 2014 és un 45,3 % superior al del 2009, en contrast amb l'estancament del PIB nominal, que creix un 0,4 % durant el mateix període. Aquest comportament mostra els esforços del teixit empresarial per guanyar mercats a l'exterior, amb l'adopció d'estratègies cada cop més orientades a la internacionalització i la innovació.

Això ha comportat que cada vegada hi hagi més empreses exportadores (marge extensiu), i alhora s'hagi incrementat el valor mitjà exportat (marge intensiu). Segons les dades de l'Institut Espanyol de Comerç Exterior (ICEX), durant el període 2009-2014 el marge extensiu ha augmentat un 15,7 %, però encara ho ha fet més el marge intensiu (25,7%). En aquesta anàlisi de resultats no s'han inclòs les empreses que exporten menys de 50.000 euros que, tot i que són la majoria d'empreses (un 73,1% del total el 2014), en termes de volum exportat només representen un 0,4 % del total.

Evolució del nombre d'empreses exportadores regulars i no regulars*

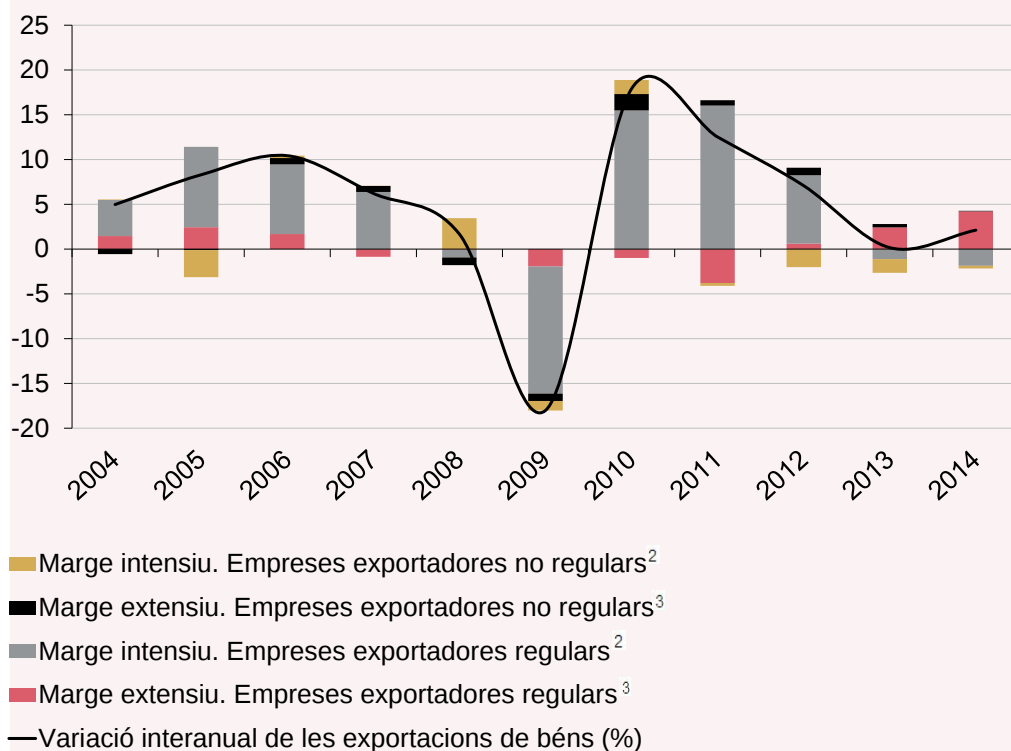
*No s'inclouen les dades de les empreses exportadores de menys de 50.000 euros.

Font: ICEX.

Una classificació addicional és la que diferencia les empreses segons la freqüència de la seva activitat exportadora; de manera que es consideren com empreses exportadores regulars les que han exportat durant els darrers quatre anys de manera consecutiva, i la resta es consideren com empreses exportadores no regulars. A partir d'aquí, es comprova que l'augment del nombre d'empreses exportadores (marge extensiu) és molt diferent entre les empreses exportadores regulars (amb un augment del 2,9%) que entre les empreses exportadores no regulars (35,9%). En canvi, el marge intensiu augmenta més en les empreses exportadores regulars (un 47 %) enfront d'una caiguda d'un 25,2 % entre les empreses exportadores no regulars.

Contribució al creixement de les exportacions de béns

(en punts percentuals, llevat de la variació interanual)

Font: elaboració a partir de dades de l'ICEX.

¹ No s'inclouen les dades de les empreses que exporten menys de 50.000 euros.

² Contribució a la variació de les exportacions de béns derivada de la variació del nombre d'empreses exportadores.

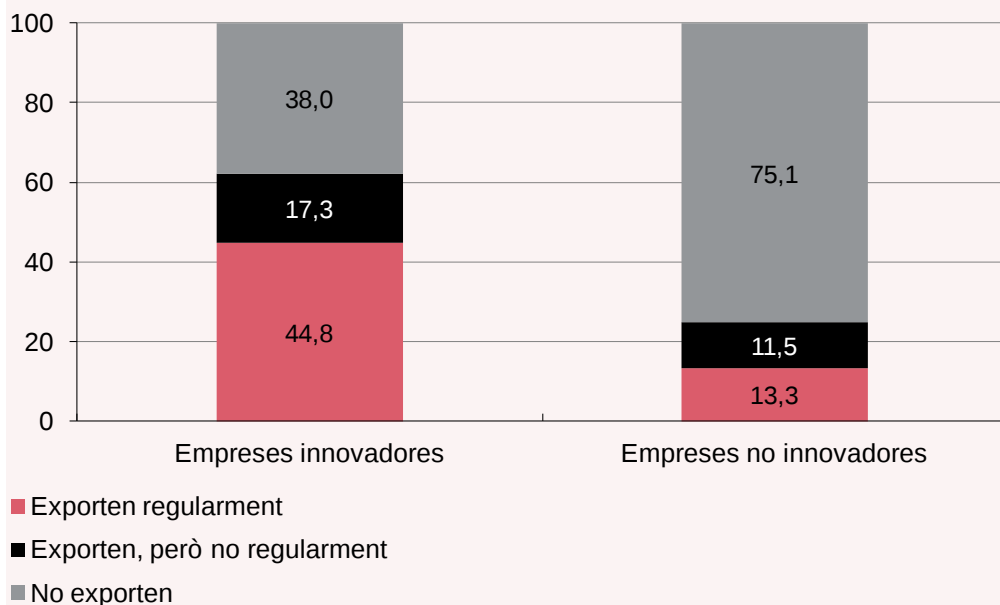
³ Contribució a la variació de les exportacions de béns derivada de la variació del valor mitjà exportat.

Font: elaboració a partir de dades de l'ICEX.

Per tant, durant el període 2009-2014 l'augment relatiu del marge extensiu és més important entre les empreses exportadores no regulars i, en canvi, l'augment relatiu del marge intensiu ho és més entre les empreses exportadores regulars.

El factor més rellevant a l'hora d'explicar el gran dinamisme de les exportacions dels anys 2010, 2011 i 2012 és l'increment del marge intensiu de les empreses exportadores regulars. Els anys 2013 i 2014, el

Perfils exportadors de les empreses innovadores i de les empreses no innovadores (%)

Font: Baròmetre de la innovació a Catalunya 2014. Generalitat de Catalunya.

creixement de les exportacions pren valors més moderats (pràcticament nuls el 2013), i és l'augment del nombre d'empreses exportadores regulars el factor que impulsa la dinàmica de les exportacions. No es disposa d'informació desagregada per a Catalunya, però, segons un estudi recent del Banc d'Espanya (Informe anual del 2014) per a l'economia espanyola, durant els anys 2011, 2012 i 2013 l'augment del nombre de pimes exportadores va tenir una contribució positiva destacable en l'avenç de les exportacions.

D'altra banda, el *Baròmetre de la Innovació a Catalunya* posa de manifest la clara vinculació entre internacionalització i innovació. El *Baròmetre de la Innovació* és una enquesta elaborada per la Generalitat de Catalunya que s'emmarca en l'Estratègia d'Especialització Intel·ligent de Catalunya (RIS3CAT), amb una mostra de 1.000 empreses amb seu a Catalunya de més de 9 treballadors. Així, l'any 2014 un 44,8 % de les empreses innovadores van exportar de manera regular, en contrast amb un 13,3 % de les empreses no innovadores. Quan s'inclouen les empreses exportadores regulars i les no regulars, aquests percentatges se situen en un 62,1 % i un 24,8 %, respectivament. A més, el Baròmetre també assenyala que les empreses innovadores van destinar el 2014 més recursos a la innovació que l'any 2013.

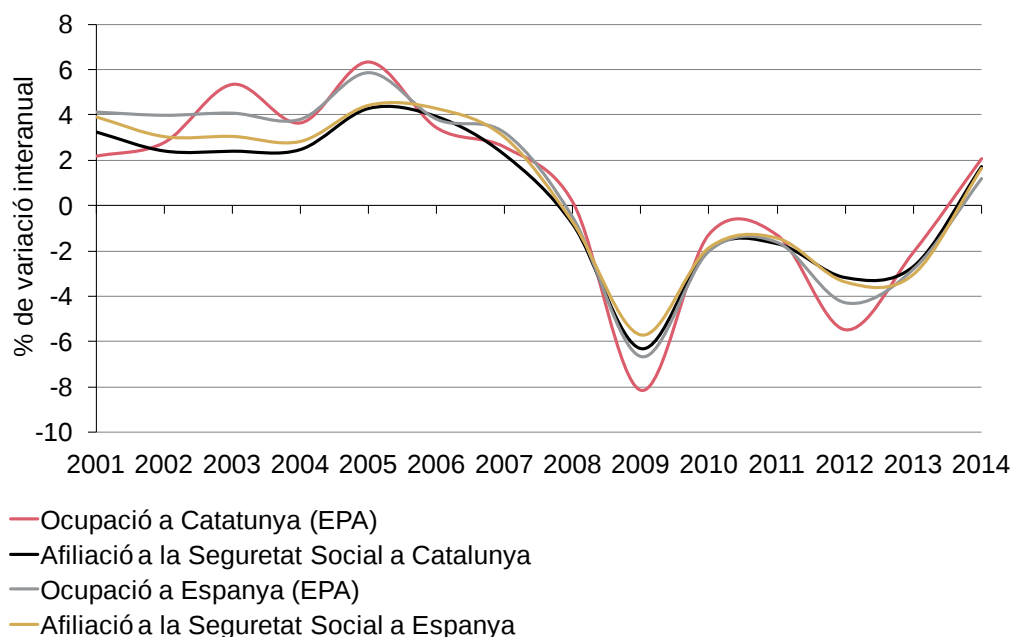
5.

El mercat de treball

L'any 2014 el mercat de treball es va començar a recuperar, després del fort ajust arran de la crisi

L'any 2014 va ser el primer de recuperació del mercat de treball a Catalunya, després del fort deteriorament dels darrers anys. L'afiliació a la Seguretat Social, que va mostrar una dinàmica positiva, va augmentar el 2014 un 1,7 % (cal recordar que durant el període 2008-2013 va caure a un ritme mitjà acumulatiu d'un 3,2 % anual). A més, al llarg de 2014 el seu creixement es va anar accelerant gradualment, fins acabar el mes de desembre amb un increment d'un 2,9 % interanual, el ritme més alt des del 2007.

Dinàmica de l'ocupació

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

L'Enquesta de població activa també va confirmar la recuperació del mercat laboral durant 2014: l'ocupació va créixer un 2,1 % en mitjana anual, després de cinc anys de pèrdua d'ocupació. No obstant això, el comportament de l'ocupació segons l'EPA va ser més fluctuant durant l'any que en el cas de l'afiliació: l'ocupació va augmentar molt el segon i el tercer trimestre de 2014, amb creixements d'un 3,4 % i d'un 2,3 %, respectivament, mentre que el quart trimestre l'avanç de l'ocupació es

va alentir, amb un ritme d'augment d'un 1,6 % interanual. En termes absoluts, l'increment de l'ocupació l'any 2014 (en mitjana anual) va ser de 61.300 ocupats.

D'altra banda, segons els comptes econòmics que elabora l'Idescat, el nombre de llocs de treball a temps complet va augmentar el 2014 un 2,2 %, en contrast amb la caiguda del 3,5 % l'any 2013.

Al conjunt de l'Estat el mercat de treball també va millorar gradualment al llarg de 2014. L'afiliació a la Seguretat Social es va incrementar un 1,6 % en el conjunt de l'any, mentre que l'ocupació segons l'EPA va avançar un 1,2 %, per sota del creixement registrat a Catalunya (d'un 2,1 %). Cal destacar que el creixement de l'ocupació a Espanya es va accelerar notablement a finals del 2014, de manera que el ritme d'augment va arribar el quart trimestre a un 2,5 % interanual.

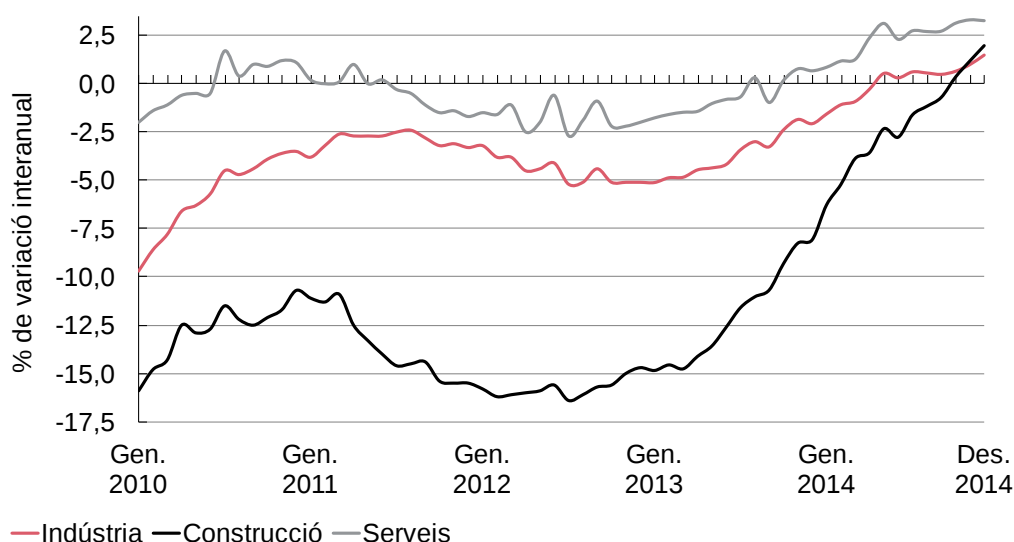
Per sectors d'activitat, l'afiliació es va incrementar als serveis (2,4%), es va recuperar a la indústria (0,2 %) i, fins i tot, va créixer els darrers mesos de l'any a la construcció

La informació per sectors de l'afiliació a la Seguretat Social mostra que l'any 2014 va millorar el comportament de l'ocupació a tots els grans sectors d'activitat. El sector amb un creixement més gran de l'afiliació, tant en termes absoluts com relatius, va ser el dels serveis (amb un increment d'un 2,4 %). L'afiliació també va recuperar-se a la indústria, amb un creixement positiu (d'un 0,2 %) després de les fortes caigudes arran de la crisi (cal recordar que el 2013 l'afiliació en aquest sector va disminuir un 3,7 %). A l'agricultura i a la construcció l'afiliació encara va disminuir (un 0,7 % i un 2 %, respectivament), però el ritme de descens va ser molt més suau que en anys anteriors. En el cas particular de la construcció, a finals de 2014 fins i tot va tornar a creixements interanuals positius (amb un increment d'un 2 % el desembre). Tot i això, la pèrdua d'ocupació del sector deguda a la crisi ha estat molt intensa: el 2014 la construcció tenia 162.526 afiliats (en mitjana anual), xifra que representa tan sols un 54 % dels treballadors amb què comptava l'any 2009. D'altra banda, pel que fa a les dades sectorials de l'EPA, mostren un panorama força similar al de l'afiliació, amb un creixement destacat de l'ocupació als serveis i a la indústria, i amb un retrocés de l'ocupació a la construcció molt inferior al dels darrers anys.

La Seguretat Social proporciona informació detallada del comportament de l'afiliació segons branques d'activitat. Segons aquestes dades, l'any 2014 les activitats industrials que van registrar una evolució més positiva de l'ocupació van ser la indústria

alimentària, la indústria química i farmacèutica, la reparació i instal·lació de maquinària i la fabricació de vehicles de motor. Pel que fa als serveis, es va generar ocupació a la gran majoria d'activitats. En particular, va augmentar molt l'afiliació a branques com la programació i consultoria informàtica, les activitats administratives d'oficines, les activitats de seus centrals i consultoria empresarial, i la restauració (que correspon a l'epígraf anomenat serveis de menjar i beure). A més d'aquestes branques, el creixement més dinàmic de l'afiliació (d'un 23,3 %) correspon a l'epígraf anomenat activitats relacionades amb l'ocupació, que inclou les persones que treballen per a empreses de treball temporal i que poden estar contractades en qualsevol altre sector d'activitat. En l'altre extrem, les úniques activitats dels serveis que van reduir l'afiliació l'any 2014 van ser els serveis financers i assegurances, les activitats de lloguer, l'edició i les activitats de ràdio i televisió.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

El nombre de treballadors a jornada completa va créixer un 2,1 %, mentre que el treball a temps parcial va augmentar menys que el 2013

La informació de l'EPA mostra que l'any 2014 a Catalunya es va generar tant ocupació assalariada com no assalariada. La primera va experimentar un increment d'un 1,6 % (el primer creixement positiu des de 2007), mentre que els treballadors no assalariats van augmentar en un 4,3 % (l'any 2013 ja n'havia començat una certa recuperació). Les dades d'afiliació a la Seguretat Social també confirmen que es va crear tant ocupació assalariada (l'afiliació al règim general va avançar un 1,8 %) com no assalariada (l'afiliació al règim d'autònoms va

augmentar un 1,9 %). D'altra banda, l'EPA assenyala que l'any 2014 va créixer el nombre de treballadors a jornada completa (un 2,1 %) per primera vegada després dels anys de crisi. Pel que fa al treball a temps parcial, el seu creixement (d'un 2 %) va ser molt més feble que a l'any 2013 (quan va avançar un 8,3 %). A més, la proporció d'ocupats a temps parcial es va mantenir estable respecte als valors de 2013, en un 15,3 %. Sembla, per tant, que l'ocupació a jornada a completa hauria pres el relleu a la creació d'ocupació a temps parcial, la qual cosa suggereix una millora més consolidada del mercat de treball català.

La creació d'ocupació es va concentrar al sector privat, i es va traduir en un augment dels treballadors amb contracte indefinit

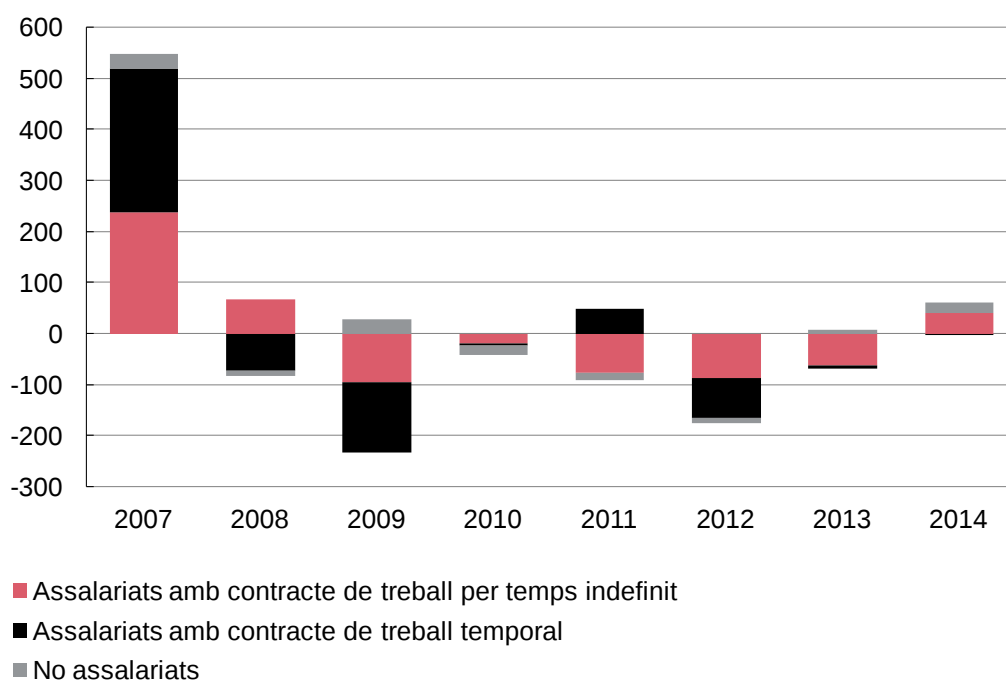
Segons l'EPA, l'any 2014 el creixement de l'ocupació es va produir fonamentalment al sector privat i la nova ocupació neta va ser amb contractes indefinits. D'una banda, l'ocupació al sector privat va augmentar un 1,9 %, mentre que al sector públic l'avanç va ser mínim (d'un 0,1 %). D'altra banda, el nombre de treballadors amb contracte indefinit, que registrava un descens continu al llarg de la crisi, va créixer l'any 2014 per primera vegada des de l'any 2008, amb un increment d'un 2 %. Pel que fa a l'ocupació temporal, cal recordar que els primers moments de la crisi va experimentar caigudes molt intenses –més que en el cas dels treballadors amb contractes indefinits. La lleu millora de l'activitat econòmica l'any 2011 va propiciar que l'ocupació temporal tornés a créixer, però amb la segona fase de crisi econòmica dels anys 2012 –2013 de nou es va produir un descens de treballadors temporals. L'any 2014 es va aturar la caiguda de l'ocupació temporal, que va experimentar un creixement nul. La taxa de temporalitat es va situar en un 18,3 % (el 2013 va ser d'un 18,6 %). Cal destacar que al conjunt de l'Estat l'ocupació indefinida va créixer amb menys intensitat que a Catalunya (va avançar un 0,4 %), mentre que el nombre de treballadors temporals es va incrementar un 5,3 %. La taxa de temporalitat espanyola es va situar en un 24 %, per sobre dels dos anys anteriors.

Rotació elevada entre els contractes temporals

La informació sobre contractes registrats procedent de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) també corrobora la recuperació de la contractació indefinida durant el 2014: es van signar 285.316 contractes indefinits, un 21,6 % més que l'any 2013. De tota manera, aquesta xifra és clarament inferior al volum de contractes que es registraven en el període 2004-2008 (entre 300.000 i 400.000 contractes indefinits anuals). L'any 2014 també es van signar més

contractes temporals que durant el 2013 (un 11,9 % més). En aquest sentit, el fet que el nombre de treballadors temporals (segons l'EPA) hagi restat estable i que, a la vegada, s'hagi incrementat el nombre de contractes temporals, suggereix que la rotació continua sent molt l'elevada. De fet, segons les dades del Departament d'Empresa i Ocupació, més de la meitat dels contractes temporals signats durant 2014 van tenir una durada màxima de 3 mesos. Així mateix, la quota de mercat de les empreses de treball temporal (ETT) va pujar fins a un 19,2 % més, la xifra més alta dels darrers anys.

Variació del nombre d'ocupats (milers de persones)

Font: Idescat.

La població en edat de treballar va continuar a la baixa, alhora que la taxa d'activitat es va mantenir en valors molt alts

El mercat de treball està estretament relacionat amb l'economia i amb l'evolució demogràfica. Amb la crisi l'ocupació es va enfonsar, i la població va començar a baixar, com ho posen de manifest les dades del padró d'habitants i les estimacions de població de l'Idescat. Pel que fa a les variables laborals que mesura l'EPA, la població en edat de treballar va començar a disminuir l'any 2012, per primera vegada des que es disposa de dades –a finals dels anys setanta del segle passat. El 2014 va mantenir la tendència de descens, amb una caiguda d'un 0,7 %, si bé en la segona meitat de l'any es va suavitzar una mica la davallada. Segons el lloc de naixement, la caiguda va ser molt intensa en el cas de les persones nascudes a l'estranger (que van disminuir un 6 %). Això

apunta que bona part de la caiguda de la població té a veure amb la sortida cap a l'estranger de població que prèviament havia immigrat a Catalunya, ateses les condicions poc favorables del mercat laboral.

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2013	2014	Tercer trimestre del 2014	Quart trimestre del 2014
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	-1,3	-1,5	-2,1	-0,9
Població ocupada (% de variació interanual)	-2,0	2,1	2,3	1,6
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-3,0	2,0	3,3	3,1
Assalariats amb contracte de treball temporal	-1,7	0,0	-7,1	-4,0
Població en atur	1,4	-13,4	-17,0	-9,9
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	79,1	79,0	79,0	79,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	60,7	62,9	63,8	63,3
Taxa d'atur (%)	23,1	20,3	19,1	19,9
Homes	23,7	20,6	19,0	20,2
Dones	22,4	20,0	19,2	19,6
Població de 16 a 24 anys	50,2	47,1	47,0	45,9
Taxa de temporalitat (%)	18,6	18,3	18,5	17,8
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	15,3	15,3	14,0	14,8
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	-1,1	-1,0	-1,0	-0,2
Població ocupada (% de variació interanual)	-2,8	1,2	1,6	2,5
Població en atur (% de variació interanual)	4,1	-7,3	-8,7	-8,1
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,3	75,3	75,2	75,6
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	55,6	56,8	57,3	57,6
Taxa d'atur (%)	26,1	24,4	23,7	23,7

Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE

D'altra banda, la població activa va retrocedir el 2014 (un 1,5 %), per tercer any consecutiu. Tot i això, la caiguda s'explica sobretot pel descens de població, ja que la taxa d'activitat de 16 a 64 anys es va mantenir en valors molt elevats (d'un 79 %) i propers al màxim històric.

Per gènere, el comportament va ser força diferent: la taxa d'activitat dels homes (d'un 83,3 %) es va reduir en set dècimes respecte de l'any anterior i, en canvi, la taxa d'activitat de les dones va assolir un nou

màxim històric (d'un 74,7 %). Per grups d'edat, la taxa d'activitat dels joves entre 16 i 24 anys (45,8 %) va continuar a la baixa, la qual cosa reflecteix que les expectatives laborals per a aquest col·lectiu van continuar sent desfavorables.

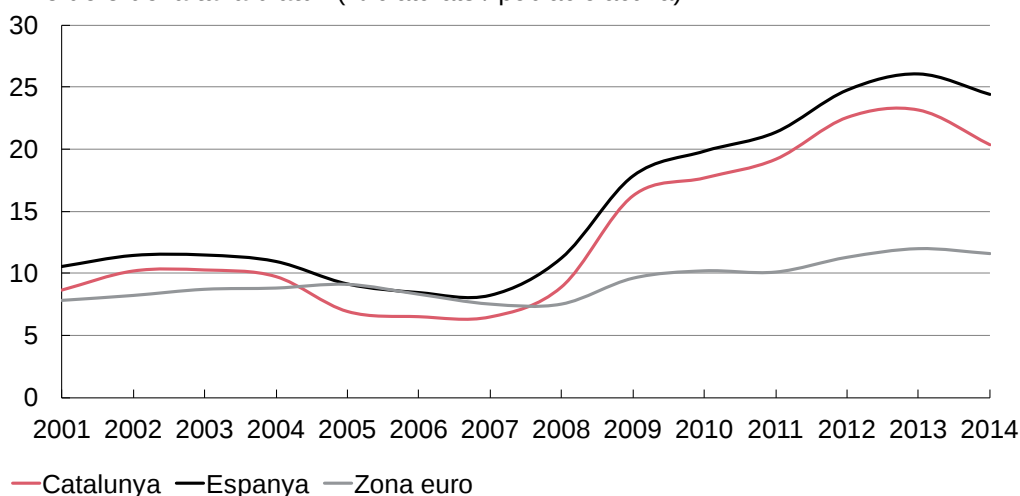
La taxa d'ocupació de 16 a 64 anys va pujar més de dos punts percentuals, fins situar-se en un 62,9 %

Paral·lelament, la millora en el mercat de treball va fer pujar la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys fins a un 62,9 % (el 2013 havia estat d'un 60,7 %). Aquest va ser el primer increment de la taxa d'ocupació després de sis anys consecutius de descens. L'any 2014 va pujar tant la taxa d'ocupació dels homes (fins a un 66 %) com la de les dones (que va créixer més de dos punts percentuals, fins a un 59,7 %). De tota manera, encara se situen en valors inferiors als previs a la crisi, quan la taxa d'ocupació superava el 70 %. Cal destacar que, si considerem la taxa d'ocupació de 15 a 64 anys (que és la comparable amb la UE), el 2014 va ser d'un 61,9 % a Catalunya. Només dos punts per sota de la mitjana de la UEM, d'un 63,9 %.

La taxa d'atur baixa fins a un 20,3 %, després del màxim de 2013 (23,1 %)

L'any 2014 la població en atur a Catalunya va ser, en mitjana de l'any, de 773.300 persones. En comparació amb el 2013 es va reduir un 13,4 %; en termes absoluts la reducció va ser de 119.900 persones, gràcies a que 61.300 nous ocupats van trobar feina i al descens de 58.600 actius (que van passar a la inactivitat o bé van deixar de formar

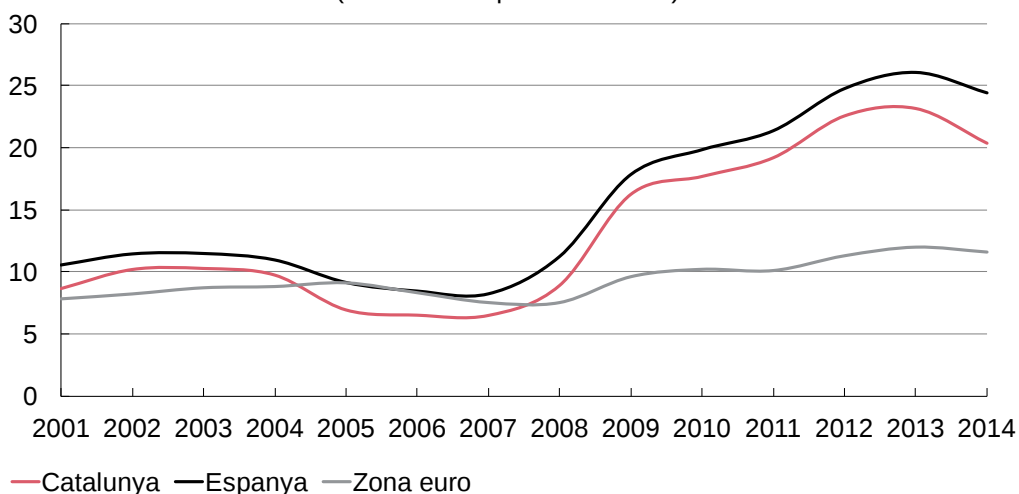
Evolució de la taxa d'atur (% d'aturats / població activa)

Font: Idescat, INE i Eurostat.

part del col·lectiu de població en edat laboral). La taxa d'atur es va reduir fins a un 20,3 %, encara força elevada, però inferior a la taxa màxima que es va registrar l'any 2013 (d'un 23,1 %). Cal destacar que la taxa d'atur a Catalunya va continuar sent molt alta, en part per la gran proporció de població a Catalunya que es declara activa, per sobre de la mitjana europea: a Catalunya la taxa d'activitat de 15 a 64 anys (d'un 77,8 % el 2014) supera la de la UEM-19 (d'un 72,3 %). Dit d'una altra manera, a Catalunya hi ha un percentatge de persones que treballen força similar a la UEM (i per això, la taxa d'ocupació de tots dos territoris no estan gaire allunyades). En canvi, dins de les persones que no treballen (que es poden agrupar entre població aturada i població inactiva), a Catalunya hi ha un percentatge més alt de persones a l'atur que a la UEM (és a dir, persones que no treballen i que busquen feina), mentre que el percentatge de persones que són inactives és més alt a la UEM que a Catalunya.

Evolució de la taxa d'atur (% d'aturats / població activa)

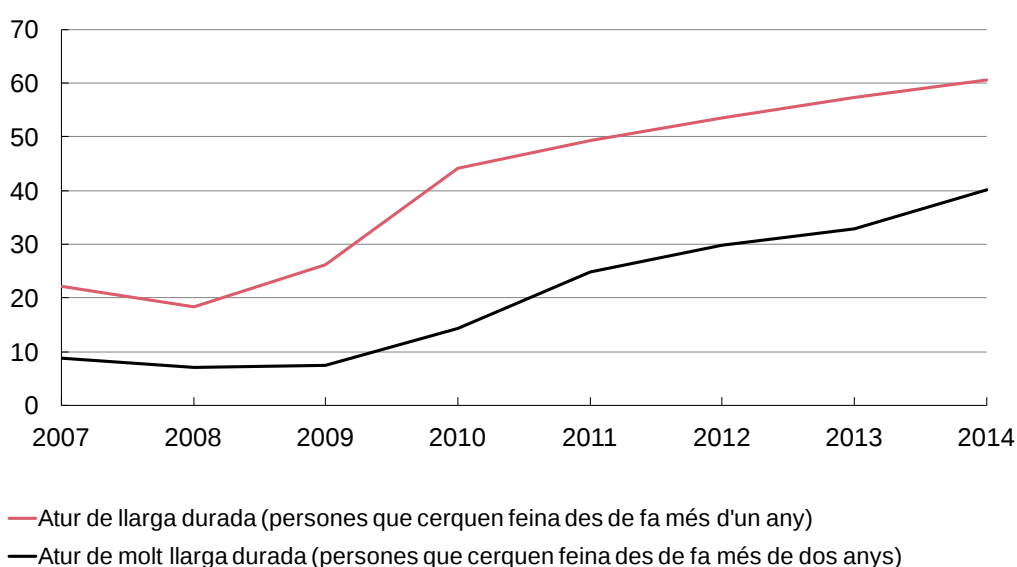
Font: Idescat, INE i Eurostat.

L'atur de llarga durada es va situar en valors molt alts (un 60,5 %)

Pel que fa a la taxa d'atur per gènere, la de les dones (d'un 20 %) va continuar sent inferior a la dels homes (d'un 20,6 %) per setè any consecutiu. No obstant això, la diferència entre ambdues taxes es va escurçar considerablement el darrer any, ja que la taxa d'atur dels homes va caure amb més intensitat, sobretot pel descens de la població activa. Per grups d'edat, la taxa d'atur dels joves de 16 a 24 anys, si bé va continuar encara en valors molt alts, va baixar des d'un 50,3 % l'any 2013 fins a un 47,1 % el 2014. La resta de grups d'edat mostren una taxa d'atur molt més reduïda que la dels joves: la taxa d'atur de 25 a 54 anys va ser d'un 18,3 % i la del grup de 55 a 64 anys, d'un 17,8 %. També es va mantenir molt elevada la taxa d'atur de la població estrangera (d'un 34,9 %).

Una de les dades més negatives del mercat de treball català és la que fa referència a l'atur de llarga durada: la proporció de persones en atur que busquen feina des de fa més d'un any, amb un creixement continu des de l'any 2008, es va situar en un 60,5 % el 2014, mentre que el percentatge de persones que busquen feina des de fa més de dos anys es va elevar fins a un 40,2 %. Paral·lelament, la cobertura de les prestacions per atur va continuar disminuint, de manera que el percentatge d'aturats que van percebre alguna prestació o subsidi per atur va ser d'un 31,8 %. No se'n registrava un percentatge tan reduït des de l'any 2007, quan el perfil de la població aturada era molt diferent, ja que hi havia un predomini molt més gran d'aturats de curta durada.

Atur de llarga durada (% sobre el total d'aturats)

Font: Idescat i INE.

La taxa d'atur estatal va baixar fins a un 24,4 %, i la de la zona euro fins a un 11,6 %

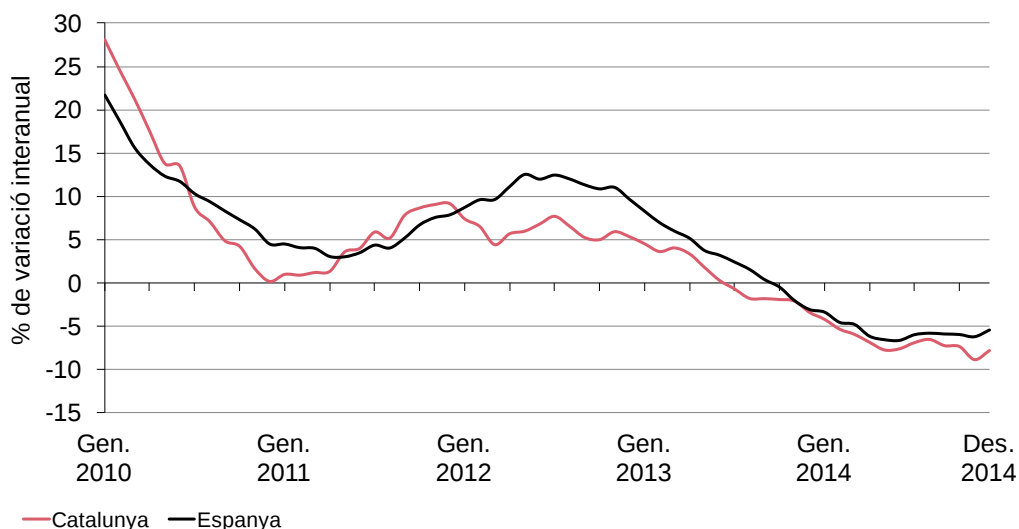
La recuperació de l'ocupació al conjunt de l'Estat també va fer reduir l'atur de manera notable. La taxa d'atur espanyola es va situar en un 24,4 %, valor encara molt elevat, però inferior al màxim que es va assolir el 2013 (d'un 26,1 %). Cal destacar que la taxa d'atur de Catalunya es va mantenir força inferior a la de l'Estat (més de 4 punts per sota). La diferència respecte de la mitjana estatal es va ampliar l'any 2014, perquè a Catalunya es va experimentar un creixement de l'ocupació i un descens de la població activa més intensos que a Espanya. Per comunitats autònomes, les taxes d'atur més reduïdes van correspondre a Navarra (15,7 %) i el País Basc (16,3 %), mentre que les més altes van ser la d'Andalusia (34,8 %) i la de Canàries (32,4 %). Pel

que fa a la zona euro, la taxa d'atur va retrocedir lleugerament: el 2013 era d'un 12 %, i l'any 2014 es va situar en un 11,6 %. La lleu recuperació econòmica en bona part dels països perifèrics va provocar que les seves taxes milloressin el 2014. Amb tot, els dos únics estats membres amb taxes d'atur superiors al 20 % van ser Grècia (26,5 %) i Espanya. Per contra, Alemanya i Àustria van presentar taxes d'atur mínimes (5 % i 5,6 %, respectivament).

L'atur registrat es va reduir un 6,9 %

Des de mitjan 2013 l'atur registrat va començar una tendència de descens a Catalunya. En el conjunt de 2014, el nombre de persones aturades inscrites va disminuir un 6,9 % en comparació amb 2013. El ritme de reducció va ser força estable durant tot l'any. Cal recordar que aquesta font d'informació només inclou les persones aturades que s'inscriuen voluntàriament a les oficines de les OTG. A Espanya, l'atur registrat va presentar una evolució similar a Catalunya, amb un descens mitjà d'un 5,8 %.

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

6.

L'evolució dels preus i dels salaris

6.1. L'evolució dels preus

L'any 2014 la inflació catalana va marcar un mínim històric (0,1 % anual)

L'any 2014 els preus van registrar una moderació històrica a Catalunya. La contenció ja s'havia iniciat el 2013, i el 2014 la inflació anual va ser d'un 0,1 %, la taxa més baixa des de l'inici de la sèrie d'índex de preus de consum l'any 1978. A més, la contenció es va intensificar els darrers mesos de l'any, de manera que la inflació interanual va tancar desembre amb una taxa negativa, d'un -0,7 % interanual. Aquesta taxa és la més baixa que s'ha registrat en un mes

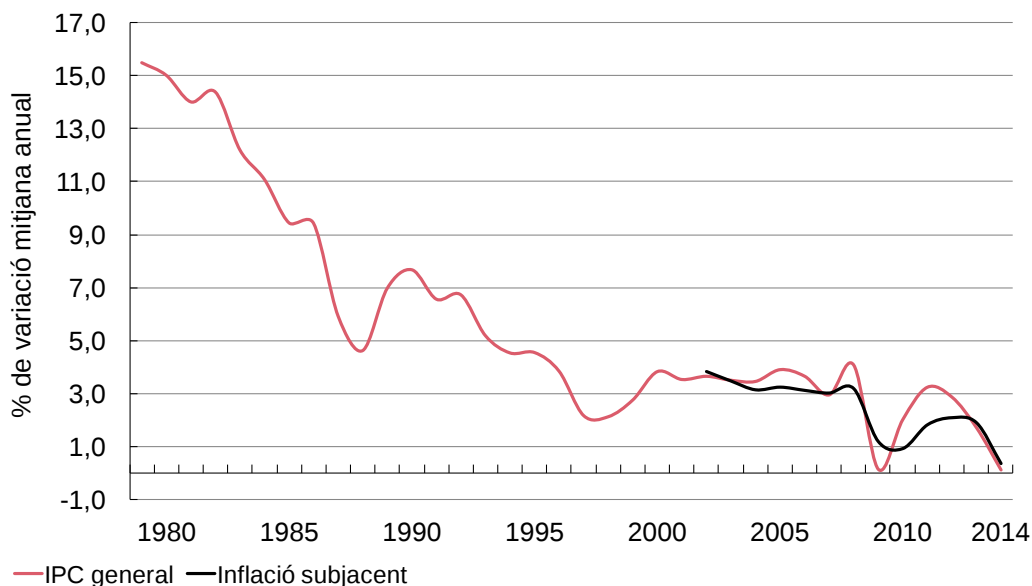
Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
Catalunya													
2010	2,0	-0,2	10,4	-0,2	3,3	1,3	-0,8	6,9	-0,8	-1,2	3,0	1,7	3,1
2011	3,3	2,1	9,6	0,4	6,6	1,3	-0,9	8,0	-0,8	0,1	3,2	1,8	3,4
2012	2,9	2,5	5,9	0,4	4,9	1,5	7,3	5,1	-3,4	1,1	6,6	1,5	2,7
2013	1,7	0,0	6,1	0,2	1,7	1,7	5,1	-0,1	-4,3	1,3	10,5	0,9	2,7
2014	0,1	0,1	1,2	0,2	1,7	-0,1	0,7	-1,1	-6,1	-0,7	0,9	0,5	1,6
Desembre del 2014	-0,7	0,2	0,0	0,3	0,4	-0,1	-0,1	-5,8	-5,7	-0,7	1,4	0,9	1,9
Espanya													
2010	1,8	-0,8	10,9	-0,3	3,5	0,6	-1,0	6,9	-0,8	-1,2	2,5	1,2	2,3
2011	3,2	2,1	10,2	0,3	7,2	1,1	-1,3	8,0	-0,8	-0,1	2,4	1,6	2,9
2012	2,4	2,3	5,9	0,3	5,1	0,9	3,5	4,8	-3,4	0,7	4,8	0,9	2,3
2013	1,4	2,8	6,1	0,0	0,9	0,9	6,9	0,4	-4,2	0,7	8,1	0,5	2,1
2014	-0,2	-0,3	1,4	0,1	1,3	-0,5	0,1	-0,9	-6,1	-1,4	1,8	0,5	1,0
Desembre del 2014	-1,0	-0,3	0,4	0,2	-0,2	-0,6	-0,2	-5,5	-5,7	-1,2	1,2	0,6	1,3

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE

de desembre des que hi ha dades. Cal recordar, però, que l'any 2009 la inflació interanual també va registrar taxes negatives en alguns mesos de l'any.

Evolució històrica de la inflació i de la inflació subjacent

Font: INE.

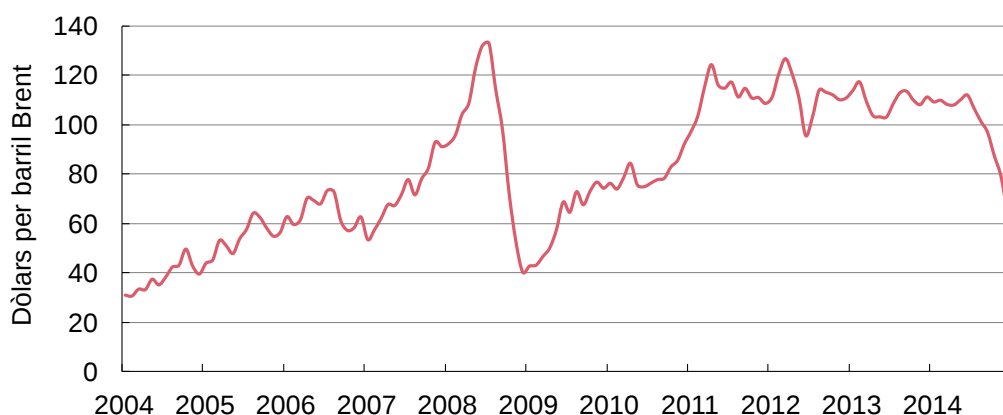
La caiguda del preu del petroli i la reducció de costos laborals van ser claus en la moderació dels preus del consum

La caiguda de la inflació l'any 2014 respon en bona mesura a la forta disminució del preu del petroli. Mentre que els anys 2011, 2012 i 2013 la cotització internacional del barril de petroli Brent va restar força estabilitzada al voltant de 110 dòlars, el 2014 va evolucionar a la baixa, sobretot en la segona meitat de l'any, i va tancar el mes de desembre de 2014 en 63,2 dòlars, el preu més baix des de 2009. Però a banda del factor del preu del petroli, altres factors que també van contribuir a aquest escenari d'inflació mínima al llarg de 2014 van ser la moderació dels costos laborals i la cautela de les empreses en el procés de formació dels preus (tot i la recuperació de la demanda interna al llarg de l'any).

La inflació subjacent també va registrar una taxa mínima (0,4 % anual)

El 2014 no només es va assolir una inflació mínima segons l'IPC general, sinó que la inflació subjacent (que és l'índex de preus que no té en compte els productes energètics ni l'alimentació fresca, perquè es consideren elements més volàtils dels preus) també va anotar la taxa

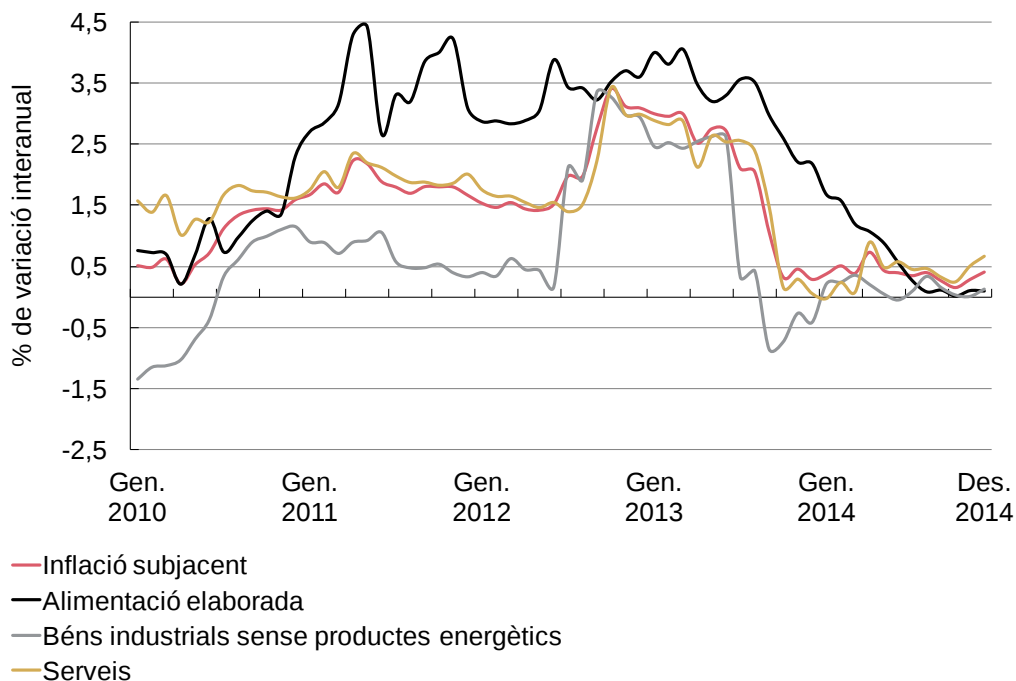
Evolució de la cotització internacional del petroli

Font: Banc d'Espanya.

més baixa des de l'inici de la sèrie de dades (va ser d'un 0,4 % anual). Pel que fa a l'evolució dels components de la inflació subjacent, els béns industrials sense productes energètics van ser el component amb un increment més reduït (d'un 0,1 % anual), de manera que els seus preus van estar pràcticament estancats el 2014. Els preus de l'alimentació no elaborada van créixer un 0,6 % anual, però en la segona part de l'any van moderar-se substancialment, i van tancar desembre amb un augment interanual de tan sols un 0,1 %.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components

Font: INE.

Finalment, els serveis van mantenir una evolució continguda (0,4 % anual), en comparació amb el comportament inflacionista que tradicionalment els ha caracteritzat.

Pel que fa als components més volàtils —productes energètics i alimentació elaborada—, que no s'inclouen en la inflació subjacent, cal destacar la forta disminució dels preus dels productes energètics, que van caure un 1,1 % anual per l'abaratiment dels carburants. Els preus de l'alimentació no elaborada també van reduir-se: un 0,7 %.

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

	Índex sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
2010	0,9	1,5	-0,1	1,0	1,0	11,8
2011	1,8	2,0	0,7	3,5	2,0	15,4
2012	2,1	2,0	1,6	3,3	2,1	9,0
2013	1,9	1,9	1,1	3,2	3,2	-0,3
2014	0,4	0,4	0,1	0,6	-0,7	-1,1
Desembre del 2014	0,4	0,7	0,1	0,1	0,4	-8,6
Espanya						
2010	0,6	1,3	0,8	-0,5	0,0	12,5
2011	1,7	1,8	0,6	0,6	1,8	15,7
2012	1,6	1,5	0,8	0,8	2,3	8,9
2013	1,4	1,4	0,6	0,6	3,6	0,0
2014	0,0	0,1	-0,4	0,4	-1,2	-0,8
Desembre del 2014	0,0	0,3	-0,2	-0,2	-0,4	-8,5

¹Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE

Fora disminució dels preus del transport i de les comunicacions

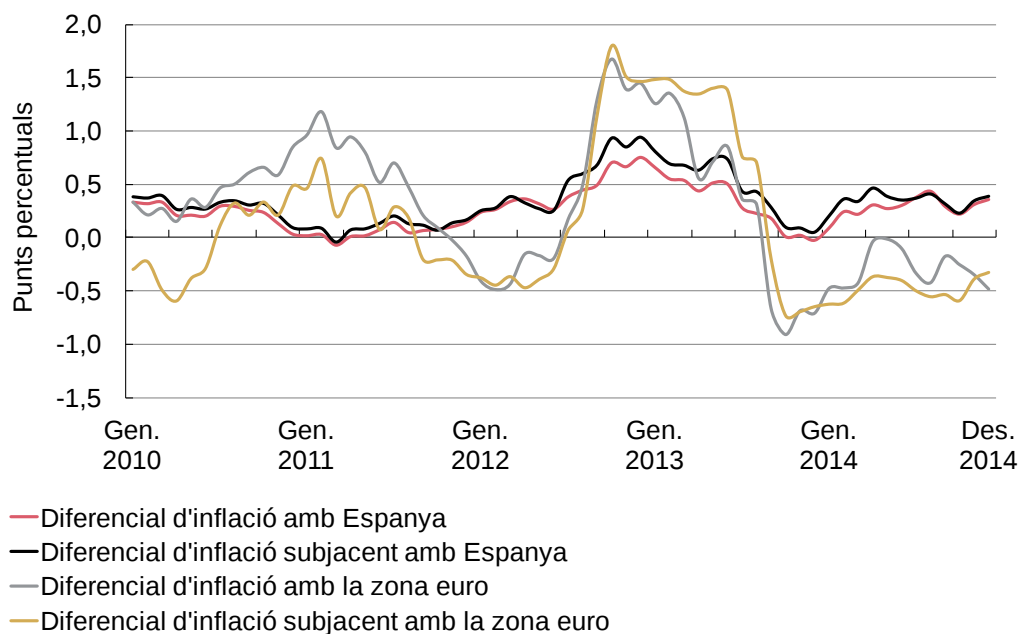
L'any 2014 la moderació de preus va ser generalitzada per grups de despesa de l'índex general. No hi ha va haver cap grup amb creixements dels preus de més d'un 2 % anual. El grup que més va créixer va ser el d'habitatge (1,7 % anual), per l'augment dels preus en els seus subgrups de subministraments (electricitat, gas i aigua),

mentre que el subgrup de lloguers pràcticament no van créixer respecte del 2013. També va créixer el grup d'altres despeses (un 1,6 % anual), que inclou les assegurances i els béns i serveis per a la cura personal. D'altra banda, cal destacar la forta reducció de preus, d'un 6,1 %, en les comunicacions (que manté una tendència continuada de caiguda), en els transports (amb un descens d'un 1,1 %) i en el lleure i cultura (amb una reducció d'un 0,7 % anual).

La inflació espanyola va caure fins a valors negatius el 2014, amb una taxa d'un -0,2 % anual

La reducció de la inflació durant 2014 encara va ser més accentuada en el cas espanyol, ja que la inflació en el conjunt de l'any va ser negativa, amb una taxa d'un -0,2 % anual. Aquesta és la taxa més baixa de tota la sèrie de dades (que comença l'any 1961). La reducció de preus va ser especialment marcada en els mesos finals de 2014, de manera que el mes de desembre la caiguda interanual de l'IPC va arribar a ser d'un 1 %. La inflació subjacent també va experimentar un mínim històric, amb un creixement nul, d'un 0 %, en el conjunt de 2014. Per comunitats autònomes, la inflació més negativa va correspondre a Extremadura (-0,6 %) i a Navarra (-0,5 %), mentre que les taxes més altes van ser les de les Illes Balears (0,2 %) i del País Basc (0,2 %).

Evolució del diferencial d'inflació de Catalunya amb Espanya i amb la zona euro

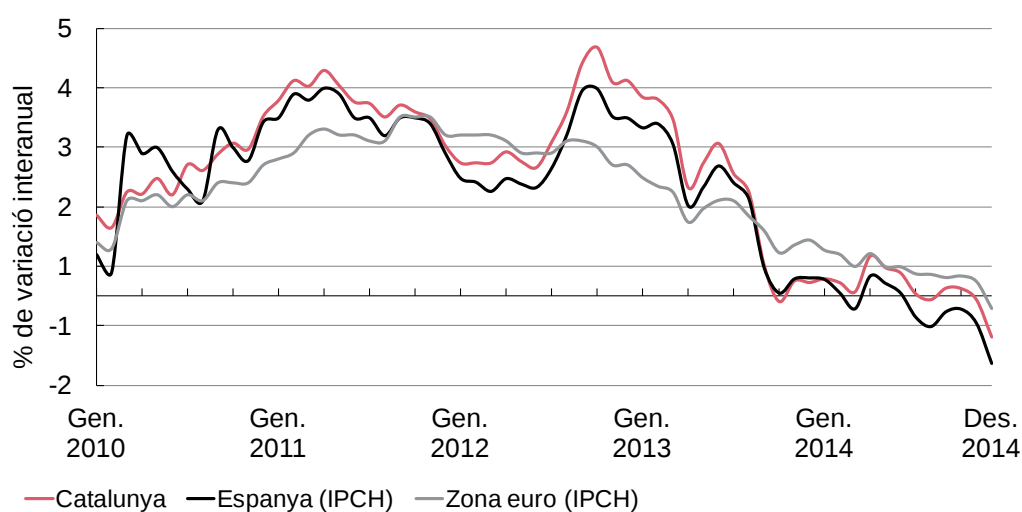
Font: INE.

El diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya es va mantenir força estable durant el 2014, en aproximadament 0,3 punts percentuals (tot i que a principis d'any era una mica més reduït que durant la segona meitat de l'any). Pel que fa als grups de despesa, els diferencials més alts van correspondre als grups de lleure i cultura (amb un diferencial de 0,6 punts percentuals), les altres despeses (0,6 punts), i la medicina (0,5 punts). També és significativa la diferència del creixement dels preus dels aliments, que va ser 0,4 punts superior a Catalunya. No obstant això, en el cas del lleure i cultura cal destacar que els seus preus van reduir-se l'any 2014 i, per tant, el que va succeir va ser que la reducció de preus fou menys intensa a Catalunya que a Espanya. En canvi, els preus dels grups d'ensenyament i de begudes alcohòliques i tabac van seguir una evolució més moderada a Catalunya que a Espanya durant 2014.

Inflació molt baixa a la zona euro, i de manera generalitzada per països

L'any 2014 també es va caracteritzar per una inflació mínima a la zona euro. A més, aquesta situació va ser força generalitzada per països. Cal recordar que la inflació a la zona euro va iniciar un descens gradual ja l'any 2013, i la reducció es va anar accentuant al llarg de 2014. En el conjunt de 2014, els preus a la zona euro només van créixer un 0,4 % anual, la inflació més baixa des de 2009 –quan els moments més greus de la crisi van propiciar una inflació molt reduïda, d'un 0,3 %. A més, en la segona part de 2014 la tendència a la baixa es va intensificar, i la inflació va tancar l'any en negatiu, amb una taxa d'un -0,2 % interanual. La inflació subjacent per al conjunt de 2014 ser d'un 0,9 % anual, la taxa més baixa des que es disposa de dades (any 1997).

Evolució dels preus a Catalunya, a Espanya i a la zona euro

Aquesta dinàmica dels preus s'explica, en part, per la feblesa de la demanda interna, però també hi van incidir factors com la moderació dels preus internacionals del petroli i d'altres matèries primeres, i el procés de devaluació salarial que va registrar-se en alguns països perifèrics.

Per països, les taxes d'inflació més negatives van correspondre precisament a països perifèrics: Grècia (-1,4 % anual), Xipre (-0,3 %), Espanya (-0,2 % interanual segons l'IPC harmonitzat), i Portugal (-0,2 %). Pel que fa a Catalunya, durant el 2014 la inflació va ser sistemàticament inferior a la de la zona euro (a diferència del que passava en el període anterior a la crisi); en termes de l'IPC general, la inflació a Catalunya va ser d'un 0,1 % el 2014, mentre que a la UEM va ser d'un 0,4 %; en termes d'inflació subjacent, l'economia catalana va anotar una taxa d'un 0,4 % anual, mentre que a la UEM la inflació subjacent va ser d'un 0,9 %.

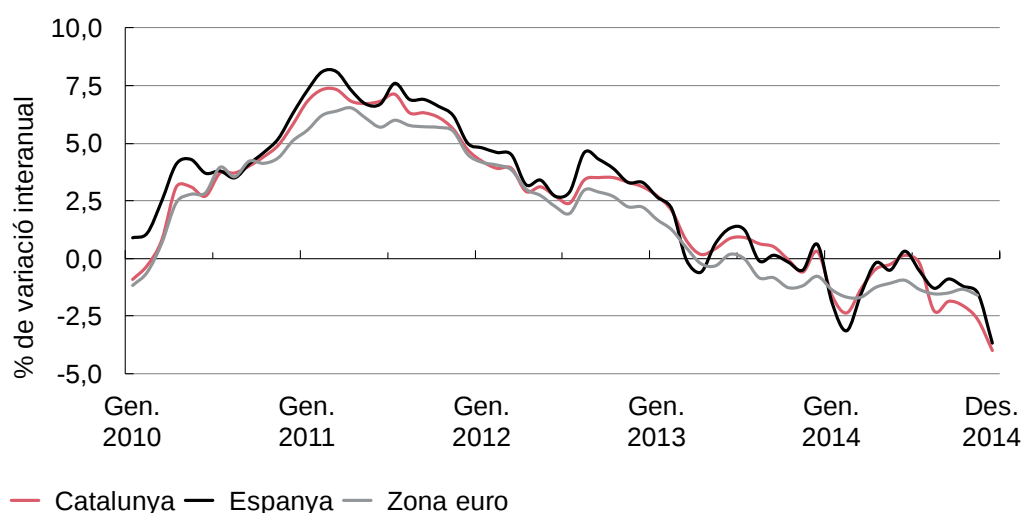
La persistència de la inflació en valors baixos va generar preocupació, pel risc de deflació, i va motivar diverses actuacions del BCE

La persistència de la baixa inflació a la zona euro durant un període relativament llarg (més d'un any i mig) va encendre les alarmes, davant del risc de registrar tensions deflacionistes. Davant d'aquesta situació, el BCE va decidir d'aplicar al llarg de l'any diverses mesures de política monetària, per tal de controlar el risc de deflació, reactivar el crèdit als països perifèrics i, en definitiva, refermar la recuperació.

Els preus industrials van caure a un ritme significatiu (un 1,6 % interanual)

L'índex de preus industrials de sortida de fàbrica (IPRI) va registrar taxes interanuals negatives durant gairebé tot l'any 2014, sobretot en la segona meitat. En mitjana anual, l'IPRI va disminuir un 1,6 %. L'única categoria que va mostrar un creixement positiu va ser la de béns d'equipament (0,6 %); els preus de l'energia van experimentar la caiguda més gran (d'un 5,5 % anual); els preus dels béns intermedis van reduir-se un 1,4 %, i els béns de consum van presentar un creixement nul. Al conjunt de l'Estat, els preus industrials van baixar un 1,3 % anual, una mica menys que a Catalunya. Finalment, a la zona euro, els preus industrials es van reduir un 1,5 % interanual.

Evolució de l'índex de preus industrials (IPRI)

Font: INE i Eurostat.

El deflactor del PIB registra un creixement negatiu (-0,2 %), amb un fort descens dels preus a la construcció i a la indústria

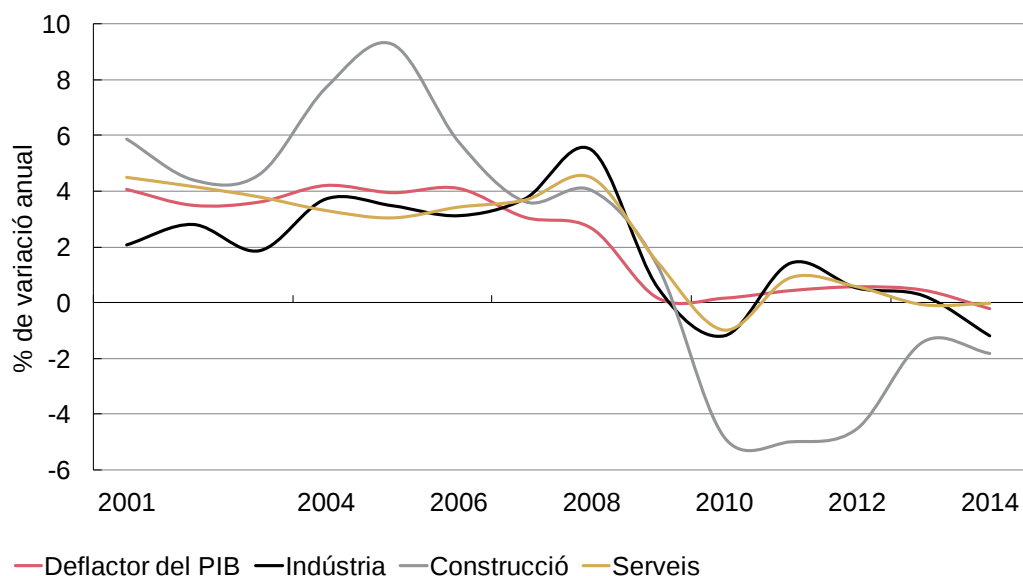
La moderació dels preus es va manifestar també en altres indicadors. Segons els comptes econòmics de l'Idescat, el deflactor del PIB va registrar un creixement negatiu, d'un -0,2 %, el primer descens en la sèrie de dades en base 2010, que comença l'any 2000. Cal recordar que aquest indicador va experimentar un fort creixement abans de la crisi (al període 2000-2008 de mitjana va incrementar un 3,6 % anual), però a partir del 2009 ha anat registrant creixements anuals molt petits, inferiors a un 0,5 % anual.

Per sectors d'activitat, el 2014 la caiguda més gran en el deflactor del VAB va ser la de la construcció (que va retrocedir un 1,8 %). La disminució del deflactor d'aquest sector va ser més suau que en el període 2010-2012, quan es van registrar caigudes de més d'un 4 %, coincidint en el moment en què la construcció experimentava una contracció molt acusada. D'altra banda, els preus del VAB industrial també es van reduir, un 1,2 % (a diferència del que va passar de 2011 a 2013, quan van registrar un creixement suau). El deflactor del VAB dels serveis va mostrar un creixement nul, d'un 0 %.

El creixement negatiu del deflactor del PIB l'any 2014 està molt influït, com la resta de preus, per l'abaratiment en els preus del petroli i per la reducció dels costos laborals. Si s'analitza el comportament del deflactor del PIB pel costat de la demanda, s'observa que el deflactor del consum privat va registrar el 2014 un creixement molt moderat,

d'un 0,2 %, el més baix des del 2009. La resta de components de la demanda interna (el consum públic i la formació bruta de capital) van experimentar un descens en el seu deflactor. D'altra banda, el deflactor de les exportacions de béns i serveis va reduir-se un 0,8 %, la qual cosa és indicativa que la moderació en els costos de producció també es va traslladar als productes destinats a l'exterior. El deflactor de les importacions va créixer a un ritme molt reduït, d'un 0,3 %, però no va mostrar una evolució tan baixista com la del 2013, quan va disminuir un 2,3 %.

Evolució del deflactor del PIB per sectors

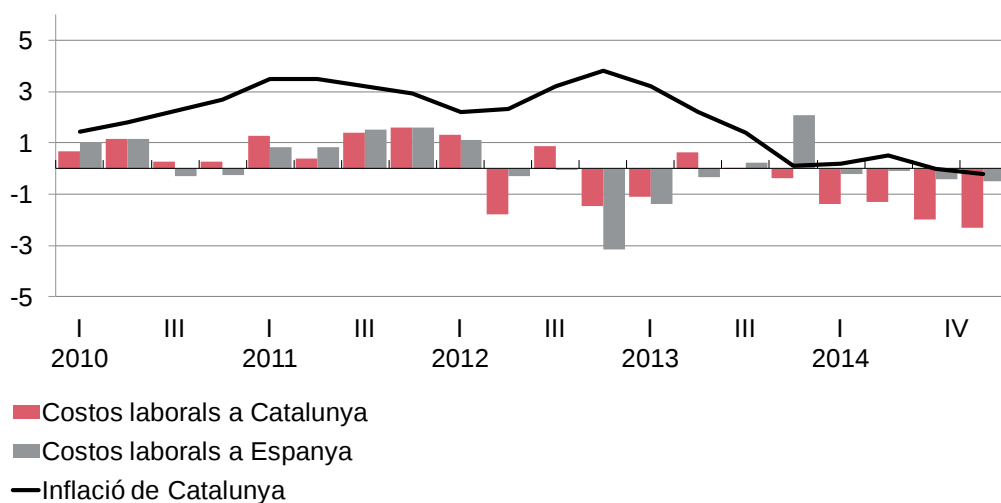
Font: Idescat.

6.2. Evolució dels costos laborals i dels salaris

Els costos laborals van disminuir un 1,7 % interanual el 2014, el retrocés més alt dels darrers anys

El cost laboral mitjà per treballador i mes presenta a Catalunya, el 2014, la caiguda més intensa (d'un 1,7 %) des del 2000, any en què va començar l'operació estadística de l'enquesta trimestral del cost laboral. El cost per hora efectiva de treball va caure també un 1,7 % (enfront d'un creixement del 0,3 % el 2013). Aquests resultats mostren que el 2014 s'ha intensificat el procés de devaluació salarial que viu l'economia des del 2010.

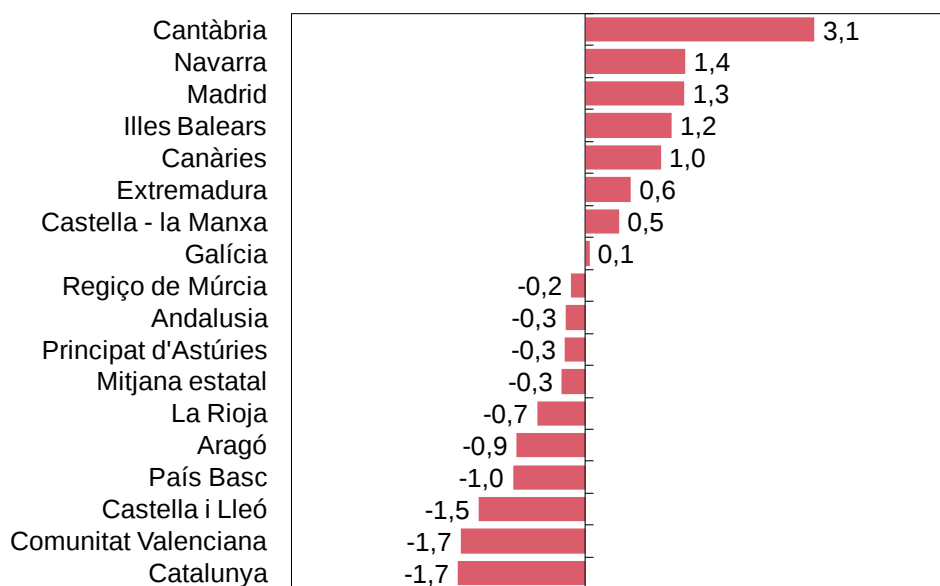
Evolució dels costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

A escala estatal, la reducció del cost laboral ha estat més moderada (d'un 0,3 %), però presenta diferències molt remarcables entre comunitats autònomes. Les caigudes més accentuades d'aquesta variable es produeixen a Catalunya (d'un 1,7 %), País Valencià (d'un 1,7 %) i Castella i Lleó (d'un 1,5 %), mentre que els increments més alts tenen lloc a Cantàbria, Navarra i la Comunitat de Madrid (amb taxes del 3,1 %, de l'1,4 % i de l'1,3 %, respectivament).

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes 2014 (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Els costos laborals per hora treballada a Catalunya van ser, el 2014, de 20,8 euros. Un 74,3 % d'aquest cost correspon al component salarial, i la resta, al component laboral no salarial, que inclou les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials. Durant el 2014 va prosseguir la tendència dels darrers anys de disminució del nombre d'hores efectives de treball (la reducció va ser d'un 0,1 % a Catalunya i d'un 0,4 % a Espanya).

Dins del component del cost salarial, la part del salari ordinari va disminuir a Catalunya un 1,5 % en termes d'hora treballada i un 1,6 % en termes de treballador i mes, mentre que el salari extraordinari (que comprèn les pagues extraordinàries i els endarreriments) va caure un 3,1 % per hora treballada i un 3 % per treballador. El descens salarial a escala estatal va ser molt més moderat en tots els casos.

Per la seva banda, els costos laborals no salarials, que inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials, es van reduir a Catalunya un 1,6 % per treballador, mentre que en la mitjana del conjunt de l'Estat la reducció va ser d'un 1,0 %.

Costos salarials i laborals

(% de variació interanual)

	Cost per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2013	2014	2013	2014
Catalunya				
Cost laboral total	-0,2	-1,7	0,3	-1,7
Cost salarial	-0,6	-1,8	-0,1	-1,7
Cost salarial ordinari	-0,7	-1,6	-0,2	-1,5
Cost salarial extraordinari	0,3	-3,0	0,8	-3,1
Cost laboral no salarial	0,9	-1,6	1,5	-1,5
Hores pactades	-0,6	-0,1	-	-
Hores efectives de treball	-0,6	-0,1	-	-
Espanya				
Cost laboral total	0,2	-0,3	0,5	0,1
Cost salarial	0,0	-0,1	0,4	0,3
Cost salarial ordinari	-0,3	0,0	0,0	0,4
Cost salarial extraordinari	2,2	-0,7	2,5	-0,1
Cost laboral no salarial	0,6	-1,0	0,8	-0,6
Hores pactades	-0,5	-0,5	-	-
Hores efectives de treball	-0,4	-0,4	-	-

Nota: valors mitjans dels quatre trimestres de cada any.

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Per sectors productius, a Catalunya els costos laborals per treballador i mes es van reduir un 2,5 % en la construcció i un 2,4 % en els serveis, mentre que en la indústria van augmentar un 1,4 %. En el conjunt de l'Estat l'evolució dels costos laborals de la indústria és semblant a la de Catalunya, però, en canvi, la disminució en la construcció i en els serveis és molt més petita (d'un 0,2 % i d'un 0,6 %, respectivament). Tant a Catalunya com a Espanya, el comportament del cost salarial ordinari per sectors és molt similar al del cost laboral total, excepte en el cas de la construcció a Espanya, en què l'increment del cost salarial ordinari és força superior al del cost laboral total.

Costos laborals i costos salarials ordinaris per sectors productius

(% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2013	2014	2013	2014
Costos laborals per treballador i mes				
Total	-0,2	-1,7	0,2	-0,3
Indústria	1,7	1,4	1,8	1,3
Construcció	3,1	-2,5	0,5	-0,2
Serveis	-0,7	-2,4	-0,1	-0,6
Costos salarials ordinaris per treballador i mes				
Total	-0,7	-1,6	-0,3	0,0
Indústria	-0,1	2,2	1,6	1,7
Construcció	0,3	-2,2	0,4	1,0
Serveis	-0,8	-2,5	-0,8	-0,4

Nota: valors mitjans dels quatre trimestres de cada any.

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Els increments salarials pactats el 2014 van ser d'un 0,73 %

Els convenis col·lectius que es van registrar el 2014 presenten un increment de les tarifes salarials d'un 0,73 %, augment lleugerament superior al que es va pactar l'any 2013 (0,65 %) i al límit màxim de creixement recomanat en l'Acord per a l'ocupació i la negociació col·lectiva 2012-2014 (0,6 %). Com també va succeir el 2013, el 2014 l'acció de les clàusules de garantia salarial no va tenir incidència en l'increment de tarifes. Amb tot, cal tenir present que la informació de la negociació col·lectiva és força limitada (fa referència només a 351 acords col·lectius i 907.192 treballadors). A més, el nombre de treballadors que va cobrir la negociació col·lectiva durant el 2014 va disminuir un 19,2 % respecte de l'any anterior. Aquesta disminució va ser més intensa en el conjunt estatal (d'un 32,7 %).

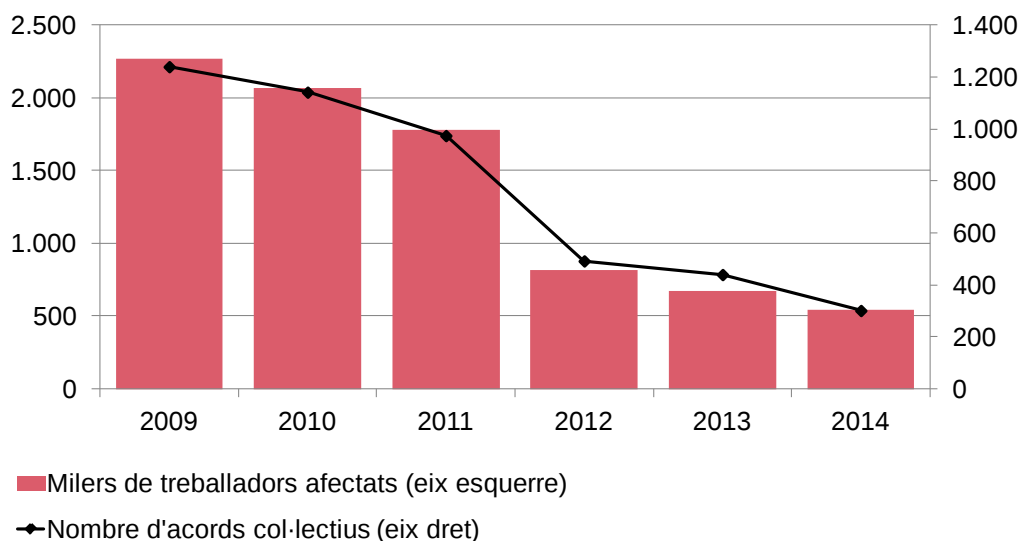
Incrementos salarials pactats a Catalunya segons l'àmbit de negociació (% de variació interanual)

	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
2013*			
Empresa	392	70.731	0,46
Sector	120	1.051.375	0,66
Total	512	1.122.106	0,65
2014*			
Empresa	278	52.530	0,41
Sector	73	854.662	0,75
Total	351	907.192	0,73

* Les dades inclouen les revisions derivades de les clàusules de salvaguarda.

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Evolució de la negociació col·lectiva: nombre d'acords col·lectius i de treballadors afectats a Catalunya

Font: Departament d'Empresa i Ocupació (fins a l'any 2012) i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social (els anys 2013 i 2014).

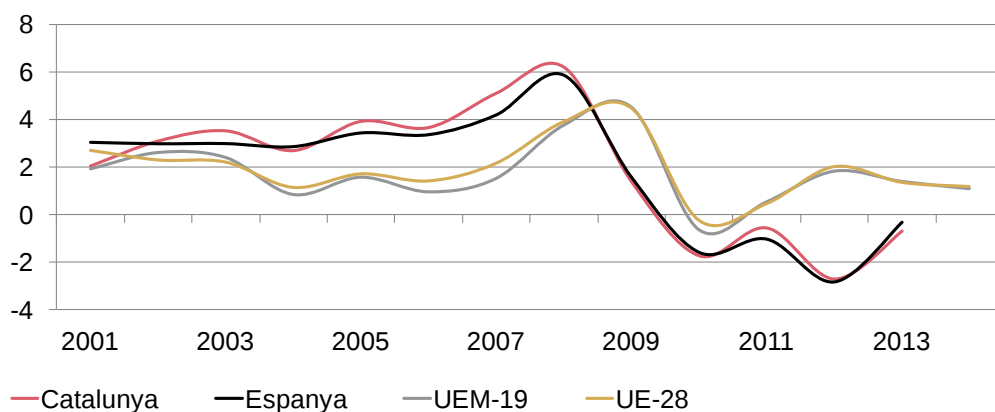
Un dels elements clau de la reforma laboral del 2012 va ser la introducció de la limitació de la ultraactivitat dels convenis (pròrroga d'un conveni caducat fins a la signatura del nou). La reforma limitava a un any la vigència dels convenis denunciats, moment a partir del qual, si no es donava acord, es passava a aplicar el conveni d'àmbit superior, si n'hi havia. No obstant això, la reforma no va preveure explícitament el camí que calia seguir quan no hi ha cap conveni d'àmbit superior, i això ha generat conflictes i endarreriments en la negociació col·lectiva els darrers anys. Una sentència del Tribunal Suprem del 22 de desembre del 2014 estableix que les condicions de treball d'un conveni col·lectiu no desapareixen quan finalitza la ultraactivitat d'aquest

conveni, perquè considera que aquestes condicions són implícites al contracte amb què es crea la relació laboral. Caldrà veure durant el 2015 quina incidència tindrà aquesta sentència sobre la negociació col·lectiva.

L'ajust dels costos laborals unitaris nominals es va afeblir el 2013

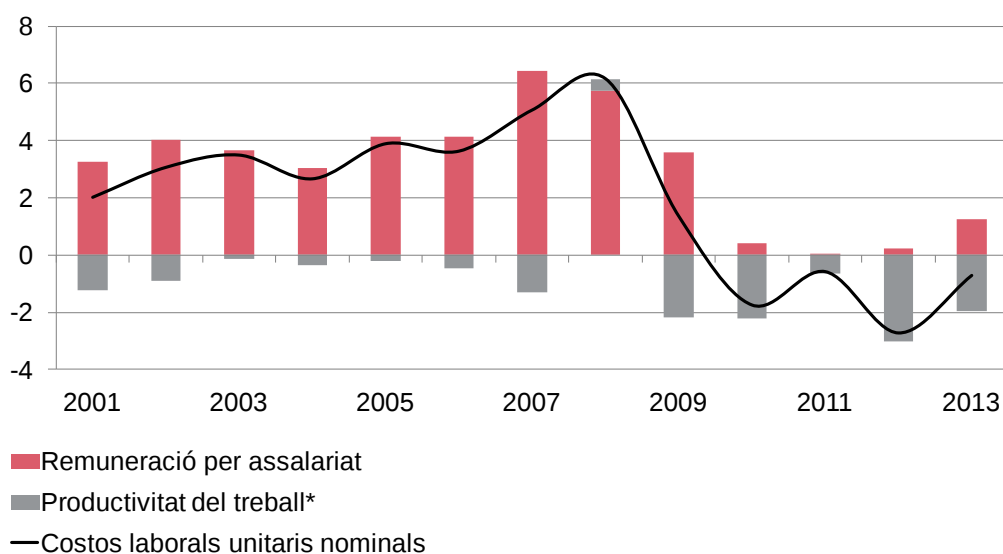
Entre el 2000 i el 2008, a Catalunya els costos laborals unitaris nominals (d'ara endavant CLUN) van augmentar per sobre de la mitjana de la zona euro. A partir de l'inici de la crisi, però, aquesta dinàmica es va capgirar i els CLUN van començar a Catalunya una trajectòria a la baixa, mentre continuaven creixent a la UEM.

Evolució dels costos laborals unitaris nominals a Catalunya i al seu entorn
(% de variació anual)

Font: elaboració a partir de dades de l'INE i de la Comissió Europea (AMECO).

Evolució dels costos laborals unitaris nominals i dels seus components, per hora treballada (% de variació anual)

* Taxes interanuals canviades de signe.

Font: elaboració a partir de dades de l'INE.

Aquest canvi de trajectòria és degut tant a la moderació salarial com a la recuperació de la productivitat del treball. Si es considera el conjunt del període 2000-2013, la variació dels costos laborals unitaris a Catalunya i a la UEM-19 és similar, de manera que es pot dir que en valors nominals l'evolució dels CLUN en el conjunt del període s'ha equiparat en tots dos àmbits.

7.

El sector públic

7.1. El sector públic administratiu de la Generalitat l'any 2014

Els comptes del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya inclouen l'Administració de la Generalitat, el Servei Català de la Salut, l'Institut Català de la Salut i les entitats autònomes administratives, és a dir, totes les entitats que tenen un pressupost de caràcter limitador, tal com disposa el Sistema europeu de comptes (SEC). Les xifres que es presenten a continuació no inclouen la participació dels ens locals en els ingressos de l'Estat ni els imports corresponents al fons europeu agrícola de Garantia (FEAGA), dels quals la Generalitat fa d'intermediària entre l'Estat i els ajuntaments i diputacions, d'una banda, i entre els recursos de la política agrària comuna (PAC) i els seus destinataris, de l'altra.

Els ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat van disminuir un 0,6 % el 2014

El 2014 els drets liquidats per ingressos no financers van ser de 19.716,2 milions d'euros, un 0,6 % inferiors als liquidats en l'exercici anterior. El grau d'execució (94,9 %) es va situar per sota de les previsions pressupostàries, en part perquè no es van efectuar les operacions d'ingressos patrimonials i d'alienació d'inversions reals previstes, cosa que va comportar una desviació negativa respecte de les previsions inicials.

Les bestretes a compte del model de finançament van representar, el 2014, un 73,7 % dels ingressos no financers, amb una disminució de 397,2 milions d'euros en relació amb les bestretes rebudes el 2013 (la disminució es concentra en el tram autonòmic de l'IRPF i en el fons de suficiència). Aquests recursos són una previsió que calcula el Ministeri d'Hisenda en el procés d'elaboració dels pressupostos generals de l'Estat, la liquidació dels quals es farà efectiva el 2016.

Entre els impostos cedits, els vinculats a la compravenda d'habitatges (els impostos sobre transmissions patrimonials i sobre actes jurídics documentats) van augmentar en 226,9 milions d'euros, un 21,6 % més que l'any anterior, evolució més positiva del que s'havia previst. L'impost sobre transmissions patrimonials va créixer amb intensitat com a efecte de l'increment de tipus i l'augment de les compravendes d'habitatges. Al seu torn, l'impost sobre determinats mitjans de transport va augmentar un 8,2 %, gràcies al nombre més elevat de matriculacions el 2014 (però la tributació dels nous vehicles és proporcionalment inferior, perquè en general aquests vehicles són menys contaminants i se'ls apliquen tipus impositius inferiors).

L'evolució del tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs no és representativa, perquè les dades de referència no són homogènies (els ingressos del 2013 incloïen una part d'ingressos corresponents al tram estatal, que ara formen part de les bestretes per impostos especials). L'impost sobre successions i donacions es va situar a un nivell similar al de l'any anterior, i l'impost sobre el patrimoni va caure un 23,4 %, si bé la comparació respecte de l'any anterior no és homogènia, atès que les dades del 2013 van incloure ingressos extraordinaris derivats de l'amnistia fiscal. D'altra banda, la taxa del joc es va incrementar un 3,4%, mentre que la resta de taxes i altres ingressos es van mantenir estables.

Entre els altres impostos, destaca la comptabilització de 340,9 milions de l'impost sobre els dipòsits bancaris, que corresponen a autoliquidacions que no s'han fet efectives. Aquests recursos no es consideren com a ingressos a l'efecte del càlcul del dèficit en termes del SEC (aquests ingressos formen part dels ajustos entre el resultat pressupostari i els resultats en termes del SEC), atès que segons aquesta metodologia només s'han de computar els ingressos cobrats, no els meritats. De la resta d'impostos, cal esmentar, tot i la seva importància quantitativa més petita, l'impost sobre estades en establiments turístics, que va créixer un 16,3 %, i l'impost sobre grans establiments comercials (un 2 %).

Les transferències corrents van disminuir en 244,3 milions, un 19,8 %, principalment pel descens del fons de competitivitat. Els ingressos patrimonials van créixer un 61,4 % i l'alienació d'inversions reals, que corresponen a venda d'edificis, ho va fer un 53,5 %, tot i que en tots dos casos el grau d'execució va ser baix. Finalment, les transferències de capital van augmentar un 6,7 %.

Ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Drets liquidats (milions d'euros)

	2014	Variació 2013-2014	
		MEUR	%
Bestretes del model de finançament	14.532,4	-397,2	-2,7
IRPF	7.046,1	-292,6	-4,0
IVA	5.249,5	67,1	1,3
Impostos especials	2.347,1	29,2	1,3
Fons de suficiència	638,1	-171,1	-21,1
Fons de garantia	-748,4	-29,9	4,2
Tributs cedits	2.541,1	20,6	0,8
Successions i donacions	348,8	1,6	0,5
Patrimoni	431,3	-131,4	-23,4
Transmissions patrimonials i actes jurídics documentats	1.275,0	226,9	21,6
Determinats mitjans de transport	54,5	4,1	8,2
Tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs	218,1	-87,6	-28,7
Taxa del joc	213,4	7,0	3,4
Altres impostos	398,7	347,0	671,9
Impost sobre grans establiments comercials	16,7	0,3	2,0
Impost sobre estades en establiments turístics	41,0	5,7	16,3
Impost sobre dipòsits en entitats de crèdit	340,9	340,9	–
Resta de taxes i altres ingressos	592,0	0,2	0,0
Transferències corrents ¹	990,9	-244,3	-19,8
Ingressos patrimonials	80,4	30,6	61,4
Alienació inversions	332,1	115,7	53,5
Transferències de capital	248,6	15,6	6,7
Total d'ingressos no financers	19.716,2	-111,9	-0,6

¹ No s'inclouen les que formen part de les bestretes del model de finançament.

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

El 2014 les despeses no financeres van augmentar un 3,3 %

El 2014 les despeses no financeres del sector públic administratiu van ser de 23.793,8 milions d'euros, un 3,3 % més que l'any anterior. No obstant això, si es considera la despesa en termes homogenis amb les de l'any precedent, l'augment és inferior, d'un 0,9 %.

Les remuneracions del personal es van mantenir estables, mentre que les despeses corrents en béns i serveis van augmentar un 9 %, bàsicament per l'ampliació del crèdit del Departament de Salut per tal de poder comptabilitzar despesa que estava pendent d'aplicar al pressupost. Els interessos i les despeses de formalització del deute van

augmentar un 9 % com a conseqüència de l'increment del volum d'endeutament. D'altra banda, les transferències corrents es van situar un 2,2 % per sobre de les del 2013. Dins d'aquestes transferències, destaca l'augment de la despesa farmacèutica comptabilitzada, que forma part de l'ampliació del crèdit del Departament de Salut. Altres transferències que van augmentar van ser el fons de cooperació local, la nova línia de manteniment del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (que substitueix les línies d'inversió de les convocatòries anteriors), els programes del Servei d'Ocupació de Catalunya i la renda mínima d'inserció.

Despeses no financeres del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Obligacions reconegudes (milions d'euros)

	2014	Variació 2013-2014	
		MEUR	%
Despeses de personal	6.386,0	27,9	0,4
Compra de béns i serveis	7.380,0	610,8	9,0
Interessos	1.923,0	162,2	9,2
Transferències corrents	6.879,0	144,7	2,1
Inversions reals	563,9	-115,9	-17,0
Transferències de capital	661,9	-66,8	-9,2
Total de despeses no financeres	23.793,8	762,8	3,3

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Les inversions reals van disminuir un 17 %, bàsicament per la reducció de la despesa en censos emfitèutics derivada de la venda d'edificis afectats per aquests censos. Les transferències de capital van caure un 9,2 %, perquè durant l'exercici 2013 es van efectuar operacions vinculades al mecanisme de pagament de proveïdors que van propiciar un increment de la comptabilització de la despesa. Van augmentar l'aportació a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i les aportacions als ens locals del programa de barris i nuclis antics.

Els ingressos financers van baixar un 16,7 %, i les despeses financeres, un 37,8 %

Els ingressos financers del 2014 provenen bàsicament d'operacions de deute dels mecanismes extraordinaris de liquiditat, destinats, en part, al refinançament del deute. Els drets liquidats per operacions financeres van ser de 12.652,9 milions d'euros, un 16,7 % inferiors a l'any anterior. Aquesta xifra supera les previsions, a causa dels ingressos rebuts dels mecanismes extraordinaris de finançament (fons de liquidat autonòmic).

Ingressos financers del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Drets liquidats (milions d'euros)

	2014	Variació 2013-2014	
		MEUR	%
Actius financers	157,3	-353,2	-69,2
Passius financers	12.495,5	-2.190,0	-14,9
Total d'ingressos financers	12.652,9	-2.543,1	-16,7

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a la despesa en variació d'actius financers, es va produir una disminució del 42,6 %, ja que el 2013 hi va haver un gran volum d'aportacions vinculades a la reestructuració del deute de l'empresa Infraestructures.cat i al mecanisme de pagament a proveïdors. Pel que fa a la variació de passius financers, va disminuir un 36,7 %, a causa del calendari de venciment de les operacions de deute: es va amortitzar menys deute públic i es van cancel·lar menys préstecs i crèdits que durant l'exercici anterior.

Despeses financeres del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Obligacions reconegudes (milions d'euros)

	2014	Variació 2013-2014	
		MEUR	%
Actius financers	1.219,2	-905,1	-42,6
Passius financers	5.685,7	-3.297,4	-36,7
Total de despeses financeres	6.904,9	-4.202,6	-37,8

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

El dèficit pressupostari del 2014 va ser de 4.078 milions d'euros però amb els ajustos del SEC va pujar a 5.152 milions d'euros

El saldo pressupostari de les operacions no financeres del sector públic administratiu de la Generalitat consolidat va presentar un dèficit de 4.078 milions d'euros l'any 2014.

Per expressar els comptes segons la metodologia de la comptabilitat nacional del Sistema europeu de comptes (SEC) i obtenir el dèficit a l'efecte del Protocol de dèficit excessiu, cal afegir al saldo pressupostari un conjunt d'ajustos. Els ajustos del SEC incorporats el 2014 inclouen, entre altres conceptes, les liquidacions negatives dels exercicis 2008 i 2009, que no computen a l'efecte del Protocol de dèficit excessiu del 2014 perquè ja es van imputar en l'exercici

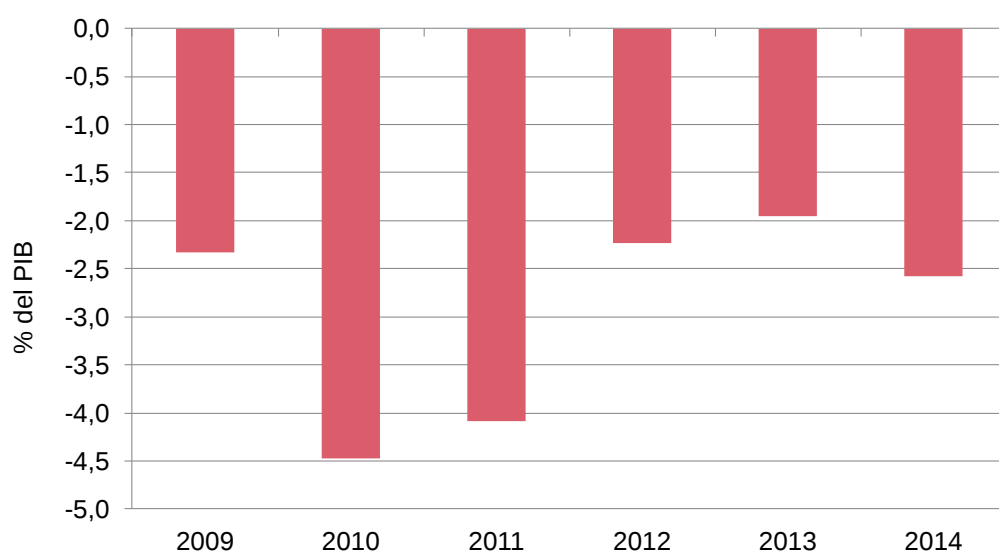
Evolució del resultat no financer i del dèficit del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya 2013-2014 (milions d'euros)

	2013	2014
Ingressos no financers	19.828,0	19.716,2
Despeses no financeres	23.031,0	23.793,8
Resultat no financer	-3.202,9	-4.077,6
Ajustos del SEC ¹	-657,1	-1.074,4
Dèficit no financer	-3.860,0	-5.152,0
% sobre el PIB	-1,96	-2,58

¹ Sistema de comptes europeu.

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Evolució del dèficit del sector públic administratiu

Font: elaboració a partir de les dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

corresponent; la variació de la despesa desplaçada, aquella que es comptabilitza durant un exercici diferent del que es realitza, per tal d'assignar la despesa a l'exercici en què es genera i no en què s'imputa pressupostàriament, i els resultats de les empreses que formen part del sector administracions públiques.

L'aplicació dels ajustos de la metodologia del SEC va incorporar 657 milions d'euros al dèficit pressupostari del 2013 i 1.074 milions d'euros al del 2014. Aquest darrer exercici, la major part d'ajustos es deriven de canvis en els criteris metodològics: es deixen d'incloure els censos emfitèutics, les subvencions tenen una regulació més estricta i les inversions en la via C17 passen a formar part del perímetre de consolidació del SEC. Altres ajustos importants són l'aplicació de la sentència judicial que anul·la l'euro per recepta, les aportacions de

capital a entitats incloses en l'àmbit del SEC i la recaptació incerta, que recull, entre d'altres, l'import comptabilitzat en el pressupost d'ingressos en concepte d'impost sobre els dipòsits bancaris.

El dèficit del SEC del 2013 es va situar en 3.860 milions d'euros, equivalents a un 1,96 % del PIB. El 2014, la xifra es va incrementar fins als 5.152 milions, un 2,58 % del PIB. Sense tenir en compte els ajustos del SEC derivats dels criteris metodològics comentats anteriorment, el dèficit del 2014 se situaria en un 2,14 %.

Si s'analitza l'evolució del dèficit del sector públic administratiu de la Generalitat, es pot observar que des del 2010 s'ha produït un ajust a la baixa molt important, amb un lleuger repunt el darrer exercici 2014.

7.2. El pressupost del sector públic administratiu de la Generalitat per a l'any 2015

El pressupost del 2015 preveu un dèficit equivalent a un 0,7 % del PIB

D'acord amb la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, correspon al Govern de l'Estat, amb informe previ del Consell de Política Fiscal i Financera, l'aprovació de l'objectiu d'estabilitat pressupostària i de deute públic per als tres exercicis següents. En aquest sentit, el 26 de juny de 2014 el Consell de Política Fiscal i Financera va fixar, per al 2015, un objectiu d'estabilitat pressupostària per al conjunt de les comunitats autònomes d'un 0,7 % del PIB.

Resultat no financer i del dèficit del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Pressupost inicial 2015 (milions d'euros)

Ingressos no financers	21.764,5
Despeses no financeres	23.518,2
Resultat no financer	-1.753,7
Ajustos del SEC ¹	313,7
Dèficit no financer	-1.440,0
% sobre el PIB	0,7

¹ Sistema de comptes europeu.

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Els pressupostos del 2015 del sector públic administratiu de la Generalitat preveuen un dèficit pressupostari de 1.753,7 milions d'euros. Els ajustos que s'hauran d'incorporar a aquests resultats per adaptar-los a la metodologia del Sistema europeu de comptes (SEC) són de 313,7 milions d'euros (que provenen, principalment, de l'ajust per meritació d'interessos derivats de la reducció del tipus d'interès de les operacions vinculades als mecanismes de liquiditat, i de la previsió d'un millor resultat de les empreses). Un cop feta aquesta adaptació, el dèficit previst per al 2015 se situa en 1.440 milions (un 0,7 % del PIB), dins dels objectius d'estabilitat pressupostària per enguany.

Els ingressos no financers augmenten un 4,7 %

La delimitació del sector públic administratiu incorpora, el 2015, un seguit de canvis respecte del 2014. L'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials s'integra al Departament de Benestar Social i Família, i l'Institut Català de la Salut passa a formar part del subsector de les entitats de dret públic subjectes al dret privat, i resta fora de l'àmbit del sector públic administratiu. No obstant això, i per tal de mantenir una comparació homogènia entre tots dos exercicis, en les xifres de pressupost que es mostren a continuació s'ha inclòs l'Institut Català de la Salut. Com en l'apartat anterior, les xifres que es presenten no inclouen la participació dels ens locals en els ingressos de l'Estat ni els imports corresponents al FEAGA, dels quals la Generalitat fa d'intermediària entre l'Estat i els ajuntaments i diputacions, d'una banda, i entre els recursos de la PAC i els seus destinataris, de l'altra.

Els ingressos no financers previstos per al 2015 tenen un import de 21.764,5 milions d'euros, un 4,7 % més que l'any anterior. Dins d'aquest import, les bestretes del model de finançament representen un 70 % del total, amb un increment d'un 4,7 % respecte del 2013. En valors absoluts, les bestretes del model de finançament s'incrementen en 685,9 milions d'euros, i els ingressos per liquidacions previstes del model de finançament d'anys anteriors augmenten en 233,1 milions d'euros.

A diferència d'altres pressupostos anteriors, no es preveu cap increment en la pressió fiscal dels tributs cedits. Els ingressos de l'impost de successions i donacions augmenten en 93 milions d'euros (un 28,1 %), per la plena vigència de les mesures introduïdes anteriorment. La resta de figures impositives evolucionen d'acord amb les previsions macroeconòmiques. Destaca l'augment de 233,5 milions d'euros (un 21,2 %) dels ingressos previstos de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics, per la millora del mercat immobiliari.

Ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Pressupost inicial (milions d'euros)

	2015	Variació 2014-2015	
		MEUR	%
Bestretes del model de finançament	15.218,4	685,9	4,7
IRPF	7.418,6	372,5	5,3
IVA	5.762,0	512,5	9,8
Impostos especials	2.256,7	-90,3	-3,8
Fons de garantia	626,0	-12,1	-1,9
Fons de suficiència	-845,0	-96,7	12,9
Tributs cedits	2.671,5	317,1	13,5
Successions i donacions	424,1	93,0	28,1
Patrimoni	441,5	-16,7	-3,6
Transmissions patrimonials i actes jurídics documentats	1.336,4	233,5	21,2
Determinats mitjans de transport	63,6	6,3	11,0
Tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs	212,6	-16,9	-7,4
Taxa del joc	193,2	17,9	10,2
Altres impostos	754,3	654,3	654,1
Impost sobre grans establiments comercials	16,2	-23,8	-59,5
Impost sobre estades en establiments turístics	43,9	5,4	13,9
Impost sobre habitatges buits	8,8	8,8	—
Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques	10,3	10,3	—
Impost sobre la producció termonuclear d'energia elèctrica	39,6	18,0	83,4
Impost sobre l'emissió de contaminants a l'atmosfera	0,5	0,5	—
Impost sobre dipòsits en entitats de crèdit	635,1	635,1	—
Resta de taxes i altres ingressos	497,6	30,4	6,5
Transferències corrents ¹	1.450,9	464,1	47,0
Ingressos patrimonials	275,9	-1.180,3	-81,1
Alienació d'inversions	100,0	-764,0	-88,4
Transferències de capital	795,9	770,9	3.075,3
Total d'ingressos no financers	21.764,5	978,4	4,7

¹ No s'inclouen les que formen part de les bestretes del model de finançament.

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

El pressupost del 2015 incorpora els ingressos corresponents a les noves figures tributàries creades per la Generalitat, dins de l'estret marge normatiu de què disposa. Així, el 2015 entren en vigor dos impostos creats per la Llei 12/2014, de 10 d'octubre: l'impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear, amb un pressupost de 18 milions, i l'impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria, amb una previsió de mig milió. També s'han incorporat l'impost sobre provisió de continguts per part de prestadors

de serveis de comunicacions electròniques per al foment del sector audiovisual i per a la difusió de la cultura digital, amb una previsió de 10,3 milions, i l'impost sobre habitatges buits, amb 8,8 milions.

Els ingressos del 2015 incloïen inicialment una recaptació de 635,1 milions d'euros de l'impost sobre dipòsits bancaris, prevista per si s'aixecava la suspensió del Tribunal Constitucional sobre la legislació catalana que el regula, però finalment aquest impost ha estat declarat inconstitucional.

Els capítols d'ingressos patrimonials i d'alienació d'inversions reals preveuen unes estimacions moderades en relació amb els ingressos previstos en anys anteriors.

Les transferències corrents, exceptuant les que s'ingressen mitjançant les bestretes del model de finançament, creixen en 464,1 milions addicionals, entre els quals s'inclou una previsió de transferències de l'Estat en concepte de bestreta del fons de competitivitat. Les transferències de capital augmenten en 770,9 milions, bàsicament per la inclusió de la transferència pendent de l'Estat corresponent a l'annualitat del 2008 del compliment de la disposició addicional 3a de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (759 milions).

Les despeses no financeres augmenten un 3,5 %

Les despeses no financeres del pressupost del 2015 presenten un increment d'un 3,5 %. Aquest creixement es concentra bàsicament en despeses de personal, atès que els pressupostos han tingut com a objectiu el manteniment de la resta de la despesa no financera. L'augment del capítol de despeses de personal (i dels concerts educatius i sanitaris) és degut a la reversió de les mesures d'eliminació de la paga extra i de la reducció de jornada i sou del personal interí, després de tres anys de vigència.

La compra de béns corrents i serveis augmenta en 223 milions, un 3,2%. Els principals increments es donen en la contractació de prestació de serveis amb mitjans aliens per part del Departament de Benestar Social, que en l'exercici 2014 es tramitaven mitjançant transferències corrents, i en els concerts sanitaris.

Les despeses en interessos i altres despeses del deute es redueixen en 363,8 milions, com a conseqüència de la disminució del tipus d'interès del fons de liquiditat autonòmic (FLA). A més, es preveu una nova minoració dels crèdits previstos, per una nova reducció dels tipus d'interès del FLA aprovada per l'Estat el desembre del 2014, després

que la Generalitat elaborés els seus pressupostos. Concretament, 100 milions d'euros d'aquests crèdits es destinaran al fons extraordinari per a polítiques socials, que es distribuirà entre diversos departaments.

Les transferències corrents augmenten en 332,8 milions, un 5,6 %. Els principals increments són en concerts educatius i transferències a universitats, principalment per l'efecte de la recuperació de la paga extra i el 100 % de la jornada dels interins, i en les transferències del Servei d'Ocupació de Catalunya, que incorpora un increment de recursos derivat del nou programa Garantia Juvenil finançat amb el Fons Social Europeu.

Les inversions reals creixen un 9,9 % per l'augment de les aportacions a l'empresa de la Generalitat Infraestructures.cat per a inversions en edificis, mentre que les transferències de capital es redueixen un 4,3 %.

Despeses no financeres del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Pressupost inicial (milions d'euros)

	2015	Variació 2014-2015	
		MEUR	%
Despeses de personal	7.008,4	409,3	6,2
Compra de béns i serveis	7.220,7	223,0	3,2
Interessos	1.713,2	-363,8	-17,5
Transferències corrents	6.328,0	332,8	5,6
Fons de contingència	200,0	155,0	344,4
Inversions reals	558,6	50,2	9,9
Transferències de capital	489,3	-22,1	-4,3
Total de despeses no financeres	23.518,2	784,4	3,5

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

El 2015 el deute augmenta menys que el 2014

Les operacions financeres inclouen els capítols d'ingressos i de despeses d'actius i de passius financers. Els passius financers són els que tenen més rellevància quantitativa. En els ingressos es presenten

Ingressos financers del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Pressupost inicial (milions d'euros)

	2015	Variació 2014-2015	
		MEUR	%
Actius financers	93,4	73,8	376,5
Passius financers	7.602,5	-632,9	-7,7
Total d'ingressos financers	7.695,9	-559,1	-6,8

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

les operacions de deute realitzades, i en les despeses, les seves amortitzacions. En termes nets, el 2015 el deute s'incrementa en 2.312,3 milions d'euros, xifra inferior a la del 2014, que va ser 2.437,9 milions.

Despeses financeres del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya. Pressupost inicial (milions d'euros)

	2015	Variació 2014-2015	
		MEUR	%
Actius financers	652,1	142,2	27,9
Passius financers	5.290,2	-507,4	-8,8
Total de despeses financeres	5.942,2	-365,1	-5,8

Font: elaboració a partir de dades de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

7.3. El sector públic local

El 2014 van augmentar els ingressos no financers dels ajuntaments, però van baixar els de les diputacions i les entitats metropolitanes i comarques

El 2014, els ingressos consolidats pressupostats pel sector públic local a Catalunya van ser de 10.504,7 milions d'euros, xifra que representa un 5,5 % més que el 2013. Aquest creixement, però, s'ha distribuït de

Ingressos del sector públic local a Catalunya. Pressupost 2014 (milions d'euros)

	MEUR	% de distribució	% de variació
			2013-2014
Impostos directes	3.917,7	37,3	2,8
Impostos indirectes	230,5	2,2	-7,3
Taxes i altres ingressos	1.856,9	17,7	1,7
Transferències corrents	3.647,2	34,7	5,3
Ingressos patrimonials	156,3	1,5	-2,4
Alienació d'inversions reals	56,7	0,5	12,0
Transferències de capital	181,3	1,7	-20,3
Actius financers	141,0	1,3	458,8
Passius financers	317,1	3,0	127,7
Operacions corrents	9.808,6	93,4	3,1
Operacions de capital	238,0	2,3	-14,4
Operacions financeres	458,2	4,4	178,5
Total	10.504,7	100,0	5,5

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

manera diferent entre els diversos grups de corporacions locals. Els ajuntaments han concentrat el creixement dels ingressos pressupostats (augment d'un 8 %), mentre que tant les diputacions (-1 %) com les entitats metropolitanes i comarques (-3 %) els han reduït. Els ingressos no financers del sector públic local presenten un creixement d'un 2,6 % respecte de l'any anterior: els dels ajuntaments augmenten un 4,7 %, i els de les diputacions i les entitats metropolitanes i comarques baixen un 1,1 % i un 3,6 %, respectivament.

L'increment dels ingressos no financers consolidats s'explica per la previsió de millora de les dues principals fonts de finançament dels agents locals: d'una banda, la recaptació d'impostos directes, que assoleix els 3.917,7 milions d'euros (xifra que representa un 2,8 % més que l'any anterior), i, de l'altra, les transferències corrents previstes, valorades en 3.647,2 milions d'euros (un 5,3 % més que el 2013). És destacable també el creixement d'un 1,7 % de les taxes i altres ingressos, així com l'important augment previst per ingressos financers (d'un 178,5 %).

Les despeses consolidades del sector públic local van augmentar un 6 % en els pressupostos del 2014

Pel que fa a les despeses pressupostades consolidades, el 2014 van augmentar un 6 % respecte de l'any anterior, fins a assolir els 10.405,2 milions d'euros, repartits entre les diferents corporacions locals. Els

Despeses del sector públic local a Catalunya. Pressupost 2014

(milions d'euros)

	MEUR	% de distribució	% de variació 2013-2014
Remuneracions del personal	3.106,5	29,9	-0,6
Despeses corrents de béns i serveis	3.578,1	34,4	2,4
Interessos	204,7	2,0	-9,2
Transferències corrents	1.362,9	13,1	-0,3
Fons de contingència	51,1	0,5	133,9
Inversions reals	1.100,8	10,6	40,5
Transferències de capital	115,3	1,1	23,5
Actius financers	182,6	1,8	236,6
Passius financers	703,4	6,8	7,1
Operacions corrents	8.303,2	79,8	0,9
Operacions de capital	1.216,1	11,7	38,7
Operacions financeres	886,0	8,5	24,6
Total	10.405,2	100,0	6,0

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

ajuntaments són els agents que pressuposten una quantitat més elevada de despesa (un 83,4 % del total del sector públic local) i els únics que l'augmenten (un 8,4 %). Les despeses de les diputacions representen un 7,8 %, i les de les entitats metropolitanes i comarques, un 8,8 %. Aquests dos grups de corporacions disminueixen el 2014 la seva previsió de despesa un 0,7 % i un 2,7 %, respectivament.

Les despeses no financeres del conjunt del sector públic local augmenten en 411 milions d'euros el 2014 respecte l'any precedent (un 4,5 % en termes relatius), mentre que les operacions financeres s'incrementen en 175 milions d'euros (un 24,6 % de creixement). Destaca l'augment (d'un 40,5 %) de la despesa en inversions reals (tots tres grups de corporacions augmenten els crèdits per inversions reals) i en la compra de béns corrents i serveis (2,4 %); en canvi, baixen les despeses previstes per remuneració de personal (un 0,6 %) i per interessos del deute (un 9,2 %).

Les previsions pressupostàries preveuen uns resultats que permeten que els ajuntaments i les diputacions continuïn reduint, de manera agregada, el seu endeutament net (igual com van fer l'any anterior). En canvi, els resultats pressupostaris de les entitats metropolitanes i comarques el 2014 comporten un augment del seu nivell d'endeutament net.

7.4. L'Administració central a Catalunya

El 2014 la recaptació de l'Administració central a Catalunya va augmentar un 6,4 %

La recaptació de l'Administració central a Catalunya realitzada per l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) va ser, l'any 2014, de 35.915 milions d'euros. El creixement de la recaptació a Catalunya (6,4 %) és superior al del total de comunitats autònomes (3,5 %). En termes percentuals, a Catalunya es va recaptar, el 2014, un 21,7 % del total regionalitzat.

Els impostos amb més volum de recaptació són l'IRPF i l'IVA, amb un 41,1 % i un 38,9 % del total, respectivament. La recaptació d'aquests dos impostos va créixer a Catalunya un 5 % i un 8,9 %, respectivament, per sobre dels creixements de la mitjana del conjunt de comunitats autònomes (d'un 3,5 % i un 8,2 %).

L'impost de societats va recaptar a Catalunya 4.474 milions d'euros, un 9,7 % més que el 2013; en canvi, en el conjunt de comunitats, la recaptació va baixar un 6 %, reducció que s'explica pel ritme de les devolucions.

La recaptació en concepte d'impostos especials a Catalunya va ser de 1.272 milions d'euros, xifra que suposa una disminució d'un 6,8 % respecte de l'any anterior. En el conjunt de comunitats, la recaptació d'aquests impostos es va mantenir estable.

La recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) a Catalunya (milions d'euros)

	2014	% de variació	% de Catalunya sobre el total regional	% de variació del total regional
IRPF	14.754	5,0	21,4	3,5
Impost sobre societats	4.474	9,7	23,9	-6,0
IVA	13.986	8,9	24,9	8,2
Impostos especials	1.272	-6,8	6,7	0,2
Restat d'impostos	1.429	0,0	48,6	8,0
Total	35.915	6,4	21,7	3,5

Font: AEAT.

Les inversions dels pressupostos generals de l'Estat del 2015 a Catalunya representen un 9,5 % del total regionalitzat

Les inversions de l'Administració central que figuren territorialitzades a Catalunya en els pressupostos generals de l'Estat per al 2015 sumen un total de 1.072 milions d'euros, un 9,5 % del total de les inversions regionalitzades, percentatge molt inferior al del pes de Catalunya en PIB (18 %) i població (16 %).

Dels 1.072 milions d'euros previstos el 2015, un 84,3 % són inversions de les empreses públiques i un 14,4 % corresponen a inversions pressupostades pels ministeris i organismes autònoms. Les inversions

Inversions dels pressupostos generals de l'Estat (milions d'euros)

	2014	2015	% de variació
Catalunya	949	1.072	13,0
Total regionalitzat	9.855	11.268	14,3
Total	12.091	13.103	8,4
% de Catalunya sobre el total regionalitzat	9,6	9,5	-

Font: pressupostos generals de l'Estat.

previstes per la Seguretat Social tenen un pes residual. Les inversions de les empreses públiques a Catalunya representen un 11,3% del total regionalitzat, i les dels ministeris i organismes autònoms, un escàs 4,8%.

Inversions dels pressupostos generals de l'Estat a Catalunya (2015)

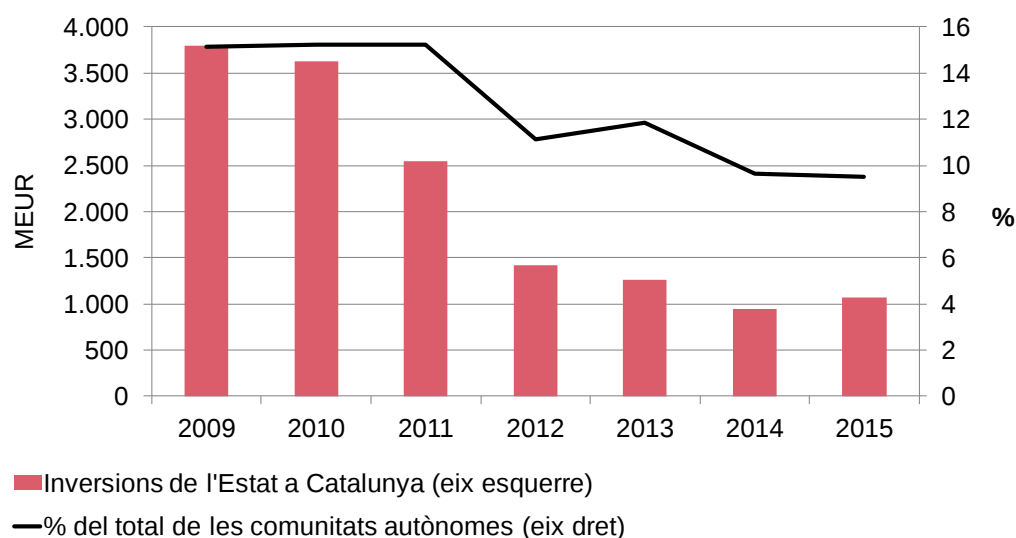
	MEUR	% de Catalunya en el total regional
Ministeris i organismes	154	4,8
Seguretat Social	14	12,8
Empreses públiques	904	11,3
Total	1.072	9,5

Font: pressupostos generals de l'Estat.

Els darrers anys, el valor de la inversió dels pressupostos generals de l'Estat a Catalunya té el seu màxim el 2009 i el mínim el 2014, per remuntar lleugerament el 2015. El pes de la inversió pressupostada a Catalunya sobre el conjunt d'inversió regionalitzada a Espanya ha anat disminuint, des d'un màxim d'un 15,2 % els anys 2009 i 2010 fins a un 9,5 % el 2015, que és el percentatge més baix d'aquests anys.

Les dades disponibles de la inversió executada els anys 2013 i 2014 mostren una caiguda més important a Catalunya que en la mitjana estatal.

Evolució de la inversió pressupostada per l'Estat

Font: pressupostos generals de l'Estat.

Les previsions pressupostàries d'inversions poden presentar canvis significatius en el procés d'execució, per això és interessant l'anàlisi de la inversió efectuada. La informació de què es disposa de la inversió

executada fa referència, d'una banda, a la realitzada pels ministeris i organismes autònoms de l'Administració central i, de l'altra, a la que fa el Ministeri de Foment i les seves empreses.

Pel que fa a la inversió executada pels ministeris i organismes autònoms, les dades del darrer exercici tancat, el del 2014, mostren que la inversió a Catalunya va ser de 214 milions d'euros, un 33,5 % menys que el 2013. En el conjunt de comunitats autònomes també s'observa una reducció de les inversions, si bé de menys intensitat (-6,8 %). La inversió realitzada a Catalunya va representar, el 2014, un 5,0 % del total regionalitzat (el 2013, un 7 %).

Inversions liquidades del Ministeri de Foment i les seves empreses
(milions d'euros)

	2012	2013	% de variació
Catalunya	1.214	675	-44,4
Total regionalitzat	8.959	6.026	-32,7
Total	9.297	6.201	-33,3
% de Catalunya en el total regionalitzat	13,5	11,2	-

Font: Ministeri de Foment.

Quant a les dades del Ministeri de Foment, les darreres disponibles corresponen al 2013, i mostren que el total d'inversions a Catalunya l'any 2013 va ser de 675 milions d'euros, un 44,4 % menys que l'any anterior i un 11,2 % del total regionalitzat. Al conjunt de comunitats autònomes la inversió també va patir el 2013 una important disminució (del 32,7 %), però menys que a Catalunya.

Inversions liquidades dels Ministeris i organismes autònoms de l'Administració central (milions d'euros)

	2013	2014	% de variació
Catalunya	321	214	-33,5
Total regionalitzat	4.621	4.307	-6,8
Total	6.435	6.149	-4,4
% de Catalunya sobre el total regionalitzat	7,0	5,0	-

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut (% de variació interanual)

	Dades anuals					Dades trimestrals			
	2010	2011	2012	2013	2014	2014-I	2014-II	2014-III	2014-IV
Catalunya									
PIB (base 2010)	0,5	-0,5	-1,9	-0,6	1,5	1,1	1,5	1,4	1,9
Demanda interna ¹	-1,0	-2,6	-4,4	-2,5	-0,8	2,3	2,4	2,1	2,4
Demanda externa ¹	1,5	2,1	2,5	1,9	2,3	-1,2	-0,9	-0,7	-0,5
Espanya									
PIB (base 2010)	0,0	-0,6	-2,1	-1,2	1,4	0,6	1,2	1,6	2,0
Demanda interna ¹	-0,5	-2,7	-4,3	-2,6	2,2	1,2	2,3	2,6	2,7
Demanda externa ¹	0,5	2,1	2,2	1,4	-0,8	-0,6	-1,1	-1,0	-0,7
Zona euro									
PIB	2,0	1,6	-0,9	-0,4	0,8	1,1	0,8	0,8	0,9
Demanda interna ¹	1,4	0,7	-2,3	-0,8	0,8	1,2	0,9	0,6	0,9
Demanda externa ¹	0,6	0,9	1,4	0,4	0,0	-0,1	-0,1	0,2	0,0
Internacional									
PIB UE-28	2,1	1,7	-0,5	0,0	1,3	1,4	1,3	1,3	1,4
PIB EUA	2,5	1,6	2,3	2,2	2,4	-2,1	4,6	5,0	2,2
PIB Japó	4,7	-0,5	1,8	1,6	0,0	1,7	-1,5	-0,5	0,3

¹Contribució al creixement.

Font: Direcció General de Política i Promoció Econòmica, Eurostat, INE, Idescat i BEA.

Tipus de canvi i preu del petroli

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Dades anuals					Dades trimestrals			
	2010	2011	2012	2013	2014	2014-I	2014-II	2014-III	2014-IV
Tipus de canvi \$/euro (nivell)*	1,327	1,392	1,286	1,328	1,329	1,370	1,371	1,325	1,249
Preu del petroli (\$ EUA / barril)	29,6	40,5	0,2	-2,5	-9,3	-3,9	6,5	-8,9	-30,3

Font: Banc d'Espanya.

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Dades anuals					Dades trimestrals			
	2010	2011	2012	2013	2014	2014-I	2014-II	2014-III	2014-IV
Catalunya									
Actius	0,5	0,5	-1,4	-1,3	-1,5	-1,0	-2,1	-0,9	-0,5
Ocupats	-1,3	-1,3	-5,5	-2,0	2,1	3,4	2,3	1,6	2,1
Aturats	9,4	9,1	15,9	1,4	-13,4	-15,3	-17,0	-9,9	-9,8
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	64,4	63,9	60,9	60,7	62,9	63,0	63,8	63,3	62,9
Taxa d'atur*	17,7	19,2	22,5	23,1	20,3	20,2	19,1	19,9	20,0
Afiliats a la Seguretat Social	-1,9	-1,7	-3,2	-2,7	1,7	1,9	2,1	2,7	3,7
Atur registrat	11,6	4,7	6,0	0,5	-6,9	-7,4	-6,9	-8,0	-8,1
Espanya									
Actius	0,4	0,3	0,0	-1,1	-1,0	-1,0	-1,0	-0,2	0,1
Ocupats	-2,0	-1,6	-4,3	-2,8	1,2	1,1	1,6	2,5	3,0
Aturats	11,7	8,0	15,9	4,1	-7,3	-7,0	-8,7	-8,1	-8,2
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	59,7	58,8	56,5	55,6	56,8	56,8	57,3	57,6	57,3
Taxa d'atur*	19,9	21,4	24,8	26,1	24,4	24,5	23,7	23,7	23,8
Afiliats a la Seguretat Social	-1,9	-1,5	-3,4	-3,1	1,6	1,6	2,0	2,5	3,3
Atur registrat	11,4	4,8	10,9	2,6	-5,6	-6,4	-5,9	-5,8	-6,5
Zona euro									
Ocupació	-0,6	0,1	-0,5	-0,7	0,6	0,2	0,6	0,7	0,9
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	63,9	64,1	63,6	63,4	63,9	63,2	63,9	64,3	64,2
Taxa d'atur *	10,2	10,1	11,3	12,0	11,6	11,8	11,6	11,6	11,4

Font: INE, Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i Eurostat.

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Dades anuals					Dades trimestrals			
	2010	2011	2012	2013	2014	2014-I	2014-II	2014-III	2014-IV
Catalunya									
Exportacions de béns	17,9	12,5	7,1	0,2	3,1	4,1	-0,3	3,4	5,6
Importacions de béns	17,3	6,7	-2,6	3,5	8,2	9,4	7,0	9,9	6,5
Espanya									
Exportacions de béns	16,8	15,2	5,1	4,3	2,5	3,2	-2,0	4,8	4,3
Importacions de béns	16,5	9,6	-2,0	-2,2	5,7	7,0	3,7	7,3	5,0

Font: Idescat i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Dades anuals					Dades trimestrals			
	2010	2011	2012	2013	2014	2014-I	2014-II	2014-III	2014-IV
Catalunya									
Índex de preus de consum	2,0	3,3	2,9	1,7	0,1	0,2	0,5	0,0	-0,2
% de variació interanual desembre	3,0	2,5	3,6	0,2	-0,7	-	-	-	-
Inflació subjacent	0,9	1,8	2,1	1,9	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3
Índex de preus industrials	2,9	6,5	3,3	0,7	-1,6	-1,7	-0,2	-1,4	-2,9
Salaris pactats en convenis ¹				-	-	-	-	-	-
Cost laboral total ²				-0,2	-1,7	-1,4	-1,3	-2,0	-
Espanya									
Índex de preus de consum	1,8	3,2	2,4	1,4	-0,2	0,0	0,2	-0,3	-0,5
% de variació interanual desembre	3,0	2,4	2,9	0,3	-1,0	-	-	-	-
Inflació subjacent	0,6	1,7	1,6	1,4	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Índex de preus harmonitzat	2,0	3,1	2,4	1,5	-0,2	0,0	0,2	-0,4	-0,6
Índex de preus industrials	3,7	6,9	3,8	0,6	-1,3	-2,0	-0,1	-0,9	-2,1
Salaris pactats en convenis ¹				0,51	0,59	0,55	0,54	0,56	0,57
Cost laboral total ²				0,2	-0,3	-0,2	-0,1	-0,4	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	1,6	2,7	2,5	1,3	0,4	0,7	0,6	0,4	0,1
% de variació interanual desembre	2,2	2,8	2,2	0,8	-0,2	-	-	-	-
Inflació subjacent	1,6	2,7	2,5	1,3	0,4	1,0	0,9	0,9	0,7
Índex de preus industrials	2,7	5,7	2,8	-0,2	-1,4	-1,5	-1,1	-1,4	-

¹Fins al final del període: les dades anuals inclouen les revisions pactades.

²Cost per treballador i mes.

Font: INE, Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, i Eurostat.

Annex 1. Els canvis en la demografia territorial

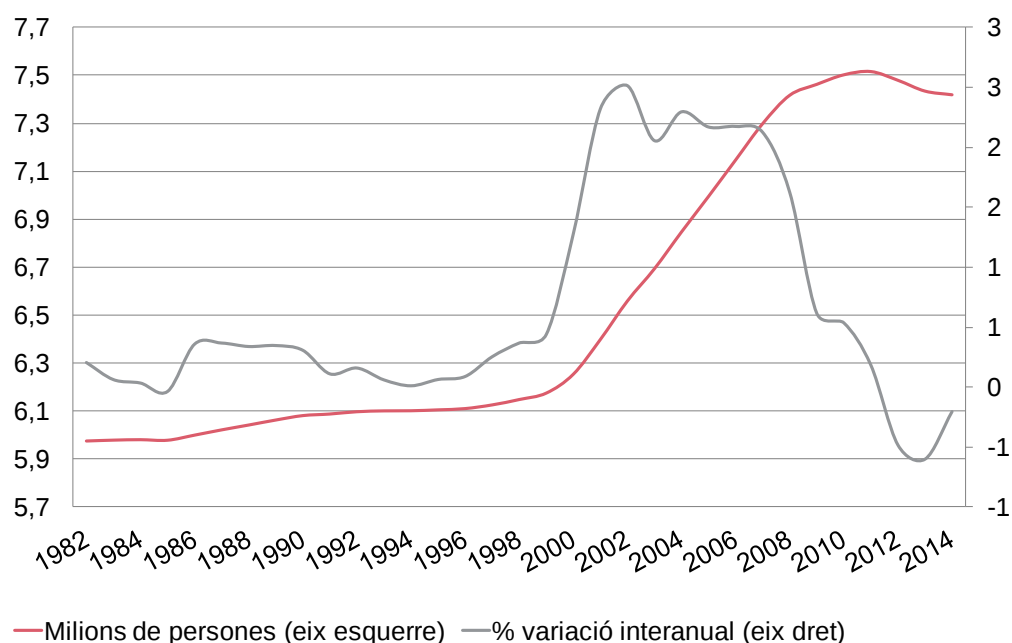
En aquesta nota es presenten els principals canvis que ha experimentat la demografia comarcal els darrers trenta anys, a partir de les dades de les tres fonts bàsiques disponibles: el padró municipal, amb funcions administratives; els censos de població, molt més exhaustius i que es realitzen cada deu anys, i les estimacions de la població de cada any que es fan a partir del cens.

La població de Catalunya augmenta un 25 % en poc més de trenta anys

La població catalana ha experimentat els darrers anys un creixement molt important, sobretot gràcies a l'arribada de població estrangera. D'ençà del 1981 la població ha augmentat quasi 1,5 milions, un creixement proper al 25 %. Segons les dades del padró municipal, l'1 de gener de 2015 la població de Catalunya és de 7.504.008 habitants.

Tanmateix, durant aquests anys la dinàmica de la població ha estat molt diferent. Així doncs, entre el 1981 i el 2001 la població va augmentar molt pausadament, però a partir d'aquest any i fins al 2008

Evolució de la població de Catalunya (1982-2014)

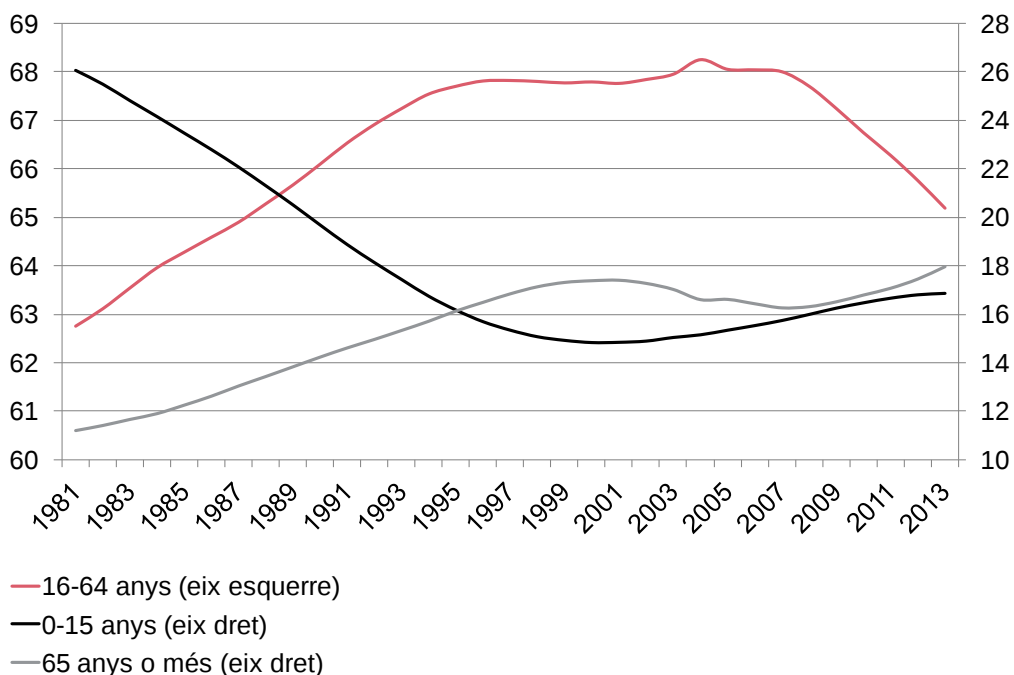
Font: Idescat.

l'entrada d'immigració va disparar el creixement demogràfic. L'inici de la crisi va frenar aquesta dinàmica i, a partir de l'any 2012, es produeix un canvi de tendència i s'entra en una fase de disminució de població.

Baixa el pes de la població jove i augmenta la població més gran i la del tram central d'edat

La dinàmica poblacional d'aquests anys ha comportat canvis significatius en la composició per edats. D'ençà del 1981 el pes de la població fins als 15 anys ha perdut quasi 10 punts en l'estructura demogràfica, la població de 65 i més anys ha guanyat a la vora de 7 punts, i la població de 16 a 64 anys n'ha guanyat 3. La pèrdua de pes de la població més jove es va frenar durant uns anys, però posteriorment ha tornat a la baixa; pel que fa a la població del tram central d'edat, de 16 a 64 anys, que representa el gruix de la població, hi ha un ràpid creixement fins al 1993, una estabilització fins al 2007 i un retrocés a partir de llavors; en el cas de la població de més edat, la tendència ha anat a l'alça en el conjunt del període, amb un parèntesi entre el 2003 i el 2010.

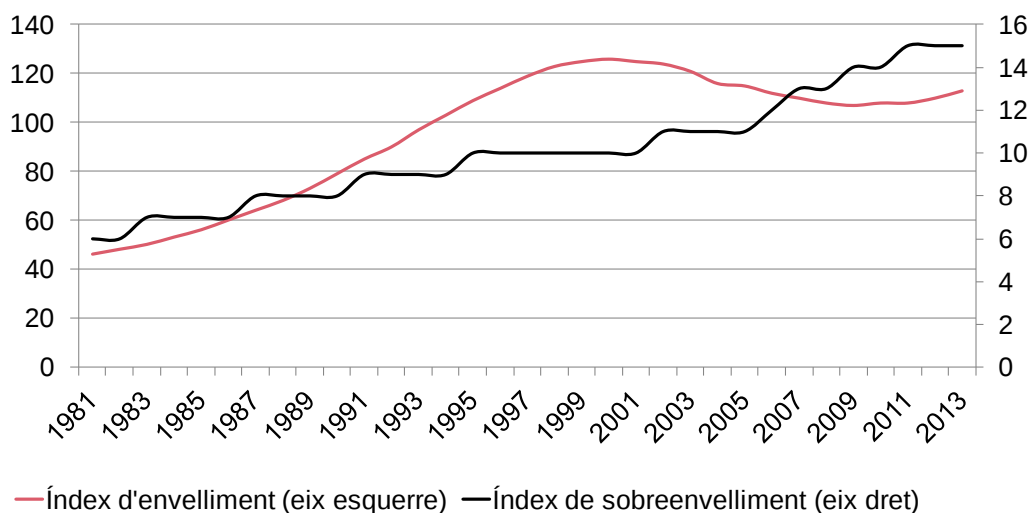
Evolució de la població de Catalunya per trams d'edat (% sobre el total)

Font: Idescat.

Això queda reflectit també en la dinàmica de l'índex d'envelliment, que, després de la moderació experimentada en el mateix període, ha iniciat un nou creixement. La taxa de sobreenvelliment mostra una progressió continuada durant tot el període.

Índex d'envelliment i índex de sobreenvelliment de la població de Catalunya

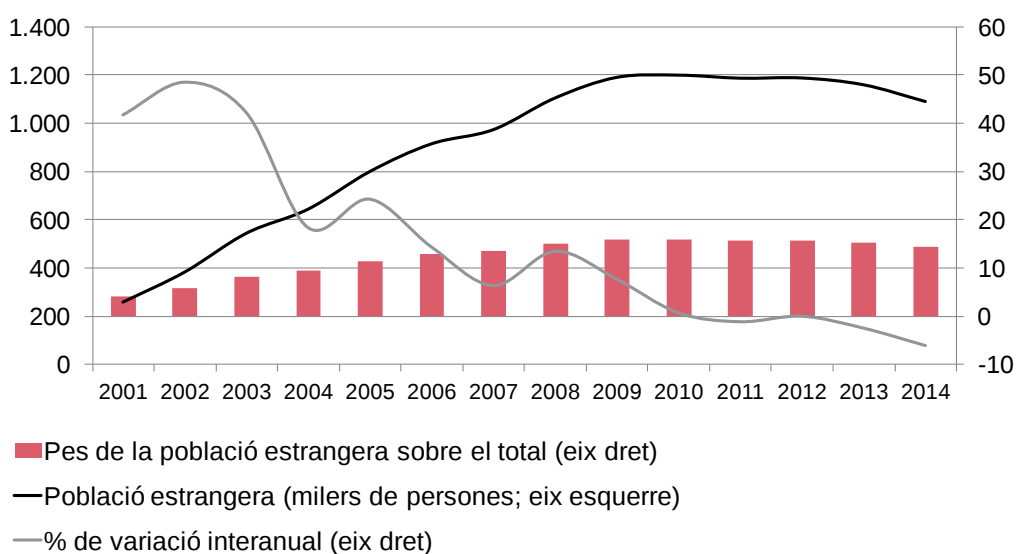

Font: Idescat.

La presència de població estrangera ha augmentat de manera notable

Segons les dades del padró del 2015, un 86,3 % de la població resident a Catalunya té nacionalitat espanyola, un 3,7 % la té d'altres països de la UE, i un 9,9 %, de països de la resta del món. Entre aquests darrers, un 3,9 % són d'Àfrica, un 2,5 % d'Amèrica del Sud, un 1,9 % d'Àsia, un 0,9 % d'Amèrica del Nord i Central i un 0,8 % de l'Europa no comunitària. En total, el percentatge de la població resident a

Evolució de la població estrangera i pes sobre el total de població

Font: Idescat.

Catalunya al principi del 2015 que no té nacionalitat espanyola és d'un 13,7 %, si bé el pes de la població nascuda a l'estranger és superior (d'un 17 %), atès que part de la immigració arribada a Catalunya ja ha accedit a la nacionalitat espanyola.

El ràpid creixement dels fluxos migratoris ha fet que Catalunya passés, en poc temps, de tenir una baixa proporció de residents estrangers a tenir-ne una de les més altes dels països del seu entorn. Els anys de més creixement de la població estrangera van ser entre el 2001 i el 2008, tot i que el 2009 el flux net de migració encara va ser important.

Perd pes la població del Barcelonès i del conjunt metropolità

A escala territorial, la dinàmica demogràfica mostra canvis destacables. El més important per la seva dimensió és la pèrdua de població del Barcelonès, que té lloc tant en termes absoluts (disminueix un 10 % entre el 1981 i el 2013) com relatius (perd 11,4 punts de pes sobre el total).

El conjunt de comarques que formen l'àmbit metropolità de Barcelona han guanyat població en aquest període (un 15 %), però també han perdut pes relatiu sobre el conjunt de població de Catalunya (5,3 punts percentuals), atès que el creixement ha estat més elevat en altres territoris i això ha facilitat una desconcentració relativa de la població.

Les comarques de l'àmbit del Penedès són les que tenen el creixement de població més gran i les que guanyen més pes sobre el total, juntament amb l'àmbit de les Comarques Gironines i del Camp de Tarragona (2,2, 2,1 i 1,4 punts, respectivament); la resta d'àmbits territorials mantenen la mateixa proporció de població o la disminueixen lleugerament.

Les comarques que han experimentat un creixement més elevat de població en termes absoluts entre el 1981 i el 2013 (i que alhora han guanyat més pes en el conjunt de la població) són, per aquest ordre, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Maresme i el Vallès Oriental. No obstant això, en termes relatius el creixement més important és el del Baix Penedès (un 226,6 %) i el del Garraf (un 106,4 %). El creixement de la població al Baix Penedès presenta en alguns dels seus municipis taxes tan elevades com són les de Cunit (1.303,6 %), Calafell (431,5 %) o el Vendrell (212,8 %). Al Garraf el creixement més important té lloc als municipis de Cubelles (540,7 %), Sant Pere de Ribes (175,2 %), Sitges (137,6 %) i Vilanova i la Geltrú (50,7 %).

Població comarcal en el període 1981-2013
(nombre d'habitants)

	Població de l'any 2013	% de distribució	Variació 1981-2013		
			Volum	%	Pes
Àmbit metropolità de Barcelona	4.720.951	63,5	617.273	15,0	-5,3
Baix Llobregat	797.677	10,7	222.458	38,7	1,1
Barcelonès	2.197.818	29,6	-245.018	-10,0	-11,4
Maresme	431.992	5,8	175.803	68,6	1,5
Vallès Occidental	893.038	12,0	291.005	48,3	1,9
Vallès Oriental	400.426	5,4	173.025	76,1	1,6
Comarques gironines	728.932	9,8	267.823	58,1	2,1
Alt Empordà	137.005	1,8	55.305	67,7	0,5
Baix Empordà	130.792	1,8	48.408	58,8	0,4
Garrotxa	55.081	0,7	9.751	21,5	0,0
Gironès	181.099	2,4	63.892	54,5	0,5
Pla de l'Estany	31.296	0,4	10.345	49,4	0,1
Ripollès	25.598	0,3	-3.762	-12,8	-0,1
Selva	168.061	2,3	83.884	99,7	0,8
Camp de Tarragona	513.565	6,9	183.229	0,0	0,0
Alt Camp	44.495	0,6	11.477	34,8	0,0
Baix Camp	189.996	2,6	70.734	59,3	0,6
Conca de Barberà	20.547	0,3	2.262	12,4	0,0
Priorat	9.508	0,1	-870	-8,4	0,0
Tarragonès	249.019	3,3	99.626	66,7	0,8
Terres de l'Ebre	183.586	2,5	29.018	0,0	0,0
Baix Ebre	79.714	1,1	16.788	26,7	0,0
Montsià	69.258	0,9	16.041	30,1	0,0
Ribera d'Ebre	22.608	0,3	-2.115	-8,6	-0,1
Terra Alta	12.006	0,2	-1.696	-12,4	-0,1
Ponent	359.271	4,8	69.047	0,0	0,0
Garrigues	19.587	0,3	-861	-4,2	-0,1
Noguera	38.958	0,5	2.917	8,1	-0,1
Pla d'Urgell	36.599	0,5	7.821	27,2	0,0
Segarra	22.639	0,3	5.285	30,5	0,0
Segrià	205.313	2,8	47.603	30,2	0,1
Urgell	36.175	0,5	6.282	21,0	0,0
Comarques centrals	388.569	5,2	70.618	0,0	0,0
Bages	182.795	2,5	32.087	21,3	-0,1
Berguedà	39.749	0,5	-1.645	-4,0	-0,2
Osona	152.560	2,1	37.609	32,7	0,1
Solsonès	13.465	0,2	2.567	23,6	0,0

(continua a la pàgina següent)

(continuació)

Alt Pirineu i Aran	72.952	1,0	11.791	19,3	0,0
Alt Urgell	20.761	0,3	1.496	7,8	0,0
Alta Ribagorça	3.929	0,1	-428	-9,8	0,0
Cerdanya	18.035	0,2	5.963	49,4	0,0
Pallars Jussà	13.216	0,2	-921	-6,5	-0,1
Pallars Sobirà	7.146	0,1	1.687	30,9	0,0
Vall d'Aran	9.865	0,1	3.994	68,0	0,0
Penedès	466.068	6,3	222.372	91,2	2,2
Alt Penedès	105.448	1,4	40.130	61,4	0,3
Anoia	117.465	1,6	39.180	50,0	0,3
Baix Penedès	99.428	1,3	68.985	226,6	0,8
Garraf	143.727	1,9	74.077	106,4	0,8
Catalunya	7.433.894	100,0	1.471.171	24,7	0,0

Font: Idescat.

En sentit contrari, entre les comarques que han perdut població, a més del Barcelonès, n'hi ha dues de l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran –l'Alta Ribagorça (-9,8 %) i el Pallars Jussà (-6,5 %)-, dues de les Terres de l'Ebre –la Terra Alta (-12,4 %) i la Ribera d'Ebre (-8,6 %)-, una de les Comarques Centrals –el Berguedà (-4 %)-, una de Ponent –les Garrigues (-4,2 %)-, una del Camp de Tarragona –el Priorat (-8,4 %)- i una de les Comarques Gironines –el Ripollès (-12,8 %).

El creixement més significatiu de la població es va produir entre el 2001 i el 2008

Si s'observa l'evolució de la població entre el 1981 i el 2013 desagregada per períodes, es pot comprovar que el creixement més accentuat va tenir lloc entre els anys 2001 i 2008, un període de bonança econòmica que va venir acompanyat d'un fort creixement de la immigració. En els anys que van del 1981 al 1996 el creixement de la població havia estat molt dèbil (0,2 % en taxa mitjana anual acumulativa); posteriorment, entre el 1996 i el 2001 el creixement de la població va començar a augmentar (0,9 %). El màxim creixement, entre el 2001 i el 2008, va ser d'un 2,1 %, el qual va començar a alentir-se els anys posteriors, entre el 2008 i el 2011 (creixement d'un 0,4 % anual). Finalment, els darrers anys, del 2011 al 2013, es registra una disminució de la població d'un 0,5 % en mitjana anual acumulativa.

Durant el període 2001-2008 l'augment de la població a les comarques del Penedès va arribar a taxes del 4,1 % (el creixement del conjunt d'aquestes comarques és també el més alt entre el 1981 i el 2013), a les Comarques Gironines, del 3,7 %, i al Camp de Tarragona, del 3,6 %.

Evolució de la població comarcal (1981-2013)

(taxes mitjanes anuals acumulatives)

	1981-1996	1996-2001	2001-2008	2008-2011	2011-2013	1981-2013
Àmbit metropolità de Barcelona	0,0	0,7	1,6	0,4	-0,5	0,4
Baix Llobregat	0,8	1,5	1,7	0,6	-0,2	1,0
Barcelonès	-0,9	-0,3	0,9	0,0	-0,9	-0,3
Maresme	1,5	2,3	2,4	0,8	-0,3	1,6
Vallès Occidental	0,9	1,6	2,3	0,8	-0,1	1,2
Vallès Oriental	1,6	2,3	2,7	0,9	-0,1	1,8
Comarques gironines	0,8	1,6	3,7	0,6	-0,5	1,4
Alt Empordà	0,9	1,6	4,5	0,6	-0,7	1,6
Baix Empordà	1,0	1,6	3,3	0,3	-0,5	1,5
Garrotxa	0,2	0,6	1,9	0,3	-0,3	0,6
Gironès	0,7	1,6	3,5	0,7	-0,3	1,4
Pla de l'Estany	0,9	1,2	2,4	1,4	0,1	1,3
Ripollès	-0,8	-0,2	0,4	-0,7	-1,1	-0,4
Selva	1,5	2,4	4,9	0,9	-0,7	2,2
Camp de Tarragona	0,8	1,2	3,6	0,7	-0,4	1,4
Alt Camp	0,3	0,9	3,1	0,3	-0,6	0,9
Baix Camp	1,1	0,9	3,5	0,8	-0,6	1,5
Conca de Barberà	0,0	0,7	1,6	-0,3	-1,1	0,4
Priorat	-0,8	0,1	1,0	-0,1	-2,0	-0,3
Tarragonès	0,8	1,7	4,1	0,7	-0,1	1,6
Terres de l'Ebre	0,0	0,5	2,5	-0,2	-1,3	0,5
Baix Ebre	0,3	0,5	2,9	-0,2	-1,1	0,7
Montsià	0,2	1,2	2,9	0,1	-1,3	0,8
Ribera d'Ebre	-0,7	-0,4	1,0	-0,4	-1,5	-0,3
Terra Alta	-0,6	-0,3	0,5	-0,7	-2,0	-0,4
Ponent	0,1	0,5	2,5	0,6	-0,6	0,7
Garrigues	-0,4	0,1	0,7	-0,3	-1,2	-0,1
Noguera	-0,3	0,3	1,9	0,2	-1,1	0,2
Pla d'Urgell	0,1	0,6	2,9	0,4	-0,5	0,8
Segarra	0,0	1,6	2,8	0,5	-1,2	0,8
Segrià	0,2	0,5	2,7	0,9	-0,4	0,8
Urgell	0,1	0,7	2,3	0,1	-0,7	0,6
Comarques centrals	0,2	0,7	2,2	0,3	-0,7	0,6
Bages	0,1	0,5	2,3	0,3	-0,7	0,6
Berguedà	-0,5	-0,1	1,2	-0,4	-1,7	-0,1
Osona	0,5	1,1	2,2	0,5	-0,5	0,9
Solsonès	0,2	1,0	2,4	-0,5	-0,7	0,7

(continua a la pàgina següent)

(continuació)

Alt Pirineu i Aran	0,0	0,8	2,5	0,0	-1,7	0,6
Alt Urgell	-0,1	0,4	1,6	-0,7	-0,8	0,2
Alta Ribagorça	-1,4	-0,1	2,9	-1,1	-2,9	-0,3
Cerdanya	0,4	2,6	3,3	0,9	-2,2	1,3
Pallars Jussà	-0,7	-0,8	1,7	0,8	-2,9	-0,2
Pallars Sobirà	0,4	1,5	2,6	-0,7	-1,4	0,8
Vall d'Aran	1,4	1,6	3,8	-0,4	-0,6	1,6
Penedès	1,4	2,9	4,1	0,8	-0,4	2,0
Alt Penedès	0,8	2,1	3,5	0,6	-0,2	1,5
Anoia	0,7	1,6	3,1	0,5	-0,4	1,3
Baix Penedès	3,1	5,2	6,5	1,2	-0,6	3,8
Garraf	1,9	3,4	3,8	0,9	-0,5	2,3
Catalunya	0,2	0,9	2,1	0,4	-0,5	0,7

Font: Idescat.

Totes les comarques van incrementar la seva població durant aquest període 2001-2008. A les comarques del Penedès, el creixement del Baix Penedès va arribar al 6,5 % en taxa mitjana anual acumulativa, i el del Garraf, al 3,8 %. A les Comarques Gironines, els creixements més alts van ser a la Selva (4,9 %) i l'Alt Empordà (4,5 %). Al Camp de Tarragona, la població va créixer especialment al Tarragonès (4,1 %). I, dins de l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran, també es van produir creixements molt elevats a la Vall d'Aran (3,8 %) i la Cerdanya (3,3 %).

En el període posterior a aquest gran creixement, entre els anys 2008 i 2011, la població del conjunt de Catalunya va augmentar un 0,4 % en taxa mitjana acumulativa, però en tretze comarques ja hi va haver resultats negatius. Els dos anys posteriors, entre el 2011 i el 2013, el retrocés va ser generalitzat. Només el Pla de l'Estany va mantenir un lleu creixement. Les comarques on la caiguda va ser més acusada van ser, per aquest ordre, l'Alta Ribagorça, el Pallars Jussà, la Cerdanya, la Terra Alta i el Priorat.

En els àmbits i les comarques on la població ha crescut més hi ha una estructura de població més jove i els índexs d'envelliment són més baixos

Les importants diferències de creixement de la població en el territori queden paleses també en l'estructura d'edats de la població. En efecte, els àmbits del pla territorial on la població ha crescut més són els que presenten un pes més elevat de població jove i, al mateix temps, un pes inferior dels índexs d'envelliment, tot i que a escala comarcal hi ha excepcions.

Així, al conjunt de comarques del Penedès el pes de la població fins als 15 anys és 1,5 punts percentuals superior a la mitjana de Catalunya, a les comarques del Camp de Tarragona el pes d'aquesta franja d'edat és 1,1 punts superior i a les Comarques Gironines és 0,7 punts superior. Els índexs d'envelliment més baixos es donen també en aquests tres àmbits, en especial al Camp de Tarragona, on el pes de la població a partir de 65 anys és 2 punts inferior a la mitjana de Catalunya, i a l'àmbit del Penedès, on el pes d'aquesta població és 1,4 punts inferior.

En sentit contrari, destaca l'envelliment de la població a les Terres de l'Ebre, especialment pel pes que té la població més gran (3,3 punts percentuals més que la mitjana de Catalunya), i també a les comarques de l'Alt Pirineu i Aran, on la taxa d'envelliment és la segona més elevada de totes.

Les quatre comarques de l'àmbit del Penedès tenen una proporció de població de 0 a 15 anys per sobre de la mitjana de Catalunya. A dues d'aquestes comarques l'índex d'envelliment està per sota de la mitjana de Catalunya, però a l'Anoia i a l'Alt Penedès es troba, respectivament, al mateix nivell i una mica per sobre.

En el cas de les comarques del Camp de Tarragona, hi ha situacions ben diferents: d'una banda, el Baix Camp i el Tarragonès, amb una elevada proporció de població jove i baixos índexs d'envelliment; i, de l'altra, la Conca de Barberà i, sobretot, el Priorat, on la situació és la contrària.

Dins de les Comarques Gironines, el Gironès té la proporció més alta de Catalunya de població de 0 a 15 anys (un 19,4 %) i també la proporció més baixa de població a partir de 65 anys, cosa que situa el Gironès com la comarca amb la taxa d'envelliment més baixa de Catalunya. El Pla de l'Estany és una altra de les comarques amb un percentatge elevat de població de menys edat (18,9 %). Però dins d'aquest grup de comarques també hi ha la Garrotxa, on el nivell d'envelliment és alt (134), i el Ripollès (192), que és la quarta comarca catalana amb l'índex d'envelliment més elevat.

Entre els àmbits on la població està globalment més envellida, a les Terres de l'Ebre destaca la comarca de la Terra Alta, amb l'índex d'envelliment més alt de Catalunya, i a l'Alt Pirineu i Aran el màxim envelliment es dona al Pallars Jussà, que té el segon índex més alt de Catalunya.

A la resta d'àmbits, la distribució de la població no presenta arestes d'edat tan pronunciades. Tot i així, dins de les Comarques Centrals, el Berguedà sobresurt pel seu nivell d'envelliment (179) i, a Ponent,

també hi ha un fort envelliment a les Garrigues (199) i la Noguera (148), si bé dins d'aquest àmbit la resta de comarques presenten una població més jove.

Població de l'any 2013 per edat, índex d'envelliment i índex de sobreenvelliment

	0-15 anys (%)	16-64 anys (%)	65 anys i més (%)	Índex d'envelliment	Índex de sobreenvelliment	Taxa global de fecunditat general
Àmbit metropolità de Barcelona	16,6	65,3	18,2	116	15,0	39,8
Baix Llobregat	18,2	65,6	16,1	93	12,0	40,1
Barcelonès	14,4	64,7	20,9	154	16,0	38,2
Maresme	17,7	65,4	16,9	101	15,0	40,5
Vallès Occidental	18,9	65,9	15,3	85	14,0	43,0
Vallès Oriental	18,9	66,0	15,1	85	14,0	40,5
Comarques gironines	17,6	65,5	17,0	102	16,0	43,1
Alt Empordà	17,5	65,0	17,6	106	15,0	43,7
Baix Empordà	16,9	65,2	17,9	113	14,0	41,0
Garrotxa	16,2	63,5	20,4	134	20,0	44,5
Gironès	19,4	66,2	14,4	79	16,0	47,6
Pla de l'Estany	18,9	64,0	17,2	96	19,0	46,9
Ripollès	13,4	62,3	24,4	192	17,0	40,2
Selva	17,1	66,8	16,1	100	14,0	38,3
Camp de Tarragona	18,0	66,0	16,0	94	15,0	41,8
Alt Camp	17,4	64,9	17,7	108	17,0	43,3
Baix Camp	18,7	65,5	15,9	90	15,0	41,4
Conca de Barberà	15,8	63,2	21,0	141	20,0	38,2
Priorat	13,4	61,6	25,0	198	19,0	36,3
Tarragonès	18,0	66,9	15,1	89	14,0	42,3
Terres de l'Ebre	15,4	63,4	21,3	147	17,0	38,7
Baix Ebre	15,9	63,2	20,9	140	16,0	41,8
Montsià	15,9	64,4	19,7	131	17,0	35,5
Ribera d'Ebre	13,5	62,9	23,5	187	19,0	39,5
Terra Alta	12,3	59,4	28,3	244	21,0	35,4
Ponent	16,6	65,0	18,4	117	18,0	43,1
Garrigues	13,6	61,1	25,3	199	19,0	34,8
Noguera	15,4	63,1	21,5	148	20,0	41,7
Pla d'Urgell	17,4	64,1	18,5	113	19,0	47,1
Segarra	17,9	64,7	17,4	104	20,0	48,7
Segrià	16,8	66,1	17,1	108	17,0	41,9
Urgell	17,2	63,5	19,3	118	19,0	47,7
Comarques centrals	17,2	63,8	19,0	116	17,0	43,3
Bages	17,0	63,7	19,3	119	17,0	43,0
Berguedà	14,0	62,5	23,6	179	19,0	35,8
Osona	18,3	64,4	17,4	100	17,0	45,2
Solsonès	17,0	63,3	19,7	124	17,0	45,3

(continua a la pàgina següent)

(continuació)

Alt Pirineu i Aran	14,6	66,3	19,1	140	19,0	34,1
Alt Urgell	14,4	65,4	20,3	150	18,0	31,2
Alta Ribagorça	13,9	67,0	19,2	146	20,0	36,0
Cerdanya	15,5	67,6	16,9	116	16,0	32,8
Pallars Jussà	13,4	61,5	25,1	202	23,0	35,4
Pallars Sobirà	14,2	66,4	19,4	144	23,0	36,8
Vall d'Aran	15,6	71,8	12,7	87	17,0	38,1
Penedès	18,4	65,1	16,6	95	14,0	40,9
Alt Penedès	19,0	64,5	16,5	92	16,0	42,7
Anoia	18,9	64,3	16,8	94	15,0	44,7
Baix Penedès	18,2	64,5	17,3	100	12,0	41,7
Garraf	17,7	66,5	15,9	95	13,0	36,1
Catalunya	16,9	65,2	18,0	113	15,0	40,6

Font: Idescat.

Finalment, a l'àmbit metropolità de Barcelona, el Barcelonès presenta un nivell d'envelliment important, però la resta de comarques metropolitanes tenen una població més jove i el pes del segment de 0 a 15 anys és igual o superior al de la població de 65 anys i més.

La mobilitat de la població en el territori i l'arribada de població estrangera ha facilitat la reducció de les taxes d'envelliment, especialment en algunes comarques. Aquest és el cas, per exemple del Priorat, que en aquest període va reduir la taxa d'envelliment de la seva població des de 264 fins a 198. La Segarra va experimentar un canvi similar (de 157 el 2001 a 104 el 2013). En general, totes les comarques van seguir la tendència global a la baixa en la taxa d'envelliment, tret del Baix Llobregat, el Maresme i el Vallès Oriental.

Entre les comarques on hi ha un nivell més alt de sobreenvelliment de la població, destaquen el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, la Terra Alta, la Segarra, la Conca de Barberà i la Garrotxa, on la població de 85 i més anys representa com a mínim, en totes elles, un 20 % de la població de 65 i més anys.

Un altre indicador demogràfic molt significatiu és la taxa global de fecunditat general, que mesura el nombre de nascuts vius per cada 1.000 dones en edat fèrtil (entre 15 i 49 anys) i permet analitzar la potencialitat de creixement de la població. La tendència general en el període 1981-2013 va ser de disminució d'aquesta taxa, tot i que també en aquest cas la immigració ha modificat els registres d'algunes comarques. Així, la comarca de la Segarra, que és la segona comarca amb un percentatge més alt d'immigrants, és també la comarca amb

una taxa global de fecunditat general més alta (48,7 %). La segueixen l'Urgell (47,7 %), el Gironès (47,6 %) i el Pla d'Urgell (47,1 %), totes amb percentatges de població estrangera sobre el total superiors al 17 %. Les comarques amb una taxa global de fecunditat general més baixa són majoritàriament comarques de muntanya: l'Alt Urgell (31,2 %), la Cerdanya (32,8 %), les Garrigues (34,8 %) i el Pallars Jussà i la Terra Alta (totes dues amb una taxa de 35,4 %).

El pes de la població estrangera en el territori és molt divers

La redistribució de població en el territori i el fort creixement de la immigració ha canviat el mapa demogràfic de moltes comarques. Tot i així s'ha produït una distribució de població que no respon al fenomen migratori. El cas més representatiu és la pèrdua de població del Barcelonès i l'augment de població de la resta de comarques de l'àmbit metropolità..

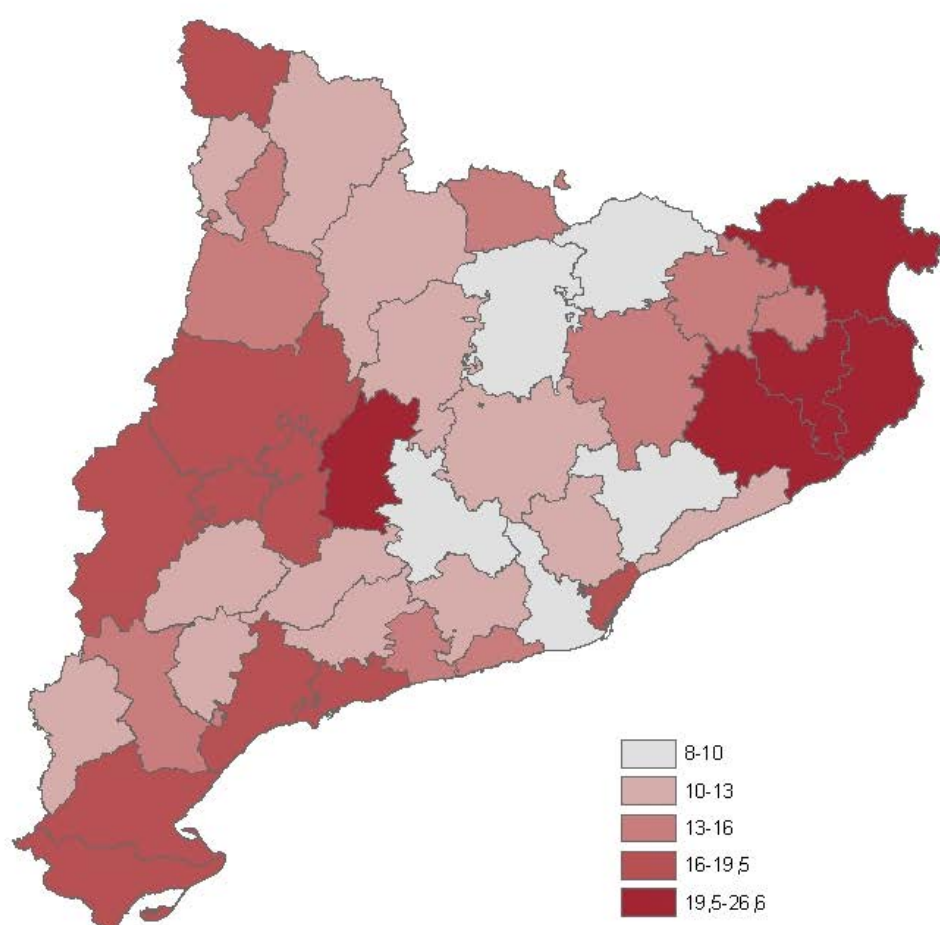
Hi ha comarques, en què hi ha una relació directa entre l'augment d'immigració i el fort creixement de població, com succeeix a les Comarques Gironines de l'Alt Empordà, el Baix Empordà, el Gironès i la Selva, que registren elevades taxes de creixement i un percentatge de població estrangera que està a la ratlla del 20 % (i en el cas de l'Alt Empordà del 27 %). Hi ha també situacions com les de la Segarra, on la població estrangera té un pes molt important (un 24,7 %) però el creixement de la població total no ha estat tan important.

La distribució de la població estrangera en el territori va des d'un màxim a l'Alt Empordà (27 %) fins a uns mínims al Vallès Oriental (9,6 %), l'Anoia (8,4 %), el Berguedà (8,2 %) i el Ripollès (8 %).

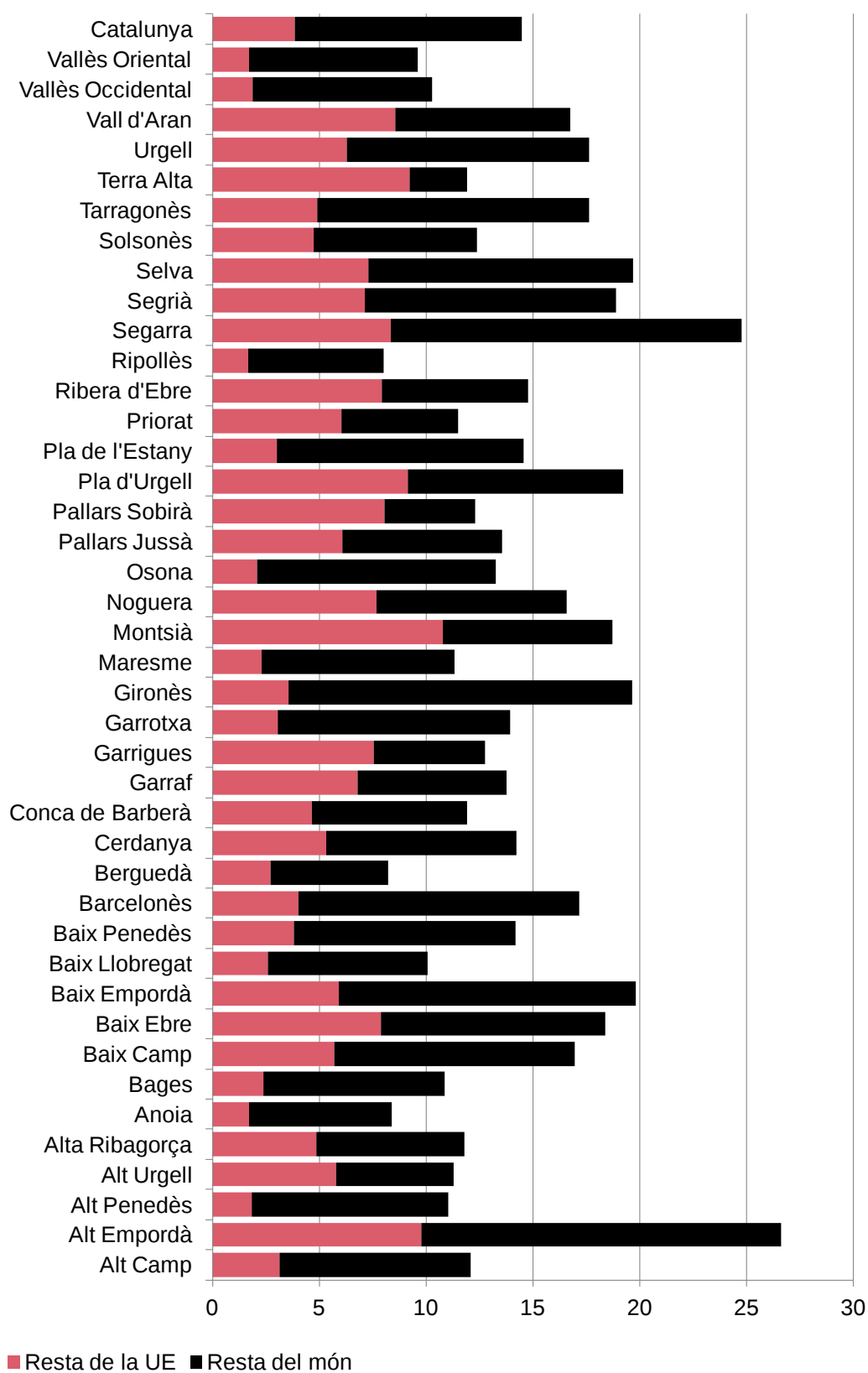
Les dues comunitats estrangeres amb més pes a Catalunya són la marroquina i la romanesa. No obstant això, en el territori la distribució de població estrangera genera concentracions diverses. Per exemple, un 55 % dels immigrants de la Terra Alta són romanesos; també ho són un 48,4 % dels immigrants de les Garrigues. Al Solsonès un 41,4 % dels estrangers són marroquins. De fet, en 24 comarques la comunitat més nombrosa és la marroquina, i en 13 ho és la romanesa. Al Barcelonès la comunitat més nombrosa és l'equatòria. Destaca el cas de la Garrotxa, on hi ha una important concentració de persones de la comunitat panjabi (Índia).

La crisi ha afectat molt directament la població estrangera, on les taxes d'atur s'han enlairat molt per sobre de les de la resta de població. Això explica que una part de la població estrangera hagi optat per marxar de

Catalunya. Les dades dels padrons municipals detecten, el 2014, una disminució de població estrangera d'un 6 % respecte de l'any anterior. A totes les comarques el saldo net entre entrades i sortides de població estrangera aquest any és negatiu, per bé que també cal tenir en compte que hi ha una part de la població estrangera que accedeix a la

**Percentatge de població estrangera per comarques
(1 de gener del 2014)**

Font: Idescat.

Annex 2. Evolució de l'economia de les comunitats autònomes

Aquesta nota presenta les dades de l'evolució de l'economia de les comunitats autònomes entre el 2000 i el 2014 en relació amb els registres obtinguts pel conjunt de l'economia espanyola. La nota es complementa amb les dades comparatives de l'evolució específica de Catalunya i la Comunitat de Madrid.

Bona part del fort creixement de l'economia espanyola entre el 2000 i el 2007 es perd durant la crisi

L'economia espanyola va experimentar un fort impuls entre el 2000 i el 2007, en què va créixer a una taxa mitjana acumulativa d'un 3,6 %. Tanmateix, la crisi es va endur part d'aquest creixement, i durant el període posterior, entre el 2007 i el 2014, l'economia espanyola va caure a un ritme mitjà (en taxa anual acumulativa) del 0,7 % (tot i la recuperació iniciada el 2014). Com a resultat, l'increment del conjunt del període 2000-2014 se situa en l'1,4 %.

L'evolució de la població experimenta també un canvi substantiu abans i durant la crisi, amb un creixement en el conjunt del període 2000-2014 de l'1 %, que ha situat el creixement del PIB per habitant (en euros corrents) en un 2,6 % (amb un creixement del 6 % abans de la crisi i una reducció del 0,7 % els anys posteriors). L'ocupació mostra, així mateix, un fort creixement (3,5 %) en el primer període i una caiguda molt pronunciada en el segon (2,2 %), de manera que en el conjunt del període 2000-2014 l'ocupació augmenta només un 0,6 %.

Evolució de les magnituds bàsiques de l'economia espanyola

(% de variació anual acumulativa)

	2000-2007	2007-2014	2000-2014
PIB (volum)	3,6	-0,7	1,4
Població (volum)	1,6	0,4	1,0
Ocupació (volum)	3,5	-2,2	0,6
PIB per ocupat (volum)	0,0	1,5	0,8
PIB (euros corrents)	7,6	-0,3	3,6
PIB <i>per capita</i> (euros corrents)	6,0	-0,7	2,6
PIB per ocupat (euros corrents)	3,9	2,0	3,0

Font: INE (CRE).

Finalment, la ràtio PIB/ocupació en valors constants mostra un creixement nul de la productivitat aparent del treball en el primer període i un increment de l'1,5 % en el segon, de manera que en el conjunt del període 2000-2014 la productivitat aparent del treball augmenta un 0,8 %. En valors corrents, l'augment del PIB per ocupat és d'un 3 % entre el 2000 i el 2014, per sobre del creixement del PIB *per capita* a causa del creixement més gran de la població que de l'ocupació.

El sector serveis és el que experimenta el creixement més elevat entre el 2000 i el 2014, seguit de la indústria

Els canvis del VAB i de l'ocupació per sectors i branques d'activitat han estat encara més remarcables. En valors corrents, el VAB ha augmentat especialment en el sector serveis (un 4,9 % en taxa mitjana acumulativa entre el 2000 i el 2014), força per sobre del de la indústria (2,6 %) i l'agricultura (0,7 %); en el mateix període, la construcció ha retrocedit un 0,6 % acumulatiu. L'evolució de l'ocupació ha estat negativa en tots els sectors excepte als serveis, on entre el 2000 i el 2013 ha augmentat un 2 % en mitjana anual acumulativa.

Evolució del VAB i de l'ocupació, a Espanya, per branques d'activitat (% de variació anual acumulativa)

	VAB (€ corrent) 2000-2014	VAB (€ corrent) 2000-2013	Ocupació 2000-2013	VAB (€ corrent) per ocupat 2000-2013
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0,7	0,0	-2,2	3,0
Indústries extractives, manufactureres i energètiques	2,6	2,4	-2,4	5,1
Indústria manufacturera	1,5	1,4	-2,8	4,3
Construcció	-0,6	-0,7	-4,6	4,3
Serveis	4,9	4,6	2,0	2,8
Comerç, reparació de vehicles, transport i emmagatzematge i hotelaria	3,9	3,7	1,5	2,4
Informació i comunicacions	3,3	2,9	1,9	1,4
Activitats financeres i d'assegurances	2,1	2,4	0,1	2,0
Activitats immobiliàries	9,5	9,0	3,5	5,8
Activitats professionals, científiques, tècniques i administratives	5,1	4,8	4,7	0,4
Administració pública, educació, sanitat i serveis socials	5,1	4,7	2,0	3,1
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, i altres serveis	4,5	4,4	1,7	2,8
VAB	3,9	3,6	0,6	3,3

Font: INE (CRE).

Al seu torn, l'evolució de la productivitat (en valors corrents) mostra que és el VAB per ocupat de la indústria el que més ha augmentat (5,1 % acumulatiu entre el 2000 i el 2013), seguit del de la construcció (4,3 %), l'agricultura (3 %) i els serveis (2,8 %).

El grup de comunitats amb més renda *per capita* augmenta el seu pes en PIB, població i ocupació

Per analitzar el comportament de les comunitats autònomes (CA), s'han agrupat en tres grups segons el seu nivell relatiu respecte de la mitjana estatal: 1) CA amb un PIB per habitant més baix que la mitjana, 2) CA amb un PIB per habitant de nivell intermedi, i 3) CA amb un PIB per habitant més elevat que la mitjana. Les dades de les CA s'analitzen a partir dels canvis de pes o de posició sobre la mitjana estatal.

Entre el 2000 i el 2014, el conjunt de CA amb menys PIB per habitant ha guanyat una participació de 0,1 punts en el PIB total i en l'ocupació estatal, però ha perdut 0,9 punts en població. La posició del PIB corrent per ocupat en aquestes CA ha millorat 0,2 punts, i també la seva posició relativa del PIB per habitant, que ho ha fet en 2,3 punts, en part degut a la reducció del pes de la població

Variació, en el període 2000-2014, de la participació de les comunitats autònomes en l'economia espanyola (punts percentuals)

	CA amb el PIB <i>per capita</i> baix	CA amb el PIB <i>per</i> <i>capita</i> intermedi	CA amb el PIB <i>per</i> <i>capita</i> alt
PIB	0,1	-0,9	0,7
Població	-0,9	0,2	0,7
Ocupació	0,1	-0,9	0,8
PIB (corrent) <i>per capita</i>	2,3	-4,7	-0,5
PIB (corrent) per ocupat	0,2	0,0	-0,3
VAB de l'agricultura	1,3	-1,3	0,0
VAB de la indústria	2,9	0,3	-3,2
VAB de la indústria manufacturera	2,2	0,3	-2,5
VAB de la construcció	2,2	-0,6	-1,6
VAB dels serveis	0,0	-1,1	1,2

Font: CRE.

En el grup de CA amb un PIB per habitant de nivell intermedi s'ha produït una pèrdua relativa de PIB i d'ocupació de 0,9 punts, en tots dos casos, alhora que ha augmentat el pes de la població (0,2 punts).

Aquestes evolucions han arrossegat a la baixa les posicions del PIB per habitant (-4,7 punts), tot i que la posició en termes de PIB per ocupat no ha variat.

Finalment, en el grup de CA amb més PIB per habitant ha augmentat la participació en PIB, població i ocupació. No obstant això, la posició relativa en PIB per ocupat ha baixat 0,3 punts, i la del PIB per habitant, 0,5 punts percentuals.

Entre les CA amb menys PIB per habitant, les comunitats d'Astúries, Extremadura i Galícia milloren la seva posició en PIB per habitant per la caiguda de població; només Castella - la Manxa millora per un augment superior en PIB que en població

Principals magnituds relatives de les comunitats autònomes

	2014 (Espanya = 100)					Variació 2000-2014 (punts percentuals)				
			PIB per		PIB per			PIB per		PIB per
	PIB	Població	Ocupació	habitant	ocupat	PIB	Població	Ocupació	habitant	ocupat
PIB <i>per capita</i> baix	28,6	36,5	31,4	78,3	91,2	0,1	-0,9	0,1	2,3	0,2
Andalusia	13,4	18,1	14,8	74,1	90,7	0,0	0,1	0,3	-0,1	-1,4
Castella - la Manxa	3,6	4,4	3,7	80,4	95,8	0,2	0,1	-0,1	2,4	8,6
Regió de Múrcia	2,6	3,2	3,0	81,3	84,7	0,1	0,3	0,4	-2,3	-7,4
Principat d'Astúries	2,0	2,3	2,1	89,3	95,6	-0,2	-0,4	-0,1	5,3	-3,9
Extremadura	1,6	2,4	1,9	69,1	86,4	0,0	-0,3	-0,2	5,5	5,0
Galícia	5,2	5,9	5,6	87,6	91,9	0,0	-0,8	-0,2	10,0	2,8
Ceuta	0,1	0,2	0,2	81,4	97,9	0,0	0,0	0,0	-8,6	-6,4
Melilla	0,1	0,2	0,1	74,4	95,4	0,0	0,0	0,0	-14,4	1,7
PIB <i>per capita</i> intermedi	19,6	21,8	20,2	89,6	96,7	-0,9	0,2	-0,9	-4,7	0,0
Canàries	3,9	4,6	4,1	86,0	95,5	-0,1	0,5	0,1	-11,8	-5,6
Cantàbria	1,2	1,3	1,2	91,5	97,1	-0,1	-0,1	0,0	-1,9	-2,3
Castella i Lleó	5,1	5,3	5,2	95,4	97,8	-0,4	-0,7	-0,5	4,7	1,4
Comunitat Valenciana	9,4	10,7	9,7	88,1	96,5	-0,3	0,5	-0,5	-7,2	1,7
PIB <i>per capita</i> alt	51,7	41,6	48,3	124,3	107,1	0,7	0,7	0,8	-0,5	-0,3
Aragó	3,1	2,9	3,1	109,6	101,1	0,0	-0,1	-0,1	4,8	5,5
Madrid	18,7	13,7	17,0	136,1	110,2	1,0	0,5	1,4	2,2	-3,1
País Basc	6,1	4,7	5,4	130,3	112,2	-0,2	-0,5	-0,2	7,7	-0,6
La Rioja	0,7	0,7	0,7	109,7	104,3	0,0	0,0	0,0	-2,1	4,4
Illes Balears	2,5	2,4	2,6	105,1	98,0	0,0	0,4	0,2	-20,6	-6,8
Catalunya	18,9	15,9	18,0	118,5	104,9	0,0	0,4	-0,2	-3,1	1,1
Navarra	1,7	1,4	1,6	123,5	107,5	0,0	0,0	-0,1	-3,8	5,6

Font: INE (CRE).

Entre les CA amb menys PIB per habitant, n'hi ha dues de les úniques tres que han augmentat la seva participació en el PIB (l'altra és la Comunitat de Madrid). Aquestes dues són Castella - la Manxa i Múrcia, que han augmentat el seu pes en el PIB espanyol en 0,2 punts percentuals i 0,1 punts percentuals, respectivament.

En termes d'ocupació, dins d'aquest grup han millorat de pes Múrcia (0,4 punts) i Andalusia (0,3 punts), però tot i així han perdut posicions en PIB *per capita* a causa de l'increment de població. En altres CA d'aquest grup, la pèrdua de població els ha permès guanyar posicions en PIB per habitant, com és el cas del Principat d'Astúries, Extremadura i Galícia (aquesta darrera és la CA que experimenta una pèrdua més gran de població relativa de tot l'Estat, de -0,8 punts).

Entre les CA amb un PIB per habitant intermedi, la caiguda de població fa millorar a Castella i Lleó el seu PIB per habitant, la resta empitjoren

En el segon grup considerat, totes les CA perden pes en PIB, en especial Castella i Lleó (-0,4 punts) i el País Valencià (-0,3 punts). Tant al País Valencià com a Canàries augmenta 0,5 punts el pes de la població, i això fa baixar especialment la posició en PIB per habitant d'aquestes dues CA.

Dins d'aquest grup de CA, la pèrdua de població més significativa és la de Castella i Lleó (-0,7 punts), cosa que li fa guanyar posicions en termes de PIB per habitant.

Entre les comunitats amb més PIB per habitant, la Comunitat de Madrid millora la seva posició; també milloren el País Basc i Aragó, però per la pèrdua de població

En el grup de CA amb més PIB per habitant, només la Comunitat de Madrid augmenta el seu pes en el PIB (1 punt), mentre que el País Basc perd 2 dècimes i la resta de CA es mantenen sense canvis respecte del 2000, com és el cas de Catalunya. En termes de població, les úniques CA que guanyen pes relatiu són la Comunitat de Madrid (0,5 punts), les Illes Balears (0,4 punts) i Catalunya (0,4 punts). En canvi, el País Basc (-0,5 punts) i Aragó (-0,1 punts) en perden.

Pel que fa a ocupació, només la Comunitat de Madrid (1,4 punts) i les Illes Balears (0,2 punts) guanyen pes, mentre que Catalunya i el País Basc perden 0,2 punts de participació, i Aragó i Navarra en perden 0,1 cadascuna.

En termes de PIB per habitant, hi ha tres comunitats d'aquest grup que milloren la seva posició: el País Basc, Aragó i la Comunitat de Madrid. El País Basc és qui la millora més (7,7 punts) i el 2014 passa a tenir un PIB per habitant un 30,3 % superior a la mitjana estatal (però és degut a una pèrdua de població superior a la pèrdua que experimenta el PIB). Aragó també experimenta una millora que situa el seu PIB per habitant un 9,6 % per sobre de la mitjana (en aquest cas el PIB es manté estable, però baixa la població relativa). Finalment, la Comunitat de Madrid millora la seva posició en PIB per habitant en 2,2 punts, que d'aquesta manera se situa un 36,1 % per sobre de la mitjana (gràcies a l'increment superior del pes del PIB que de la població).

La resta de CA d'aquest grup perden posicions en PIB per habitant, en especial les Illes Balears, que veu reduïda la seva posició 20,6 punts a causa del fort creixement de la població, que augmenta un 2,2 % en taxa anual acumulativa entre el 2000 i el 2014 (més del doble que a Espanya, que ho fa un 1 %). (Caldria saber en quina mesura aquest fort creixement de la població pot respondre a residents estrangers que reben rendes del seu país d'origen, que la magnitud del PIB per habitant no recull).

Per la seva banda, Catalunya perd 3,1 punts en la seva posició en PIB per habitant, que el 2014 és un 18,5 % superior a la mitjana estatal.

Les comunitats que guanyen pes en el sector serveis són les que experimenten el creixement més gran

L'evolució de la participació de les CA en el VAB sectorial de l'economia espanyola ajuda a explicar la dinàmica de les magnituds bàsiques. En el primer grup de CA (amb menys PIB per habitant) s'ha produït un guany de participació en totes les branques, llevat del sector de serveis (que és el sector de més creixement en VAB i ocupació en el conjunt de l'economia espanyola). En el segon grup de CA (amb un PIB per habitant intermedi) totes les branques, excepte la indústria, perden pes. Finalment, el tercer grup de CA (amb més PIB per habitant) és el que concentra l'augment de participació en serveis, tot i que perd pes en indústria i construcció.

Aquesta evolució dels tres grups de CA presenta matisos importants entre les diverses CA que els componen, en especial pel comportament de la Comunitat de Madrid, que és la que concentra els canvis més significatius.

Catalunya i Comunitat de Madrid perden participació en el sector industrial, i el guanyen Castella - la Manxa, Andalusia i Castella i Lleó

Entre els canvis del pes relatiu dels sectors productius a les CA sobre el total estatal, destaca en el sector industrial la pèrdua de participació de Catalunya (-2,3 punts) i la Comunitat de Madrid (-1,7 punts), que guanyen bàsicament Castella - la Manxa, Andalusia i Castella i Lleó. En el cas del sector de serveis, només augmenten la seva participació la Comunitat de Madrid (1,1 punts), Catalunya (0,6 punts), Castella - la Manxa (0,2 punts) i Múrcia (0,1 punts). La resta de CA o bé mantenen la seva posició o bé perden pes.

Variació, en el període 2000-2014, del pes relatiu dels sectors productius en les comunitats autònomes (punts percentuals)

	Indústria				
	Agricultura	Total	Manufactura	Construcció	Serveis
PIB <i>per capita</i> baix	1,3	2,9	2,2	2,2	0,0
Andalusia	2,0	0,9	0,3	0,3	-0,2
Castella - la Manxa	-0,6	1,1	0,8	0,8	0,2
Regió de Múrcia	-0,3	0,3	0,2	0,6	0,1
Principat d'Astúries	-0,3	-0,2	0,0	-0,2	-0,1
Extremadura	-1,3	0,4	0,2	0,2	0,0
Galícia	1,9	0,4	0,6	0,5	0,0
Ceuta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Melilla	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PIB <i>per capita</i> intermedi	-1,3	0,3	0,3	-0,6	-1,1
Canàries	0,6	0,5	-0,1	-1,1	-0,4
Cantàbria	-0,6	0,1	0,3	0,0	-0,1
Castella i Lleó	-2,3	0,5	0,8	0,0	-0,4
Comunitat Valenciana	1,0	-0,8	-0,7	0,5	-0,2
PIB <i>per capita</i> alt	0,0	-3,2	-2,5	-1,6	1,2
Aragó	2,0	0,2	0,2	0,5	0,0
Madrid	-0,5	-1,7	-3,2	-2,7	1,1
País Basc	-1,0	-0,1	0,8	1,1	-0,2
La Rioja	-0,6	0,2	0,4	0,1	0,0
Illes Balears	-0,6	0,1	-0,2	-0,1	-0,2
Catalunya	-0,1	-2,3	-1,3	-0,6	0,6
Navarra	0,7	0,4	0,8	0,0	-0,1

Font: INE (CRE).

Catalunya manté el 2014 el mateix pes en el PIB espanyol que el 2000, mentre que la Comunitat de Madrid l'augmenta 1 punt

Segons les dades de la comptabilitat regional de l'INE (CRE), l'economia catalana manté el 2014 el mateix pes (18,9 %) sobre l'economia espanyola que tenia el 2000. La Comunitat de Madrid, en canvi, ha guanyat en aquest període 1 punt percentual de participació, i ara pesa un 18,7 % (dues dècimes menys que Catalunya), mentre que el 2000 pesava un 17,7 %.

En termes de població, Catalunya ha passat de tenir un pes d'un 15,5 % el 2000 a un 15,9 % el 2014. Al seu torn, la Comunitat de Madrid ha augmentat la seva participació de població en 5 dècimes, una dècima més que Catalunya (d'un 13,2 % el 2000 a un 13,7 % el 2014). Fruit d'aquestes dinàmiques, el PIB per habitant de Catalunya ha perdut posicions, ja que ha passat de ser un 21,6 % superior a la mitjana estatal a un 18,5 %. En el cas de la Comunitat de Madrid l'evolució ha estat la contrària, és a dir, ha millorat la posició comparativa respecte de la mitjana estatal: de 133,9 a 136,1.

Posició relativa de Catalunya i de la Comunitat de Madrid (Espanya = 100)

	Catalunya	Madrid
PIB del 2000	18,9	17,7
PIB del 2014	18,9	18,7
Població del 2000	15,5	13,2
Població del 2014	15,9	13,7
PIB per habitant del 2000	121,6	133,9
PIB per habitant del 2014	118,5	136,1

Font: INE (CRE).

La Comunitat de Madrid experimenta un creixement més gran del PIB i de l'ocupació que Catalunya

L'augment de pes de l'economia de la Comunitat de Madrid s'explica perquè l'augment del seu PIB (1,9 % en taxa acumulativa entre el 2000 i el 2014) és superior al de Catalunya (1,3 %) i al d'Espanya (1,4 %). L'augment de l'ocupació és també més elevat, però en canvi el PIB per ocupat creix menys a la Comunitat de Madrid que a Catalunya. En termes de PIB per habitant, el creixement és també més significatiu a la Comunitat de Madrid, tot i que el creixement de la població és superior.

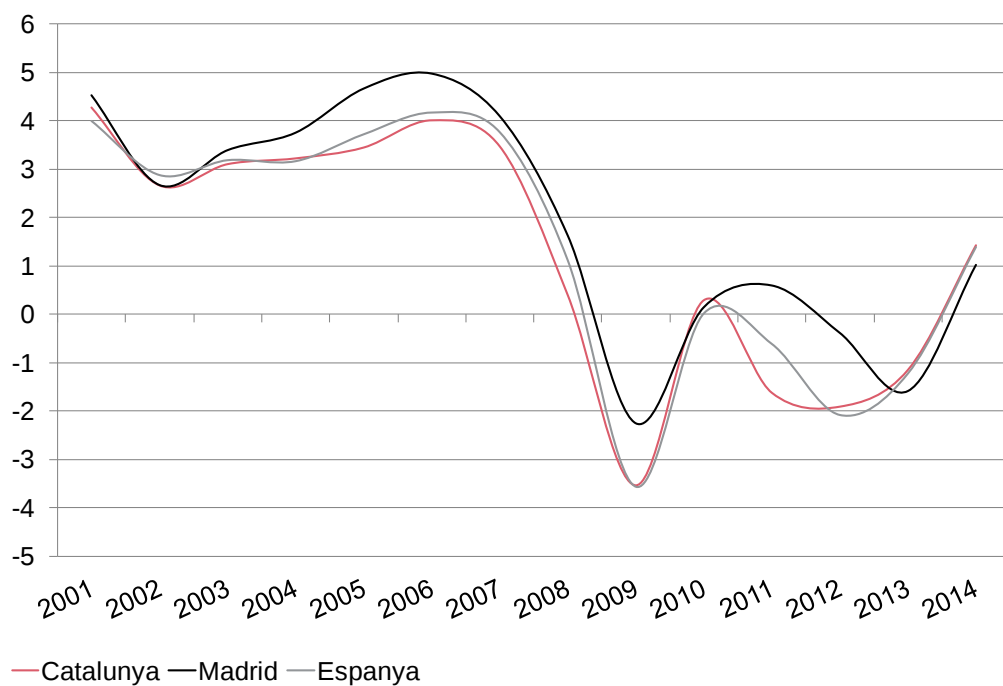
Evolució, en el període 2000-2014, de magnituds bàsiques

(taxes mitjanes anuals acumulatives de variació)

	Catalunya	Madrid	Espanya
PIB (volum)	1,3	1,9	1,4
Població	1,2	1,3	1,0
Ocupació	0,5	1,2	0,6
PIB <i>per capita</i> (euros corrents)	2,4	2,7	2,6
PIB per ocupat (euros corrents)	3,0	2,8	3,0

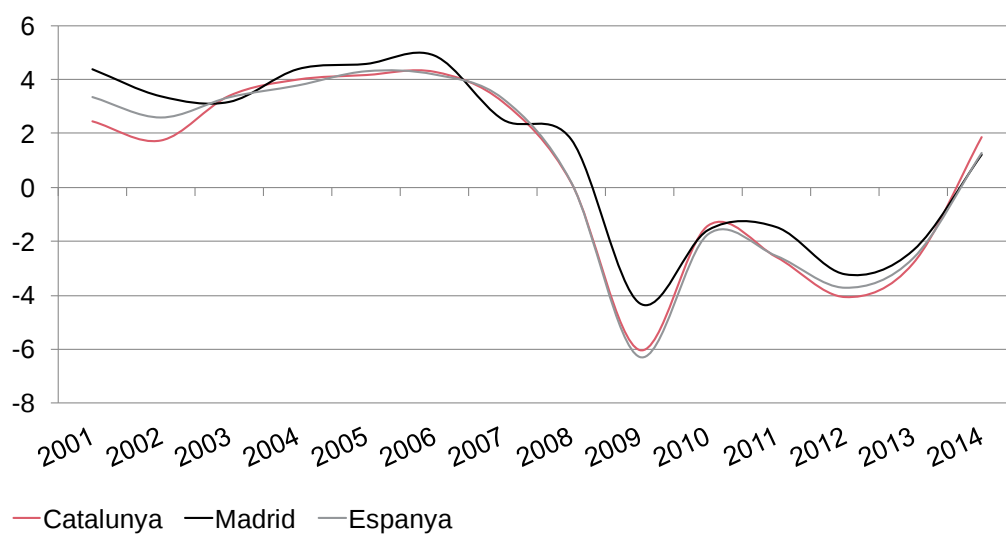
Font: INE (CRE).

Evolució del PIB (% de variació interanual en volum)

Font: comptabilitat regional de l'INE.

Evolució de l'ocupació (% de variació interanual)

Font: comptabilitat regional de l'INE.

En els dos gràfics anteriors es presenta l'evolució que experimenta el PIB i l'ocupació, any a any, en els tres àmbits. Es pot apreciar l'impacte més feble de la crisi en l'economia de la Comunitat de Madrid, atesa la forta presència del sector públic i del sector serveis en general.

La Comunitat de Madrid augmenta la seva concentració en activitats d'informació i comunicacions i en activitats de serveis a les empreses

L'evolució a escala sectorial mostra la pèrdua de pes del sector industrial de Catalunya, que passa de representar un 24,8 % el 2000 a un 22,5 % el 2014. També perden pes la construcció i, en el sector serveis, les activitats d'informació i comunicacions i les activitats financeres. En canvi, en guanyen les activitats de comerç, transports i hotelaria, les activitats immobiliàries, les professionals, científiques i administratives, l'Administració pública i les activitats artístiques.

En el cas de la Comunitat de Madrid, la indústria i la construcció també perden pes respecte d'Espanya. En guanyen, però, el conjunt dels serveis i, molt especialment, les activitats d'informació i

Pes de Catalunya i la Comunitat de Madrid en l'economia espanyola, per branques d'activitat (% sobre el total i variació en punts percentuals)

	Catalunya			Madrid		
	2000	2014	Variació	2000	2014	Variació
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	8,4	8,3	-0,1	1,1	0,7	-0,5
Indústries extractives, manufactureres i energètiques	24,8	22,5	-2,3	13,3	11,6	-1,7
Indústria manufacturera	26,3	25,0	-1,3	13,1	9,9	-3,2
Construcció	16,9	16,4	-0,6	17,4	14,8	-2,7
Serveis	18,0	18,6	0,6	20,2	21,3	1,1
Comerç, reparació de vehicles, transport i emmagatzematge, i hotelaria	19,0	20,0	0,9	18,7	18,9	0,2
Informació i comunicacions	20,4	17,9	-2,5	25,1	46,2	21,0
Activitats financeres i d'assegurances	18,9	18,3	-0,5	25,8	27,1	1,3
Activitats immobiliàries	19,8	20,4	0,7	23,5	16,2	-7,3
Activitats professionals, científiques, tècniques i administratives	19,5	20,1	0,6	23,0	33,5	10,5
Administració pública, educació, sanitat i serveis socials	14,2	15,1	0,9	16,4	16,1	-0,3
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, i altres serveis	18,2	18,4	0,2	21,9	21,1	-0,8
VAB	18,9	18,9	0,0	17,7	18,7	1,0
Impostos nets sobre productes	18,9	18,9	0,0	17,7	18,7	1,0
PIB	18,9	18,9	0,0	17,7	18,7	1,0

Font: INE (CRE).

comunicacions, amb una forta concentració en aquesta comunitat (46,2 % del total el 2014) i amb un increment de participació de 21 punts percentuals respecte del 2000. És destacable l'important creixement de les activitats professionals, científiques, tècniques i administratives, que el 2014 representen a Madrid un 33,5 % del total espanyol i augmenten la seva participació 10,5 punts respecte de l'any 2000.